

*Załącznik do Uchwały Nr 264/XLI/14
Rady Powiatu w Kutnie z dnia
11 czerwca 2014 roku*

**Strategia
Rozwiązywania Problemów Społecznych
Powiatu Kutnowskiego
na lata 2014-2020**

2014

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA.....	4
1. STRUKTURA STRATEGII.....	4
2. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII	6
II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO-ANALITYCZNA.....	16
1. POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA, PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY POWIATU	16
2. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA.....	17
3. KOMUNIKACJA I TRANSPORT.....	18
4. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA	19
5. SYTUACJA GOSPODARCZA.....	22
6. PROBLEMY NA RYNKU PRACY	24
7. EDUKACJA	28
8. KULTURA	30
9. SPORT I REKREACJA.....	31
10. TURYSTYKA	34
11. OCHRONA ZDROWIA	36
12. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	38
13. POMOC SPOŁECZNA	39
13.1. POMOC SPOŁECZNA W GMINACH.....	39
13.2. POMOC SPOŁECZNA W POWIECIE.....	45
14. SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	61
15. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO	66
16. SEKTOR POZARZĄDOWY	72
17. ANALIZA SWOT	76
18. PODSUMOWANIE DIAGNOZY.....	82
III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA.....	86
1. MISJA, CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ	86
2. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE JEJ REALIZACJI.....	103
3. PROGRAMY I PROJEKTY	104
IV. UWAGI KOŃCOWE	115

WSTĘP

Strategia rozwiązywania problemów społecznych pozwala na racjonalizację lokalnej polityki społecznej. Określa misję oraz wyznacza cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizować społeczne skutki kwestii społecznych. Dokument stanowi zatem podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym, i doprowadzić do integracji społecznej.

Powiatowa strategia rozwiązywania problemów społecznych jest dokumentem szczególnym. Zawierając bowiem założenia polityki społecznej uwzględniające kompetencje samorządu powiatowego, bierze pod uwagę przesłanki wynikające z sytuacji panującej na szczeblu gminnym. Dlatego też dokument przygotowany dla powiatu sygnalizuje problemy społeczne występujące w gminach wchodzących w jego skład, zawierając rozwiązania o charakterze systemowym pozostające poza kompetencjami samorządu gminnego.

Niniejsza strategia została opracowana w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kutnie przy merytorycznym wsparciu Ośrodka Kształcenia Służb Publicznych i Socjalnych – Centrum AV w Częstochowie. Pomoc zewnętrzna polegała głównie na doradztwie i systematyzacji układu głównych elementów wypracowanego dokumentu.

Strategia jest dokumentem uspołecznionym. W pracach nad nim uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego, środowisk pomocy społecznej, rynku pracy, oświaty, kultury, ochrony zdrowia, policji i sądownictwa, przedstawiciele organizacji pozarządowych, kościoła, mieszkańcy powiatu oraz eksperci.

Dokument ma charakter kilkuletni; został przygotowany na lata 2014-2020. Jest zgodny z założeniami odnoszącymi się do polityki społecznej dokumentów strategicznych przygotowanych na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym i umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych środków finansowych, jak i szerokiej,

aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.

I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA

1. STRUKTURA STRATEGII

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kutnowskiego składa się z trzech zasadniczych części, tj. części wprowadzającej, diagnostyczno-analitycznej i programowej.

Część wprowadzająca zawiera informacje na temat organizacji strategii oraz uwarunkowań zewnętrznych (prawnych i strategiczno-programowych) tworzenia dokumentu.

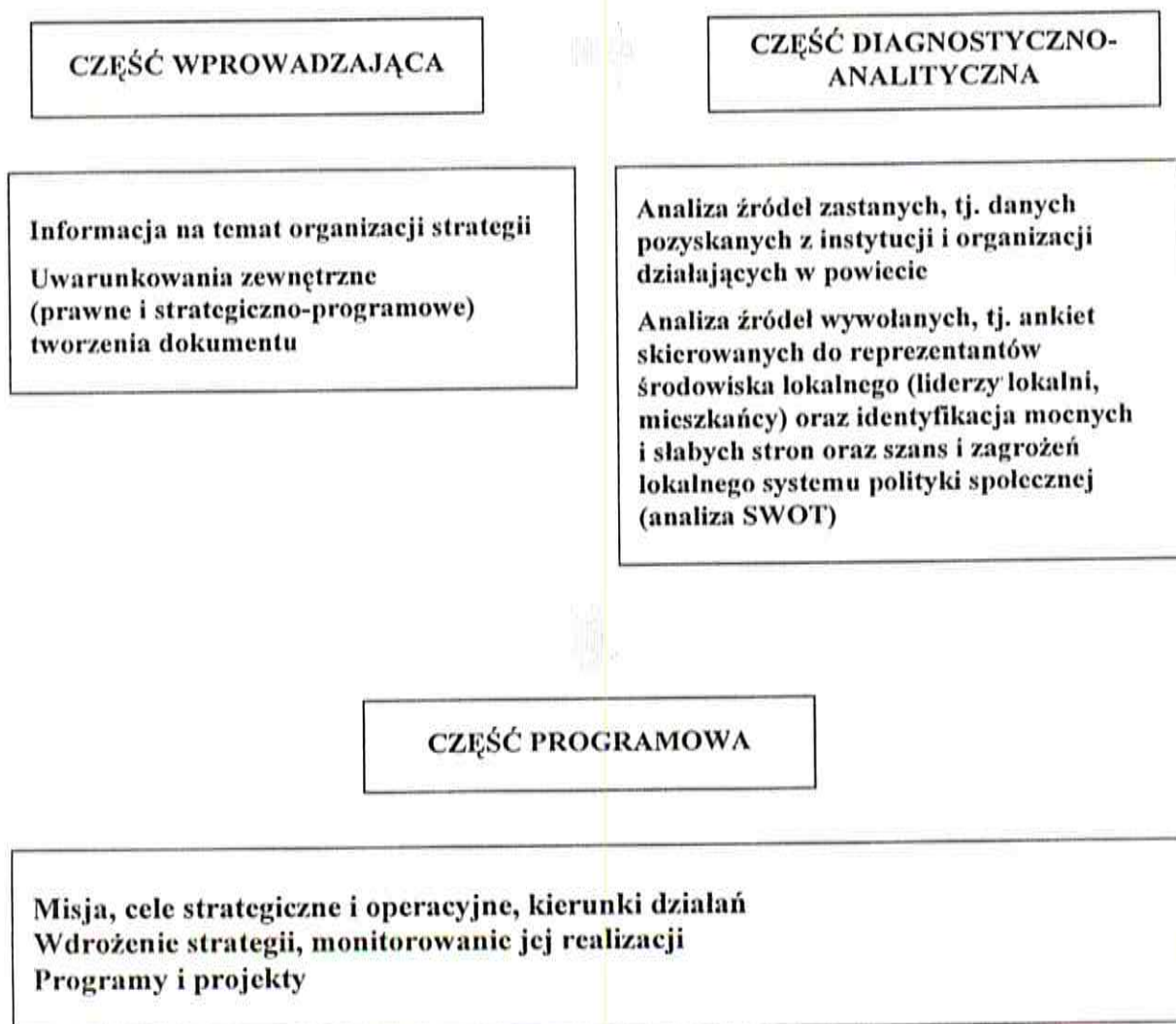
Część diagnostyczno-analityczna zawiera informacje ogólne dotyczące powiatu oraz gmin wchodzących w jego skład oraz diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej w powiecie, która została oparta na badaniu źródeł zastanych, tj. danych pozyskanych z instytucji i organizacji działających w powiecie, identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (SWOT), a także analizie ankiet skierowanych do reprezentantów środowiska lokalnego (liderzy lokalni, mieszkańcy). Diagnoza została przeprowadzona w następujących obszarach:

- Infrastruktura techniczna;
- Komunikacja i transport;
- Demografia;
- Gospodarka;
- Rynek pracy;
- Zasoby i warunki mieszkaniowe;
- Edukacja;
- Kultura;
- Sport i rekreacja;
- Ochrona zdrowia;
- Bezpieczeństwo publiczne;
- Pomoc społeczna;
- Sytuacja osób niepełnosprawnych;
- Działalność organizacji pozarządowych.

Część programowa zawiera najistotniejsze założenia polityki społecznej powiatu na najbliższe lata. Są one ujęte w formie misji, celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań. W części programowej są również wskazane podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji, źródła finansowania i czas realizacji wyznaczonych w dokumencie działań oraz jest zaprezentowana informacja na temat sposobu wdrożenia strategii oraz prowadzenia monitoringu jej realizacji. Dla realnej oceny stopnia wdrożenia dokumentu jest przygotowany wykaz wskaźników monitoringowych. Część programowa zawiera także omówienie projektów zaproponowanych przez przedstawicieli instytucji powiatu i organizacji pozarządowych działających w obszarze polityki społecznej.

Poniższy diagram prezentuje strukturę Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kutnowskiego.

Diagram 1. Struktura dokumentu strategii

UWAGI KOŃCOWE

2. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII

2.1. PODSTAWY PRAWNE

Powiatowa strategia rozwiązywania problemów społecznych, podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowywane na różnych szczeblach administracji publicznej, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika wprost z art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2013 r., poz. 182 ze zm.), który w ramach zadań własnych powiatu przewiduje „opracowanie i realizację powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka – po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami”.

Na treść i realizację powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych mają również wpływ inne akty prawne. Należą do nich:

- ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2013 r., poz. 595),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2013 r. poz.135 ze zm.),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tj. Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 ze zm.),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tj. Dz. U. z 2013 r. poz. 674 ze zm.),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (tj. Dz. U. z 2011 r. Nr 43, poz. 225 ze zm.),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2012 r., poz. 1356 ze zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz. U. Nr 180, poz. 1493 ze zm.),

- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz. U. z 2012 r. poz. 124 ze zm.),
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (tj. Dz. U. z 2006 r. Nr 139, poz. 992 ze zm.),
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (tj. Dz. U. z 2012 r. poz. 1228 ze zm.),
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (tj. Dz. U. z 2013 r. poz. 966 ze zm.),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tj. Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536 ze zm.).

Podczas realizacji strategii znajdzie również potrzeba odwołania się do innych aktów prawnych, m.in. z zakresu edukacji, kultury, ochrony zdrowia i budownictwa socjalnego.

2.2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kutnowskiego jest dokumentem zgodnym z dokumentami strategicznymi i programowymi, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, wojewódzkim i powiatowym. Dokumenty te tworzą warunki do podejmowania działań opartych na zasadzie pomocniczości państwa przy wykorzystaniu zasobów tkwiących w środowiskach lokalnych i aktywności środowisk zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

2.2.1. DOKUMENTY EUROPEJSKIE I KRAJOWE

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu jest dokumentem, którego głównym celem jest wyjście z kryzysu, w jakim w ostatnich latach znalazła się gospodarka europejska, powrót na ścieżkę rozwoju, a następnie na niej pozostanie. Strategia, której założeniem jest stworzenie większej liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia, obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

1. Rozwój inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;

2. Rozwój zrównoważony – wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
3. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Dokument zawiera również kilka nadrzędnych celów Unii Europejskiej do 2020 roku:

- zwiększenie stopy zatrudnienia osób w wieku 20-64 lata z obecnych 69% do co najmniej 75%,
- osiągnięcie poziomu inwestycji w działalności badawczo-rozwojowej równego 3% PKB, przede wszystkim poprzez poprawę warunków inwestowania w B+R przez sektor prywatny i opracowanie nowego wskaźnika umożliwiającego śledzenie procesów innowacji,
- ograniczenie emisji dwutlenku węgla co najmniej o 20% w porównaniu z poziomem z 1990 r. lub, jeśli pozwolą na to warunki, o 30%,
- zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w całkowitym zużyciu energii do 20% oraz zwiększenie efektywności wykorzystania energii o 20%,
- ograniczenie liczby osób przedwcześnie kończących naukę szkolną do 10% z obecnych 15% oraz zwiększenie odsetka osób w wieku 30-34 lata posiadających wyższe wykształcenie z 31% do co najmniej 40%,
- ograniczenie liczby Europejczyków żyjących poniżej krajowej granicy ubóstwa o 25% poprzez wydobycie z ubóstwa 20 mln osób.

W ramach trzech priorytetów tematycznych przygotowano siedem projektów przewodnich. Projekt „**Unia innowacji**” ma na celu poprawę warunków ramowych i dostępu do finansowania badań i innowacji, co powinno wzmocnić rolę łańcucha innowacji i zwiększyć poziom inwestycji w całej Unii. Z kolei projekt „**Młodzież w drodze**” służy poprawie wyników systemów kształcenia oraz podniesieniu atrakcyjności europejskiego szkolnictwa wyższego na arenie międzynarodowej, a projekt „**Europejska agenda cyfrowa**” zakłada upowszechnienie szybkiego Internetu oraz umożliwienie gospodarstwom domowym i przedsiębiorstwom czerpanie korzyści z jednolitego rynku cyfrowego.

Projekt „**Europa efektywnie korzystająca z zasobów**” ma na celu uniezależnienie wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów poprzez zmniejszenie udziału emisji węgla w europejskiej gospodarce, większe wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, modernizację transportu i propagowanie efektywności energetycznej, natomiast projekt „**Polityka przemysłowa w erze globalizacji**” służy poprawie otoczenia biznesu, szczególnie

w odniesieniu do MŚP, oraz wspieraniu rozwoju silnej i zrównoważonej bazy przemysłowej, przygotowanej do konkurencyjności na rynkach światowych.

Celem projektu „**Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia**” jest modernizacja rynków pracy poprzez zwiększanie mobilności siły roboczej oraz rozwijanie kwalifikacji przez całe życie, co powinno podnieść współczynnik aktywności zawodowej i lepiej dopasować do siebie popyt i podaż na rynku pracy, a projekt „**Europejski program walki z ubóstwem**” zakłada zapewnienie spójności społecznej i terytorialnej, tak aby korzyści płynące ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia były szeroko dostępne, a osoby ubogie i wykluczone społecznie mogły żyć godnie i aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym.

Oprócz regularnych sprawozdań, przewidzianych ramach mechanizmów zarządzania Strategii Europa 2020, Komisja Europejska dokona w 2014 roku przeglądu realizacji inicjatyw europejskiej platformy współpracy na rzecz walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym, między innymi pod kątem dostosowania jej do nowych wieloletnich ram finansowych.

Wieloletnie Ramy Finansowe na lata 2014-2020

Wieloletnie Ramy Finansowe (WRF) na lata 2014-2020 określają priorytety Unii Europejskiej na najbliższe 7 lat, stanowiąc ramy zarówno polityczne, jak i budżetowe (odpowiadając na pytanie „w jakich obszarach UE powinna inwestować mniej lub więcej w przyszłość”).

Na wniosek Komisji Europejskiej objęto Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny oraz Fundusz Spójności wspólnymi ramami strategicznymi, które obejmują również Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejski Fundusz Morski i Rybacki. Na podstawie przyjętych założeń w okresie programowania 2014-2020 Europejski Fundusz Społeczny zapewni finansowanie działań strukturalnych na rzecz spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej w ramach czterech głównych obszarów inwestycji: zatrudnienia, edukacji, włączenia społecznego i usprawniania administracji publicznej. Natomiast Europejski Fundusz Dostosowania do Globalizacji posłuży do finansowania pomocy na rzecz pracowników zwolnionych w następstwie poważnej zmiany strukturalnej oraz łagodzenia skutków, jakie dla rolników pociągają nowe umowy handlowe.

W dziedzinie wzrostu zatrudnienia i spójności wprowadzono nowy instrument, jakim jest zarządzany centralnie program „Łącząc Europę”, który ma na celu finansowanie priorytetowych przedsięwzięć infrastrukturalnych w dziedzinie energii, transportu oraz technologii informacyjno-komunikacyjnych, których realizacja leży w interesie całej Unii Europejskiej.

Nowy program „Zdrowie na rzecz wzrostu” będzie ukierunkowany na działania o wyraźnej unijnej wartości dodanej, zgodnie z celami Strategii Europa 2020. Głównym celem programu jest współpraca z państwami członkowskimi UE w celu ochrony obywateli przed transgranicznymi zagrożeniami zdrowotnymi, osiągnięcia większej stabilności usług opieki zdrowotnej oraz poprawy stanu zdrowia społeczeństwa, przy jednoczesnym zachęcaniu do innowacji w dziedzinie ochrony zdrowia.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej

Narodowa Strategia Integracji Społecznej jest dokumentem, którego celem jest pomoc w procesie włączania się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej stawiającego na modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego. Działania w tym zakresie mają przyczynić się do:

- dostosowania edukacji i szkolenia do wymogów życia i pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy,
- rozwijania aktywnej polityki zatrudnienia przyczyniającej się do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy,
- modernizacji systemu ochrony socjalnej, w tym systemów emerytalnych i ochrony zdrowia, m.in. w celu zapewnienia ich finansowej stabilności oraz odpowiedniej koordynacji z celami polityki edukacyjnej i polityki zatrudnienia,
- wspierania integracji społecznej, aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy.

W ramach kilkunastu obszarów życia społecznego wyznaczonych w Narodowej Strategii Integracji Społecznej sformułowano następujące priorytety:

- wzrost uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym,
- poprawa jakości kształcenia na poziomie gimnazjalnym i średnim,
- upowszechnienie kształcenia wyższego i jego lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy,

- rekompensowanie deficytów rozwoju intelektualnego i sprawnościowego dzieci,
- radykalne ograniczenie ubóstwa skrajnego,
- ograniczenie tendencji do wzrostu różnic dochodowych,
- ograniczenie bezrobocia długookresowego,
- zmniejszenie bezrobocia młodzieży,
- zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród osób niepełnosprawnych,
- zwiększenie liczby uczestników w aktywnej polityce rynku pracy – ALMP,
- upowszechnienie kształcenia ustawicznego,
- wydłużenie przeciętnego dalszego trwania życia w sprawności,
- powszechne ubezpieczenie zdrowotne,
- kobiety i dzieci objęte programami zdrowia publicznego,
- wzrost dostępu do lokali (mieszkań) dla grup najbardziej zagrożonych bezdomnością,
- dostęp do pracowników socjalnych,
- rozwój pomocy środowiskowej – zwiększenie liczby osób objętych usługami pomocy środowiskowej,
- zaangażowanie obywateli w działalność społeczną,
- realizacja NSIS przez samorządy terytorialne,
- dostęp do informacji obywatelskiej i poradnictwa.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (PO WER)

W nowej perspektywie finansowej 2014-2020 Europejski Fundusz Społeczny będzie współfinansował krajowy Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020 (PO WER), który został przyjęty uchwałą Rady Ministrów RP w dniu 8 stycznia 2014 roku.

Program powstał w odpowiedzi na potrzeby reform w obszarach zatrudnienia, włączenia społecznego, edukacji, szkolnictwa wyższego, zdrowia i dobrego rządzenia. PO WER będzie również wspierać innowacje społeczne oraz współpracę ponadnarodową w wyżej wymienionych obszarach, a także wdrażanie w naszym kraju „Inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych”. Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój jest ukierunkowany na następujące obszary:

- realizację działań skierowanych do młodych, bezrobotnych osób w wieku od 15. do 24. roku życia i poprawę ich sytuacji na rynku pracy w ramach „Inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych” i „Gwarancji dla młodzieży”,

- wdrożenie reform systemów i struktur w wybranych obszarach polityk publicznych, kluczowych z punktu widzenia Strategii Europa 2020 i krajowych programów reform,
- wspieranie jakości, skuteczności i otwartości szkolnictwa wyższego jako instrumentu budowy gospodarki opartej o wiedzę,
- poszukiwanie nietypowych, innowacyjnych, stosowanych w innych krajach metod rozwiązywania problemów społecznych,
- realizację programów w zakresie mobilności ponadnarodowej.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój wraz z 16 współfinansowanymi z Europejskiego Funduszu Społecznego regionalnymi programami operacyjnymi stanowi spójną całość, obejmującą interwencje w obszarach zatrudnienia, włączenia społecznego, edukacji oraz dobrego rządzenia. Przy tym PO WER obejmuje 32% przyznanych Polsce środków Europejskiego Funduszu Społecznego, natomiast dla 16 regionalnych programach operacyjnych przeznaczono łącznie 68% tych środków.

2.2.2. DOKUMENTY REGIONALNE I LOKALNE

Strategia Wojewódzka w Zakresie Polityki Społecznej na lata 2007-2020

Strategia Wojewódzka w Zakresie Polityki Społecznej na lata 2007-2020 jest dokumentem, który określa główne działania samorządu województwa łódzkiego zgodnie z przypisanymi mu zadaniami z zakresu pomocy społecznej. Zawiera diagnozę społeczną województwa (ocenę stanu pomocy społecznej i istniejącej infrastruktury socjalnej), priorytety oraz misję polityki społecznej, za którą uznano „podnoszenie jakości życia wśród mieszkańców regionu, szczególnie tych, którzy ze względu na trudną sytuację życiową nie są w stanie samodzielnie zaspokoić podstawowych potrzeb bytowych, a przez to nie mogą uczestniczyć lub mają ograniczony udział w życiu rodzinnym, zawodowym i społecznym”.

Na podstawie wyznaczonych priorytetów polityki społecznej oraz sformułowanej misji określono następujące cele strategiczne i operacyjne:

1. Wdrażanie aktywnej polityki społecznej
  - Zwiększenie wiedzy dotyczącej problemów społecznych
  - Stymulowanie i wspomaganie lokalnych inicjatyw
  - Wprowadzanie i wspieranie innowacyjnych rozwiązań
  - Zwiększenie dostępności kształcenia i szkoleń dla służb
  - Rozwój sektora pozarządowego

2. Systemowa pomoc osobom i rodzinom
  - Rozwój usług socjalnych
  - Wzmacnianie rozwiązań służących harmonijnemu funkcjonowaniu rodzin
  - Wyrównywanie szans dzieci i młodzieży
  - Rozwój usług socjalnych dla osób niepełnosprawnych i starszych
  - Rozwój infrastruktury pomocy społecznej
3. Tworzenie warunków sprzyjających uczestnictwu w życiu społecznym osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym
  - Wsparcie osób bezrobotnych i poszukujących pracy
  - Rozwój wolontariatu i społecznej inicjatywności
  - Propagowanie aktywnych metod wychodzenia z wykluczenia
  - Zapobieganie sytuacjom kryzysowym związanym z wykluczeniem
4. Zapobieganie i przeciwdziałanie problemom uzależnień
  - Zwiększenie poziomu świadomości społeczeństwa na temat zagrożeń społecznych związanych z używaniem substancji psychoaktywnych
  - Zwiększenie dostępności świadczeń w zakresie leczenia, rehabilitacji i ograniczenia szkód zdrowotnych osób uzależnionych
  - Rozwój systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie
  - Monitorowanie stanu problemów uzależnień w województwie
5. Zwiększenie samodzielnego funkcjonowania osób niepełnosprawnych
  - Zwiększenie dostępności edukacji
  - Zwiększenie dostępności rehabilitacji leczniczej, społecznej
  - Wyrównywanie szans w zatrudnieniu
  - Uczestnictwo w życiu kulturalnym i promowanie aktywnego stylu życia
6. Propagowanie aktywnego trybu życia i wsparcie osób w wieku poprodukcyjnym
  - Zwiększenie oddziaływania instytucji zajmujących się osobami starszymi
  - Promocja aktywnych form spędzania czasu przez osoby starsze
  - Zmniejszenie poczucia izolacji
  - Upowszechnianie działań instytucji zajmujących się osobami starszymi

Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Kutnowskiego jest wieloletnim dokumentem strategicznym, który stanowi podstawę do podejmowania przez samorząd lokalny działań mających na celu stworzenie w powiecie warunków do rozwoju i samorealizacji mieszkańców, podmiotów gospodarczych i organizacji społecznych. Określa cele, priorytety polityki rozwoju w perspektywie najbliższych lat, a także kierunki, które mają ten rozwój zapewnić. Dokumentem wyjściowym dla Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Kutnowskiego jest Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego na lata 2007-2020.

Główne kierunki działania powiatu oraz priorytety samorządu w działalności na rzecz zaspokajania potrzeb mieszkańców zostały ujęte w misji rozwoju, która brzmi: „Powiat kutnowski. Obszar zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego oparty na dużym potencjale gospodarki rolnej, sprzyjający rozwojowi małej i średniej przedsiębiorczości, kultury i usług rekreacyjno-turystycznych. Atrakcyjny turystycznie powiat o licznych walorach kulturowych opartych o bazę cennych zabytków architektury. Powiat przyjazny środowisku naturalnemu, ukierunkowany na rozwój wszechstronnej edukacji społeczności lokalnej”.

Całemu obszarowi społeczno-gospodarczemu powiatu kutnowskiego przypisano pięć priorytetów: infrastruktura, gospodarka, edukacja, społeczność i ochrona środowiska. Dla każdego z tych priorytetów wyznaczono cele operacyjne, bez których priorytet życia społeczno-gospodarczego nie ma możliwości dalszego rozwoju.

Priorytet 1. Infrastruktura.

Cele operacyjne

- budować i modernizować infrastrukturę drogową wraz z jej najbliższym otoczeniem oraz umożliwiać rozwój infrastruktury kolejowej
- budować i modernizować infrastrukturę obiektów oświatowych
- sprzyjać rozwojowi infrastruktury proturystycznej i różnych form turystyki
- stwarzać warunki dla rozwoju infrastruktury technicznej przeciwdziałającej tzw. wykluczeniu informatycznemu mieszkańców powiatu kutnowskiego

Priorytet 2. Gospodarka.

Cele operacyjne

- działać na rzecz tworzenia warunków dla rozwoju strefy aktywności gospodarczej na terenie powiatu
- stworzyć warunki dla ograniczenia bezrobocia i wzrostu aktywności zawodowej mieszkańców powiatu kutnowskiego

- stworzyć system promocji powiatu kutnowskiego w kraju i zagranicą

Priorytet 3. Edukacja.

Cele operacyjne

- podjąć działania w kierunku zmiany świadomości społecznej w zmieniającej się rzeczywistości społeczno-gospodarczej
- podjąć działania na rzecz rozwoju i dywersyfikacji form przekwalifikowania zawodowego i uwzględniać w procesie kształcenia potrzeby lokalnego rynku pracy
- podjąć działania w kierunku rozwoju oferty szkolnictwa wyższego na terenie powiatu
- stworzyć warunki do rozwoju różnych form edukacji dorosłych i zwiększenia oferty edukacji pozaszkolnej

Priorytet 4. Społeczność.

Cele operacyjne

- podjąć działania na rzecz stworzenia sprawnego systemu zapobiegania kryzysom rodziny oraz kompleksowego wsparcia osób starszych, samotnych i niepełnosprawnych objętych szeroko rozumianą pomocą społeczną
- podjąć działania na rzecz podniesienia poziomu ochrony zdrowia i bezpieczeństwa w powiecie kutnowskim
- stworzyć warunki na rzecz przeciwdziałania wykluczeniom społecznym, aktywizacji zawodowej mieszkańców powiatu i pozyskania pracy przez osoby niepełnosprawne

Priorytet 5. Ochrona środowiska.

Cel operacyjny

- podejmować działania na rzecz wdrożenia konstytucyjnej zasady rozwoju zrównoważonego

II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO-ANALITYCZNA

1. POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA, PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY POWIATU

Powiat Kutnowski leży niemalże w geometrycznym środku Polski u zbiegu transeuropejskich szlaków komunikacyjnych: drogi nr 1 (Gdańsk-Wiedeń), drogi nr 2 (Berlin – Warszawa - Moskwa) oraz linii kolejowej E-20, która łączy Paryż z Moskwą.

Stolicą powiatu jest Kutno – miasto nad rzeką Ochnią, ośrodek przemysłu maszynowego, spożywczego, farmaceutycznego i metalowego, duży węzeł kolejowy i drogowy. Miasto Kutno dzieli jedynie 58 km od stolicy województwa – Łodzi i 125 km od stolicy Polski – Warszawy. Drugim pod względem wielkości ośrodkiem miejskim na terenie powiatu kutnowskiego jest Żychlin - miasto nad rzeką Słudwią. Żychlin to stara miejscowość leżąca na dawnym trakcie prowadzącym z Mazowsza ku Wielkopolsce. Trzecim ośrodkiem miejskim są Krośniewice.

Powiat kutnowski leży w północnej części województwa łódzkiego. Graniczy z dwoma innymi powiatami województwa: łęczyckim i łowickim a także z powiatem kolskim w województwie wielkopolskim oraz gostynińskim (województwo mazowieckie) i włocławskim (województwo kujawsko - pomorskie). W jego administracyjnych granicach zbiegają się odrębne regiony geograficzne - Równina Kutnowska oddzielona od zachodu morenami kutnowskimi od Wysoczyzny Kłodawskiej, a rzeką Bzurą od Równiny Łowicko-Błońskiej. Powiat kutnowski zajmuje obszar 886,86 km², który stanowi 4,87% powierzchni województwa łódzkiego.

Liczący 101 177 tys. mieszkańców powiat złożony jest z 11 gmin: Miasto Kutno, Miasto i Gmina Krośniewice, Miasto i Gmina Żychlin, Gmina Bedlno, Gmina Dąbrowice, Gmina Krzyżanów, Gmina Kutno, Gmina Łanięta, Gmina Nowe Ostrowy, Gmina Oporów i Gmina Strzelce. Dane szczegółowe dotyczące powierzchni poszczególnych gmin przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Podział administracyjny powiatu na koniec 2012 roku

lp.	nazwa jednostki	rodzaj jednostki	powierzchnia (w km ²)
1.	Kutno	Gmina miejska	34
2.	Krośniewice	Gmina miejsko-wiejska	95
3.	Żychlin	Gmina miejsko-wiejska	77
4.	Bedlno	Gmina wiejska	125
5.	Dąbrowice	Gmina wiejska	46
6.	Krzyżanów	Gmina wiejska	103
7.	Kutno	Gmina wiejska	122
8.	Lanięta	Gmina wiejska	55
9.	Nowe Ostrowy	Gmina wiejska	72
10.	Oporów	Gmina wiejska	68
11.	Strzelce	Gmina wiejska	90

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

2. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Sieć gazociągowa na terenie powiatu jest bardzo słabo rozwinięta. Gmina miejska Kutno jest najbardziej zgazyfikowaną gminą na terenie powiatu kutnowskiego. Pozostałe gminy zaopatrywane są przez zakłady prywatne w gaz z butli gazowych.

Sieć wodociągowa jest rozwinięta na średnim poziomie. Najbardziej rozwiniętą siecią według danych z poszczególnych gmin charakteryzuje się gmina miejska Kutno, następnie gmina wiejska Kutno, gmina Krośniewice, Krzyżanów oraz Żychlin. Najslabiej rozwiniętą sieć posiada natomiast gmina Strzelce.

Sieć kanalizacyjna jest rozwinięta na niskim poziomie. Cztery gminy powiatu, tj. Bedlno, Dąbrowice, gmina wiejska Kutno oraz Oporów nie posiadają zbiorczej sieci kanalizacji sanitarnej. Także gminy: Krzyżanów, Nowe Ostrowy oraz Strzelce charakteryzują się niskim poziomem skanalizowania. Najbardziej rozwiniętą sieć według danych uzyskanych z poszczególnych gmin posiada natomiast gmina miejska Kutno. Na terenie powiatu kutnowskiego znajduje się kilkadziesiąt oczyszczalni ścieków zlokalizowanych w poszczególnych gminach powiatu. Jedynie trzy gminy, tj. gmina Bedlno, gmina Dąbrowice oraz gmina Oporów nie posiadają oczyszczalni ścieków.

W uzupełnieniu danych dotyczących infrastruktury technicznej warto przedstawić informacje na temat najważniejszych inwestycji, jakie zrealizowano bądź realizuje się obecnie w powiecie. Inwestycje te, poza sferą techniczną, obejmują takie obszary, jak: edukacja, zdrowie, administracja, sport i rekreacja. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Najważniejsze inwestycje zrealizowane i realizowane w powiecie w latach 2010-2012

lp.	nazwa zadania
1.	II etap termomodernizacji obiektów szkolnych (ponadgimnazjalnych), dla których organem prowadzącym jest powiat kutnowski – dotyczy ZS w Żychlinie, Warsztaty Szkolne ZS Nr 1 im. St. Staszica w Kutnie
2.	Termomodernizacja i remont ZSZ Nr 2 im. Troczewskiego
3.	Inwestycja „Poprawa dostępności komunikacyjnej powiatu kutnowskiego – droga Nr 2123 E (współfinansowany z funduszu strukturalnego UE)
4.	Renowacja mostu na fosie Zamku Oporów

Dane Starostwa Powiatowego w Kutnie.

Tabela 3. Najważniejsze inwestycje zrealizowane i realizowane w gminach powiatu w latach 2010-2012

lp.	nazwa zadania	gmina
1.	Wykonanie nawierzchni dróg gminnych o długości 20,97 km.	Bedlno
2.	Budowa kompleksu boisk sportowych „ORLIK 2012”	
3.	Obudowa studni głębinowej w Pniewie	
4.	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	Dąbrowiec
5.	Remont drogi gminnej: Dąbrowiec – ul. St. Rynek	
6.	Remont strażnicy OSP w Ostrówkach	
7.	Stacja uzdatniania wody w Krzyżanowie	Krzyżanów
8.	Budowa dróg gminnych – 5,27 km.	
9.	Budowa oczyszczalni przydomowych – 289 szt.	
10.	Remont zameczku – przeniesienie Ośrodka Kultury	Łanięta
11.	Remont i oddanie do użytku 2 świetlic wiejskich	
12.	Budowa przydomowych oczyszczalni	
13.	Rozbudowa Szkoły Podstawowej w Strzelcach	Strzelce
14.	Rewitalizacja starówki miejskiej	Żychlin
14.	Wykonanie kompleksu sportowo – rekreacyjnego w miejscowości Dobrzelin	
16.	Modernizacja instalacji przygotowania ciepłej wody (system solarny) w hali sportowej przy ZS Nr 1 w Żychlinie	
17.	Budowa kompleksu boisk sportowych „ORLIK 2012”	

Dane Urzędów Gmin powiatu.

3. KOMUNIKACJA I TRANSPORT

Powiat kutnowski posiada dobrze rozwiniętą sieć komunikacyjną. Sieć drogową na terenie powiatu kutnowskiego tworzą ogólnodostępne drogi publiczne, które dzieli się na

następujące kategorie: drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne. Najważniejsze ciągi komunikacyjne w powiecie stanowią:

1. Ciągi drogowe:

- drogi krajowe: autostrada A-1 (odc. Kowal-Łódź), 60 (odc. Płock-Topola Kr., 91 (odc. Toruń-Łódź), 92 (odc. Konin-Łódź),
- drogi wojewódzkie: 573 Gostynin – Żychlin, 581 Gostynin – Łanięta – Krośniewice, 583 Bedno – Żychlin – Sanniki, 702 Kutno – Piątek – Zgierz.
- ważniejsze drogi powiatowe: 2123E Kutno – Oporów – Żychlin – Kaczkowizna, 2123E St. Kol. Strzelce – Strzelce – Oporów, 2135E Przyzórz – Sójki, 2140E Rajmundów – Łanięta – Drogowo, 2142E Kutno – Łanięta – Kąty, 2144E Kutno – Imielno – Kołomia, 2145E Łanięta – Ostrowy – Dąbrowice – Mariopol, 2149E Krośniewice – Dąbrowice, 2158E Sokółów – Krzyżanów, 2168E Kutno – Ogrodzona, 2172 Nowe – Zalesie – granica powiatu.

2. Ciągi kolejowe:

- linia 3 – Warszawa Zachodnia – Kunowice,
- linia 16 – Łódź Widzew – Kutno,
- linia 18 – Kutno – Pila,
- linia 33 – Kutno – Brodnica.

Dobre połączenia komunikacyjne mają mieszkańcy większości gmin powiatu, takich, jak: Krośniewice, Nowe Ostrowy, Strzelce, Łanięta, Krzyżanów, Oporów, Bedno, Żychlin. Na trudności w zakresie komunikacji mogą narzekać mieszkańcy gminy Dąbrowice.

Usługi komunikacyjne w powiecie świadczy kilka podmiotów. Są to przewoźnicy kolejowi oraz przewoźnicy komunikacji zbiorowej, a wśród nich PKS Sp. z o. o., MZK Sp. z o. o., VIP Bus Kutno, Sand Bus Kutno.

4. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

Z końcem 2012 roku powiat kutnowski liczył 101 177 mieszkańców, w tym 52 451 kobiet, które stanowiły 51,8 % ogółu ludności (na 100 mężczyzn przypadało 108 kobiet). Gęstość zaludnienia w powiecie wynosiła 114 osób na km². Dane szczegółowe w tym zakresie w odniesieniu do poszczególnych gmin powiatu przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4. Ludność w poszczególnych gminach powiatu na koniec 2012 roku

lp.	nazwa jednostki	liczba ludności	gęstość zaludnienia

		ogółem	kobiet	(liczba osób na km ²)
1.	Kutno (miasto)	45 975	24 430	1 369
2.	Krośniewice	8 864	4 558	94
3.	Żychlin	12 596	6 523	164
4.	Bedlno	5 749	2 865	46
5.	Dąbrowice	1 981	1 021	43
6.	Krzyżanów	4 349	2 183	42
7.	Kutno (gmina)	8 742	4 364	71
8.	Łanięta	2 547	1 229	46
9.	Nowe Ostrowy	3 628	1 869	51
10.	Oporów	2 660	1 344	39
11.	Strzelce	4 086	2 063	45

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Na koniec 2012 roku znaczna część ludności powiatu (45,4%) mieszkała w Kutnie, w którym gęstość zaludnienia była najwyższa (1 369 osób na km²). W gminach miejsko-wiejskich i wiejskich powiatu na 1 km² przypadało natomiast od 39 osób (Oporów) do 164 osób (Żychlin).

W latach 2010-2012 struktura wiekowa mieszkańców powiatu ulegała zmianom. W okresie tym miał miejsce spadek zarówno liczby dzieci i młodzieży, jak i osób w wieku produkcyjnym oraz wzrost liczby osób starszych. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 5. Struktura wiekowa ludności powiatu w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	17 335	16 916	16 499
liczba osób w wieku produkcyjnym	66 053	65 209	64 501
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	19 101	19 664	20 177
ogółem	102 509	101 789	101 177

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Tabela 6. Struktura wiekowa ludności poszczególnych gmin powiatu w 2012 roku

lp.	nazwa jednostki	liczba mieszkańców według wieku i w %		
		przedprodukcyjny	produkcyjny	poprodukcyjny
1.	Kutno (miasto)	6 977 (15,2%)	29 520 (64,2%)	9 478 (20,6%)
2.	Krośniewice	1 549 (17,5%)	5 598 (63,2%)	1 717 (19,4%)
3.	Żychlin	1 940 (15,4%)	8 034 (63,8%)	2 622 (20,8%)
4.	Bedlno	916 (15,9%)	3 569 (62,1%)	1 264 (22,0%)
5.	Dąbrowice	347 (17,5%)	1 202 (60,7%)	432 (21,8%)
6.	Krzyżanów	749 (17,2%)	2 796 (64,3%)	804 (18,5%)

7.	Kutno (gmina)	1 579 (18,1%)	5 713 (65,4%)	1 450 (16,6%)
8.	Łanięta	546 (21,4%)	1 564 (61,4%)	437 (17,2%)
9.	Nowe Ostrowy	655 (18,1%)	2 287 (63,0%)	686 (18,9%)
10.	Oporów	476 (17,9%)	1 655 (62,2%)	529 (19,9%)
11.	Strzelce	765 (18,7%)	2 563 (62,7%)	758 (18,5%)

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

W latach 2010-2012 liczba mieszkańców powiatu zmniejszała się z roku na rok (ze 102 508 w 2010 r. do 101 177 w 2012 r.). Proces starzenia w największym stopniu dotyczył mieszkańców gmin Bedlno, Dąbrowice i Żychlin w których na koniec 2012 roku osoby w wieku poprodukcyjnym stanowiły odpowiednio 22,0%, 21,8% i 20,8% ogółu ludności. Najlepiej pod tym względem wyglądała sytuacja w gminach: Kutno (gmina miejska), Łanięta i Krzyżanów, w których udział seniorów w ogóle mieszkańców wynosił odpowiednio 16,6%, 17,2%, 18,5%.

Jeśli chodzi o osoby w wieku przedprodukcyjnym, największy ich udział w ogóle ludności odnotowano w gminach: Łanięta (21,4%) i Strzelce (18,7%), najmniejszy natomiast w mieście Kutno (15,2%) i gminie Żychlin (15,4%). Z kolei największy procent ludności w wieku produkcyjnym zamieszkiwało gminy Kutno i Krzyżanów (odpowiednio 65,4% i 64,3%).

Generalnie na koniec 2012 roku liczba dzieci i młodzieży w większości gmin powiatu była niższa niż liczba osób starszych. Niemniej jednak w gminach Kutno, Łanięta i Strzelce osób w wieku przedprodukcyjnym było nieco więcej, niż osób w wieku poprodukcyjnym.

Wpływ na sytuację demograficzną w powiecie miały m.in. takie czynniki, jak kształtowany przez liczbę urodzeń żywych i zgonów przyrost naturalny oraz migracja, odbywająca się zarówno w ruchu wewnętrznym, jak i zagranicznym. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 7. Ruch naturalny ludności powiatu w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
Wskaźnik urodzeń żywych	9,0	8,7	8,6
wskaźnik zgonów	13,2	13,0	13,0
przyrost naturalny	-4,3	-4,3	-4,4

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Tabela 8. Ruch migracyjny ludności powiatu w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
saldo migracji w ruchu wewnętrznym	-282	-268	-267

saldo migracji w ruchu zagranicznym	-12	-18	-22
saldo migracji ogółem	-294	-286	-289

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

W latach 2010-2012 zarówno liczba urodzeń żywych, jak i liczba zgonów w powiecie zmniejszały się. Kształtowany przez nie przyrost naturalny również ulegał zmniejszeniu, będąc w latach 2010-2012 roku na poziomie ujemnym.

Na spadek liczby mieszkańców w powiecie, poza ujemnym przyrostem naturalnym, miał również wpływ ruch migracyjny. W analizowanym okresie saldo migracji było niekorzystne i ulegało zmianom, choć w latach 2011 i 2012 było nieco mniejsze w stosunku do roku 2010 (z -294 w 2010 r. poprzez -286 w 2011 r. do -289 w 2012 r.).

Biorąc pod uwagę powyższe dane i próbując dokonać prognozy ludności powiatu na najbliższe lata, należy zwrócić uwagę na dwie istotne, wcześniej odnotowane, kwestie. Pierwsza z nich dotyczy stale zmniejszającej się w powiecie liczby dzieci i młodzieży, a także osób w wieku produkcyjnym. Druga z kolei odnosi się do systematycznego wzrostu liczby osób starszych. W przyszłości ta ostatnia grupa będzie zasilana przez grono osób w wieku produkcyjnym, które zakończą aktywność zawodową.

Powyższe tendencje demograficzne będą wymagały dostosowania usług społecznych do potrzeb zarówno dzieci i młodzieży, jak i seniorów. W przypadku tych pierwszych konieczne będzie dopasowanie oferty edukacyjno-wychowawczej, kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej, tym drugim trzeba będzie natomiast udzielić stosownej pomocy materialnej i rzeczowej, ułatwić im korzystanie z usług medycznych, opiekuńczych i rehabilitacyjnych oraz różnorodnych form aktywnego spędzania czasu wolnego.

5. SYTUACJA GOSPODARCZA

Powiat kutnowski to znakomity obszar rolniczy, obdarowany żyznymi glebami, co wiąże się z niskim stopniem zalesienia. Spośród 886 km² powierzchni powiatu użytki rolne stanowią 85% arealu, w tym 90% to grunty orne - większość II i III klasy, natomiast lasy stanowią tylko 4,8% całkowitej powierzchni powiatu.

Tabela 9. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty i nieużytki

powierzchnia użytków rolnych ogółem (w ha)		77 968
w tym:	grunty orne (w ha)	69 000
	sady (w ha)	668

łąki i pastwiska (w ha)	6044
powierzchnia lasów i gruntów leśnych (w ha)	4 742
powierzchnia pozostałych gruntów i nieużytków (w ha)	5 976

Dane Starostwa Powiatowego w Kutnie.

Kluczową rolę w rozwoju gospodarczym powiatu pełni miasto Kutno, na terenie którego funkcjonuje Kutnowski Park Agro – Przemysłowy, zajmujący obszar ok. 370 ha. Na terenie Parku bądź w bliskim sąsiedztwie działa kilkadziesiąt firm z kapitałem polskim i zagranicznym. W obszarze miasta Kutno działa także Łódzka Specjalna Strefa Ekonomiczna – Podstrefa Kutno, której kompleksy położone są w Kutnowskim Parku Agro – Przemysłowym. Na terenie miasta Kutno kluczowe gałęzie przemysłu stanowią: przemysł farmaceutyczny, maszynowy i metalowy, elektroniczny, transportowy, spożywczy, centra magazynowe. Miasto dysponuje także bardzo dużym potencjałem firm budowlanych oraz firm działających w sferze przetwórstwa odpadów z tworzyw sztucznych. Ponadto w powiecie kutnowskim istnieją przedsiębiorstwa działające w przemyśle: chemicznym i farmaceutycznym.

Wielkość wewnętrznego potencjału inwestycyjnego i kondycja firm ma ogromne znaczenie dla rozwoju gospodarczego powiatu. Nie mniej o jego sile i przyszłości decyduje również potencjał inwestycyjny i zdolność do inwestowania jaką reprezentują poszczególne samorządy gminne zlokalizowane na terenie powiatu kutnowskiego.

W latach 2010-2012 liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na jego terenie podlegała wahaniom, choć w roku 2012 była zdecydowanie większa niż w latach poprzednich. Na koniec 2012 roku działały one przede wszystkim w takich sekcjach, jak: handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (2 563 podmioty), budownictwo (666 podmiotów), przetwórstwo przemysłowe (648 podmiotów), działalność profesjonalna i naukowo techniczna (562 podmioty) oraz pozostała działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna (440 podmiotów). Dane szczegółowe na temat podmiotów gospodarczych w powiecie przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 10. Podmioty gospodarcze w powiecie w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba podmiotów w sektorze publicznym	266	269	283
liczba podmiotów w sektorze prywatnym	7 355	7 250	7 313
liczba podmiotów ogółem	7 621	7 519	7 596

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Tabela 11. Podmioty gospodarcze w powiecie w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) na koniec 2012 roku

sekcja	liczba podmiotów
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	314
górnictwo i wydobywanie	11
przetwórstwo przemysłowe	648
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną	13
dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	40
budownictwo	666
handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	2 563
hotele i restauracje	168
transport, gospodarka magazynowa i łączność	440
pośrednictwo finansowe	254
działalność związana z obsługą rynku nieruchomości i firm	203
informacja i komunikacja	141
działalność profesjonalna i naukowo-techniczna	562
usługi administrowania i działalność wspierająca	152
administracja publiczna i obrona narodowa	97
edukacja	275
opieka zdrowotna i pomoc społeczna	387
działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	134
pozostała działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna	528

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

6. PROBLEMY NA RYNKU PRACY

Problemy na rynku pracy, objawiające się niedostateczną liczbą miejsc pracy, prowadzą do obniżenia standardu życia ludności. Długotrwale pozostawanie bez zatrudnienia ogranicza szanse na podjęcie pracy, przyczynia się do ubożenia ludności, a nawet prowadzi do wykluczenia społecznego.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Kutnie, w latach 2010-2012 liczba osób bezrobotnych w powiecie kutnowskim nieznacznie rosła z roku na rok (od 7 220 osób na koniec 2010 roku do 7 332 osób na koniec roku 2012). Wśród pozostających bez pracy w latach 2010-2012 większość stanowiły kobiety (odpowiednio 3 958, 4 186 i 4 046 kobiet). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Bezrobotni w powiecie według płci i ich udział w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba bezrobotnych w powiecie	7 220	7 302	7 332
udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	10,9%	11,2%	11,4%
liczba bezrobotnych kobiet w powiecie	3 958	4 186	4 046
udział kobiet w liczbie bezrobotnych	12,7%	13,7%	13,4%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Kutnie.

Odmienne kształtował się poziom bezrobocia w poszczególnych gminach powiatu. Na koniec 2012 roku największy udział osób pozostających bez pracy w ogóle będących w wieku produkcyjnym odnotowano w gminie miejsko-wiejskiej Krośniewice (16,2%), a najmniejszy w gminie miejskiej Kutno (9,6%). Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 13. Bezrobotni w gminach powiatu na koniec 2012 roku

lp.	nazwa jednostki	liczba bezrobotnych	udział bezrobotnych w ogóle ludności w wieku produkcyjnym
1.	Kutno	2 830	9,6%
2.	Krośniewice	905	16,2%
3.	Żychlin	1 011	12,6%
4.	Bedlno	334	9,4%
5.	Dąbrowice	133	11,1%
6.	Krzyżanów	349	12,5%
7.	Kutno	687	12,0%
8.	Lanięta	206	13,2%
9.	Nowe Ostrowy	369	16,1%
10.	Oporów	173	10,5%
11.	Strzelce	335	13,1

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Kutnie.

Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnej tabeli informacje na temat stopy bezrobocia, jaką odnotowano w latach 2010-2012 w powiecie kutnowskim, w województwie łódzkim i w kraju.

Tabela 14. Stopa bezrobocia w powiecie, w województwie i w kraju w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
stopa bezrobocia w powiecie kutnowskim	17,4%	17,3%	17,6%
stopa bezrobocia w województwie łódzkim	12,2%	12,9%	14,0%

stopa bezrobocia w kraju	12,4%	12,5%	13,4%

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

W latach 2010-2012 powiat kutnowski charakteryzował się wyższą, w stosunku do województwa łódzkiego i kraju, stopą bezrobocia. Zarówno w powiecie, województwie, jak i w kraju w 2012 roku odnotowano jej wzrost w porównaniu z rokiem poprzednim.

Dla scharakteryzowania problemu bezrobocia w powiecie ważna jest analiza danych dotyczących podziału bezrobotnych według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia, a także rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy. Dane szczegółowe w tym zakresie na koniec 2012 roku przedstawiają poniższe tabele

Tabela 15. Bezrobotni w powiecie na koniec 2012 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia

		liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)			liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
		ogółem	kobiet				ogółem	kobiet	
wiek	18-24 lata	1 523	835	54,8	staż pracy	bez stażu	1 444	914	63,2
	25-34 lata	2 143	1 316	61,4		do 1 roku	1 396	872	62,4
	35-44 lata	1 472	863	58,6		1-5 lat	1 700	904	53,1
	45-54 lata	1 381	704	50,9		5-10 lat	932	492	52,7
	55-59 lat	672	328	48,8		10-20 lat	975	516	52,9
	60-64 lata	147	-	-		20-30 lat	673	280	41,6
czas pozostawania bez pracy	do 1 miesiąca	751	285	37,9	wykształcenie	30 lat i więcej	215	68	31,6
	1-3 miesiące	1 366	650	47,5		wyższe	655	457	69,7
	3-6 miesięcy	1 079	545	50,5		policealne i śr. zawodowe	1 374	953	69,3
	6-12 miesięcy	1 188	649	54,6		średnie ogólnokształcące	876	626	71,4
	12-24 miesięcy	1 272	765	60,1		zasadnicze zawodowe	1 934	879	45,4
	pow. 24 miesięcy	1 676	1 152	68,7		gimnazjalne i niższe	2 493	1 131	45,3

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Kutnie.

Na koniec 2012 roku wśród bezrobotnych w powiecie najliczniejszą grupą były osoby w wieku 25-34 lata, (2 143 osoby), osoby pozostające bez zatrudnienia powyżej 24 miesięcy (1 676 osób), osoby ze stażem pracy od roku do 5 lat (1.700 osób), a także osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym (2.493 osoby).

Liczne grupy wśród będących bez zatrudnienia stanowiły również osoby w wieku 18 - 24 lata (1 523 osoby), osoby pozostające bez pracy od 1 do 3 miesięcy (1 366 osób), osoby

bez stażu pracy (1 444 osoby) i ze stażem do 1 roku (1 396 osób) oraz osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (1 934 osoby).

Największy udział kobiet w ogóle bezrobotnych odnotowano wśród osób w wieku 25-34 lata (61,4%) i 35-44 lata (58,6%), osób pozostających bez pracy długotrwale, powyżej 24 miesięcy (68,7%), osób bez stażu pracy (63,2%) i ze stażem pracy do 1 roku (62,4%) oraz osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym (71,4%).

Tabela 16. Bezrobotni w powiecie na koniec 2012 roku według wybranych rodzajów działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy

rodzaj działalności ostatniego miejsca pracy	liczba bezrobotnych	liczba ofert pracy
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	67	1
przetwórstwo przemysłowe	587	4
budownictwo	360	0
handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	313	1
działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	54	0
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	72	0
administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenie społeczne	664	4
edukacja	50	2
opieka zdrowotna i pomoc społeczna	55	1
działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	34	0
dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami, rekultywacja	21	0
transport i gospodarka magazynowa	79	3
działalność finansowa i ubezpieczeniowa	20	5
działalność w zakresie administrowania	132	4
pozostała działalność usługowa	340	0
działalność niezidentyfikowana	956	24

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Kutnie.

Na koniec 2012 roku wśród bezrobotnych w powiecie dominowały osoby, dla których ostatnimi miejscami pracy były podmioty gospodarcze prowadzące działalność niezidentyfikowaną (956 osób) oraz w takich działach, jak: administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (664 osoby) i budownictwo (360 osób). Niepokojącym jest fakt, iż na koniec 2012 roku, ilość ofert pracy dla bezrobotnych z powiatu była bardzo niewielka.

Z powyższych danych wynika, że programami aktywizującymi osoby bezrobotne z powiatu należy objąć przede wszystkim osoby z krótkim stażem pracy lub bez stażu pracy, którym powinno się zapewnić możliwość poszerzenia doświadczenia zawodowego lub podjęcia pierwszej pracy. Nie należy również zapominać o osobach mających za sobą od 10 do 20 lat pracy, którym powinno się zapewnić możliwość przekwalifikowania, aby wzmocnić ich konkurencyjność na rynku pracy. W szczególności dotyczy to tych, którzy przed zwolnieniem z pracy byli zatrudnieni w przetwórstwie przemysłowym, handlu hurtowym i detalicznym; naprawie pojazdów samochodowych, włączając motocykle oraz administracji publicznej, obronie narodowej i w obowiązkowych zabezpieczeniach społecznych.

Ze względu na to, że problem bezrobocia w powiecie w największym stopniu osiągał osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym oraz zasadniczym zawodowym, warto nadal zachęcać młodzież do zdobywania wykształcenia, natomiast w przypadku osób pozostających na rynku pracy bez zatrudnienia, szczególny nacisk należy położyć na dokończanie oraz podniesienie lub zmianę kwalifikacji zawodowych.

7. EDUKACJA

Edukacja, rozumiana jako wychowanie, wykształcenie, nauka oraz zdobywanie wiedzy, umiejętności i kształcenie, pełni zasadniczą rolę w rozwoju człowieka. Jako proces trwający od młodości jest sposobem na podniesienie jakości zasobów ludzkich, a tym samym poziomu konkurencyjności gospodarki i przyspieszenia tempa rozwoju gospodarczego. Głównym problemem edukacji jest nierówny dostęp do niej przez całe życie, efektem czego są zróżnicowane szanse życiowe poszczególnych grup ludności, np. młodzieży mieszkającej na wsi i w mieście, dziewcząt i chłopców, dorosłych bez wykształcenia i z wykształceniem.

Na terenie powiatu kutnowskiego funkcjonuje wiele szkół szczebla podstawowego, gimnazjalnego, ponadgimnazjalnego oraz wyższego. Szkoły podstawowe i gimnazjalne zlokalizowane na terenie gmin powiatu są jednostkami organizacyjnymi samorządów

gminnych, w związku z powyższym ich organami prowadzącymi są poszczególne gminy powiatu kutnowskiego.

Powiat Kutnowski jest organem prowadzącym dla przeważającej ilości szkół sześciu ponadgimnazjalnego mających swoją siedzibę na terenie powiatu, jest także organem prowadzącym dla innych placówek oświatowych, w tym dla placówek specjalnych o charakterze szkolno-wychowawczym, placówek kulturalnych oraz poradni psychologiczno-pedagogicznej. Dane szczegółowe na temat ww. placówek przedstawia poniższa tabela.

Tabela 17. Szkoły i placówki oświatowe, dla których organem prowadzącym był powiat kutnowski w roku szkolnym 2012/2013

Typ placówki	liczba placówek	liczba uczniów	liczba etatów
Przedszkola	0	0	0
Szkoly podstawowe specjalne	SPS w SOSW Nr 1 im. M. Konopnickiej	57	77,42
	SPS w SOSW Nr 2	19	24,55
Szkoly gimnazjalne specjalne	Gimnazjum Specjalne w SOSW Nr 1	64	
	Gimnazjum Specjalne w SOSW Nr 2	15	
	Gimnazjum w MOS	47	24,98
Szkoly ponadgimnazjalne	I LO im. Gen. J.H. Dąbrowskiego	354	27,98
	II LO im. J. Kasprzowicza	300	24,62
	Zespół Szkół Nr 1 im. St. Staszica – w tym:	763	65,89
	LO	319	
	Liceum Profilowane	29	
	Technikum	275	
	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	58	
	Zespół Szkół Zawodowych Nr 2 im. dr A. Troczewskiego, w tym:	378	46,83
	Technikum	320	
	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	58	
	Zespół Szkół Zawodowych Nr 3 im. Wł. Grabskiego	576	53,10
	Liceum Profilowane	26	
	Technikum	550	
	Zespół Szkół Zawodowych Nr 4 im. Z. Balickiego, w tym:	269	22,58
	Technikum	131	
	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	138	
	Zespół Szkół w Żychlinie, w tym:	204	22,51
	LO	149	
	Technikum	29	
	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	26	
	Centrum Kształcenia Ustawicznego, w tym:	648	24,62
	LO dla dorosłych	312	
	Technikum Uzupełniające dla dorosłych	38	
	Szkoła Policealna	298	
Szkoly ponadgimnazjalne specjalne	SOSW Nr 1 im. M. Konopnickiej, w tym:		
	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna	41	
	Szkoła Specjalna przysposabiająca do pracy	45	

	SOSW Nr 2, w tym:		
	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna	15	

Dane Starostwa Powiatowego w Kutnie.

8. KULTURA

Życie kulturalne miasta związane jest głównie z działalnością Kutnowskiego Domu Kultury i jego filii Centrum Teatru, Muzyki i Tańca, Młodzieżowego Domu Kultury, Miejskiej i Powiatowej Biblioteki Publicznej im. S. Żeromskiego oraz Muzeum Regionalnego w Kutnie. Wymienione placówki od lat uczestniczą w organizacji wielu imprez kulturalnych, rozrywkowych oraz artystycznych.

W stolicy powiatu kutnowskiego mają miejsce wydarzenia kulturalne, także o zasięgu ogólnopolskim. Do najważniejszych z nich należą:

- Ogólnopolski Konkurs Literacki „Złoty Środek Poezji”,
- Ogólnopolski Konkurs Piosenek Honorowego Starosty Kutnowskiego Jeremiego Przybory – „Stacja Kutno”,
- Przegląd Teatrów Dziecięcych i Młodzieżowych – ŁAPA,
- Letni Festiwal Muzyczny,
- Święto Róży – Wystawa Róż i Aranżacji Artystycznych,
- FIRE PROOF – Festiwal Ognia.

W Kutnie działa także od ponad 30 lat Dziecięcy Teatr Bajki „Puszek” oraz Grupa Teatralna „Od jutra”.

Na terenie poszczególnych gmin powiatu kutnowskiego znajduje się blisko 30 placówek upowszechniania kultury w postaci muzeów, domów kultury oraz bibliotek publicznych. Są to:

- Muzeum Regionalne w Kutnie,
- Muzeum im. Jerzego Dunin-Borkowskiego w Krośniewicach,
- Muzeum Wnętrz Stylowych w Oporowie,
- Domy, Centra i Ośrodki Kultury w miejscowościach: Kutno, Krośniewice, Grzybów, Strzelce,
- Ośrodki Kultury, Sportu i Rekreacji w miejscowościach: Żychlin, Krzyżanów, Bedlno, Łanięta,

- Biblioteki publiczne i ich filie w miejscowościach: Kutno, Żychlin, Grzybów, Dąbrowice, Młogoszyn, Wały, Gołębiew, Byszew, Strzegocin, Leszczynek, Wierzbie, Podczachy, Nowe Ostrowy, Grochów, Wola Picerowa, Oporów.

9. SPORT I REKREACJA

Propagowany w dzisiejszych czasach zdrowy styl życia obejmuje m.in. właściwe odżywianie, aktywny wypoczynek oraz uprawianie różnorodnych dyscyplin sportowych. Sport wpływa bowiem nie tylko na kondycję zdrowotną człowieka, ale również jego cechy charakteru, postawę, relacje z innymi ludźmi, umiejętność współpracy i asertywność.

Na terenie Kutna widoczna jest działalność stowarzyszeń i klubów sportowych, promujących aktywny sposób spędzania czasu i zdrowy tryb życia, ale przede wszystkim dająca możliwość uprawiania różnorodnych, czasem niezbyt jeszcze popularnych w naszym kraju, jak w przypadku baseballu, dyscyplin sportowych. Łącznie sportem zajmuje się wiele stowarzyszeń i klubów. Rozgłos miastu przynosi Europejskie Centrum Małej Ligi Baseballowej. Kutnowscy baseballiści zdobywają czołowe miejsca nie tylko w rozgrywkach krajowych, ale i w tych o randze międzynarodowej.

Inną popularną w mieście dyscypliną jest koszykówka żeńska i męska. Uprawiać ją mogą młodzi sportowcy zrzeszeni w Miejskim Klubie Sportowym „Kutno”, Miejskim Szkolnym Związku Sportowym oraz Akademickim Związku Sportowym przy Wyższej Szkole Gospodarki Krajowej w Kutnie. Zwolennicy piłki nożnej mogą podnosić swe umiejętności w Miejskim Klubie Sportowym „Kutno”, szkolącym zawodników w 5 kategoriach wiekowych. W rozgrywkach ligowych startuje 6 drużyn. Strzelectwo to domena Klubu Strzelectwa Sportowego „Orzeł”. Tę dyscyplinę sportu można trenować także, obok zajęć z modelarstwa i łączności, przy Lidze Obrony Kraju. Oprócz istniejących w Kutnie pięciu Kół Polskiego Związku Wędkarskiego, także Stowarzyszenie Wędkarskie „Zalew” skupia miłośników wędkarstwa.

Na terenie miasta można jeszcze uprawiać: tenis ziemny (Kutnowskie Towarzystwo Tenisowe), lekką atletykę (Miejski Szkolny Związek Sportowy w Kutnie), judo (Uczniowski Klub Sportowy „IPPON”), pływanie (Szkolny Klub Słabo Słyszących LWY).

Warto wspomnieć o działalności opiekuńczo-wychowawczej stowarzyszeń działających na terenie miasta, które zajmują się organizowaniem zawodów i rozgrywek sportowych i w ten sposób rozwijają zainteresowanie sportem wśród dzieci i młodzieży, a

także organizują im czas wolny. Są to: Oratorium im. Bł. Michała Rua i Salezjańska Organizacja Sportowa Stowarzyszenie Lokalne „SALOS”, Stowarzyszenie Inicjatyw Lokalnych „Dybów – Kutno”. Poniższa tabela zawiera dane poszczególnych klubów.

Tabela 18. Kluby sportowe w powiecie w 2012 roku

lp.	nazwa i adres klubu sportowego	gmina
1.	Gminny Klub Sportowy Bedlno 24a, 99-311 Bedlno	Gmina Bedlno
2.	Gminny Ludowy Klub Sportowy „Dąbrowianka” ul. Nowy Rynek, 17 99-352 Dąbrowice	Gmina Dąbrowice
3.	Klub sportowy „Krośniewianka” ul. Kolejowa 25. 99-340 Krośniewice Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy „EXPOM” ul. Parkowa 2, 99-340 Krośniewice Ludowy Klub Sportowy „Głogowa” Głogowa, 99-340 Krośniewice	Gmina Krośniewice
4.	Ludowy Klub Sportowy „Bzura Młogoszyn” w Młogoszynie, tel. /24/ 356-24-26	Gmina Krzyżanów
5.	Towarzystwo Promocji Sportu i Rekreacji „TOPSIR” Kutno, ul. Olimpijska 6/33, tel. 254-40-09 Stowarzyszenie Rekreacyjno-Sportowe "LIBERO" Kutno, ul. Kard. St. Wyszyńskiego 11, tel. 254 49-58 Klub Strzelectwa Sportowego „ORZEL” Kutno, Majdany 12, tel. 355-22-28 Miejski Szkolny Związek Sportowy w Kutnie Kutno, ul. St. Staszica 6 Kutnowskie Stowarzyszenie Bokserskie „STAL” Kutno, Józefów 417/4 Kutnowskie Stowarzyszenie Sportowe „GRA” Kutno, ul. Gen. Wł. Andersa 4 Polski Związek Piłkarski Nr 1 Kutno, Pl. Wolności Szkolny Klub Sportowy Słabosłyszących „LWY” przy OŚW dla Słabosłyszących Kutno, ul. Kościuszki 24, tel. 254-78-92 TTKF „ZAPORA” Kutno, ul. Grunwaldzka 1 Akademicki Związek Sportowy Klub Uczelniany WSGK Kutno, ul. Lelewela 7, tel. 254-26-20 Miejski Klub Sportowy Kutno, ul. Kościuszki 26 Klub Sportowy „Czarni” Kutno, ul. 3 Maja 1 Stowarzyszenie Piłki Ręcznej Kutno, ul. Lelewela 13, tel. 254-89-64 Uczniowski Klub Sportowy „Szóstka” przy SP nr 6 Kutno, ul. Łakoszyńska 9, tel. 253-39-11 Szachowy Uczniowski Klub Sportowy Kutno, ul. Roweckiego 5/6 Stowarzyszenie Lokalne „SALOS” Kutno, Woźniaków 56, tel. 253-36-44	Gmina Miejska Kutno

	Stowarzyszenie Wędkarskie „ZALEW” Kutno, ul. 29 Listopada 64 LKTS "Dworek", Kutno, ul. Moniuszki 35 Klub Motocykli Weteranów i Motocykli Ciężkich Kutno, ul. Batorego	
6.	Ludowy Klub Sportowy Łanięta - zawieszona działalność	Gmina Łanięta
7.	Ludowy Klub Sportowy „Ostrovia”	Gmina Nowe Ostrowy
8.	Ciężarowy Ludowy Klub Sportowy „ZAPORA” ul. Fabryczna 1, 99-320 Żychlin, tel. /24/ 285-30-23 Miejski Klub Sportowy ul. Narutowicza 79, 99-320 Żychlin Ludowy Klub Sportowy „HETMAN” ul. Górna 8, 99-321 Śleszyn, tel. /24/ 285-40-92 Klub Piłki Nożnej „Sparta” ul. Wł. Jagiełły 107, 99-319 Dobrzelin, tel. /24/ 285-19-16 Miejsko - Gminny Szkolny Związek Sportowy w Żychlinie ul. Barlickiego 15, 99-320 Żychlin, tel. /24/ 285-10-59 Żychliński Klub Karate - Do TSUNAMI ul. Łukasińskiego 6/23, 99-320 Żychlin, tel./24/ 285-21-44 Klub szachowy – „Gambit” ul. Fabryczna 1, 99-320 Żychlin, tel. /24/ 285-44-10 Żychlińskie Towarzystwo Cyklistów „Old – Boy” ul. Fabryczna 1, 99-320 Żychlin, tel. /24/ 285-23-74 Żychlińskie Towarzystwo Cyklistów ul. Fabryczna 1, 99-320 Żychlin, tel. /24/ 285-14-50	Gmina i Miasto Żychlin

Dane Starostwa Powiatowego w Kutnie.

Szczegółowy wykaz obiektów sportowo-rekreacyjnych w powiecie zawiera poniższa tabela.

Tabela 19. Obiekty sportowo-rekreacyjne w powiecie w 2012 roku

lp.	wykaz obiektów	gmina
1.	Boisko piłki nożnej w Pniewie (kwalifikacja PZPN) Hala sportowa w Bedlnie Kompleks sportowy w Żeronicach (hala, boiska do gier zespołowych i lekkoatletyki) Boisko piłki nożnej w Wojszycach	Gmina Bedlno
2.	Dwa boiska	Gmina Dąbrowice
3.	Hala sportowa przy Liceum Ogólnokształcącym w Krośniewicach, ul. Łęczycka 19a; Stadion Miejski w Krośniewicach, ul. Kolejowa 25	Gmina Krośniewice
4.	Hala sportowa przy gimnazjum w Krzyżanowie Sala gimnastyczna w szkołach podstawowych w Micinie i w Kterach A	Gmina Krzyżanów
5.	Sale gimnastyczne przy gimnazjach w Byszewie i Gołębiewku.	Gmina Kutno
6.	Stadion Miejski ul. Kościuszki 26 (stadion wielofunkcyjny: LA, piłka nożna) Stadion Miejski ul. Bł. Ks. Michała. Oziębłowskiego (stadion piłkarski) Stadion Klubu Sportowego „Czarni” (stadion piłkarski) Strzelnica kulowa KSS „Orzeł”	Gmina Miejska Kutno

	Kompleks Sportowy Centrum Małej Ligi Baseballowej Basen odkryty przy ul. Narutowicza 43 Basen przyszkolny kryty Cztery hale przyszkolne o wymiarach powyżej 36x18 Korty tenisowe Kompleks rekreacyjno-sportowy nad rzeką Ochnią	
7.	Hala sportowa przy Szkole Podstawowej w Łaniętach	Gmina Łanięta
8.	Sale gimnastyczne przy szkołach podstawowych oraz boisko sportowe	Gmina Nowe Ostrowy
9.	Sala gimnastyczna w Strzelcach	Gmina Strzelce
10.	Sala gimnastyczna w Żychlinie, ul. Barlickiego 4 Stadion w Żychlinie, ul. Narutowicza 79 Hala sportowa przy Zespole Szkół Nr 1 w Żychlinie, ul. Łukasieńskiego 21; Boisko typu „Orlik” przy Zespole Szkół nr 1 ul. Łukasieńskiego 24; Sala gimnastyczna oraz boisko wielofunkcyjne przy Szkole Podstawowej nr 2 w Żychlinie, ul. Żeromskiego; Boisko wielofunkcyjne ul. Łąkowa w Żychlinie; Sala gimnastyczna przy Szkole Podstawowej w Grabowie ul. Szkolna 4	Gmina i Miasto Żychlin

Dane Starostwa Powiatowego w Kutnie.

10. TURYSTYKA

Turystyka na terenie powiatu kutnowskiego oparta jest przede wszystkim na cennych zabytkach architektury, a także na niebieskim szlaku rowerowym „W centrum Polski” stanowiącym północny, już wyznakowany w terenie fragment projektowanej trasy rowerowej „W Królestwie Diabła Boruty”. Istniejący już w terenie szlak (o długości 114 km) pozwala na poznanie różnorodnych atrakcji turystycznych i krajoznawczych Kutna i ziemi kutnowskiej. Trasa szlaku „W centrum Polski” przebiega od granicy powiatów: kutnowskiego i łęczyckiego poprzez Jankowice – Miłonice – Krośniewice – Kajew – rezerwat „Dąbrowa Świetlista” – Grochów – Suchodębie – Łanięta – Franciszków – Niedrzew – Głogowiec – Kutno – Mnich – Oporów – Żychlin – Dobrzelin – Bedlno – Orlów – Łęki Kościelne – Młogoszyn – Ktery do granicy powiatów: kutnowskiego i łęczyckiego.

Na trasie szlaku „W centrum Polski” leżą między innymi: Oporów ze wspaniałym zamkiem na wyspie będącym obecnie siedzibą Muzeum Wnętrz Stylowych oraz zespołem klasztoru OO. Paulinów; zabytkowe świątynie murowane i drewniane w Orlowie, Żychlinie, Grochowie, Mniechu, Bedlnie i Łękach Kościelnych oraz dawne rezydencje magnackie, szlacheckie i ziemiańskie w Kutnie, Krośniewicach i ich okolicy. W terenie obejrzyć można liczne grodziska, zabytkowe parki wiejskie a także zwiedzić rezerwat przyrody „Dąbrowa Świetlista” oraz muzea w Kutnie, Krośniewicach i w Oporowie.

Powiat kutnowski jest obszarem bogatym w cenne zabytki architektury. Zabytki te reprezentują różne style, ale przeważająca część z nich pochodzi z okresu klasycyzmu. Do najciekawszych obiektów zabytkowych należą:

- zamek Oporowskich w Oporowie – późnogotycka rezydencja obronna z I połowy XV w.,
- klasycystyczny ratusz w Kutnie – obecnie siedziba Muzeum Regionalnego w Kutnie,
- zespół pałacowy Gierałty w Kutnie,
- zajazd z początków XIX wieku w Krośniewicach – obecnie siedziba Muzeum im. Jerzego Dunin – Borkowskiego,
- gotycki kościół w Głogowcu z 1433 r. z renesansowym nagrobkiem Jana Głogowskiego z 1565 r.,
- Dwór w Sójkach- neorenesansowy Dwór z XIX wieku
- dwór w Łękach Kościelnych z drugiej połowy XVIII wieku oraz kościół p.w. św. Magdaleny wzniesiony w 1775 r.,
- drewniany kościół w Grochowie z 1681 r.,
- gotycki kościół obronny w Orłowie (z ok. 1430 r.),
- wczesnośredniowieczne grodzisko w Orłowie.

Wykaz zabytków powiatu kutnowskiego uzupełniają dawne dwory szlacheckie wzniesione w różnych częściach powiatu oraz obiekty sakralne. Większość zabytków, oprócz zaadaptowanych na cele społeczne bądź jako siedziby muzeów, wymaga nakładów na renowację i konserwację.

Istotnym elementem wywierającym wpływ na rozwój turystyki na terenie powiatu kutnowskiego jest bogata oferta imprez kulturalno-sportowo-rozrywkowych, a w szczególności organizowane w mieście Kutno Europejskie Rozgrywki Małej Ligi Baseballu.

Turyści przybywający na teren powiatu kutnowskiego mogą korzystać z usług bazy noclegowej i gastronomicznej zlokalizowanej na terenie poszczególnych gmin oraz z trzech punktów informacji turystycznej znajdujących się w miejscowościach: Kutno, Krośniewice i Oporów. Bazę noclegową powiatu stanowią:

- hotele w miejscowościach: Kutno (4 obiekty), Piwki – gm. Kutno (1 obiekt), Żychlin (1 obiekt),
- motele w miejscowościach: Bedlno (1 obiekt), Kutno (2 obiekty), Krzyżanów (1 obiekt),
- zajazdy w miejscowościach: Woźniaków – gm. Kutno (1 obiekt), Kutno (2 obiekty),
- pokoje gościnne w miejscowościach: Kutno (1 obiekt), Krośniewice (2 obiekty).

Bazę gastronomiczną stanowią natomiast restauracje, pizzerie i bary umiejscowione na terenie gmin powiatu kutnowskiego, jak i punkty gastronomiczne wchodzące w skład obiektów bazy noclegowej powiatu.

11. OCHRONA ZDROWIA

Styl życia i zachowania zdrowotne wpływają w największym stopniu na stan zdrowia ludności. Do czynników zagrażających zdrowiu należą przede wszystkim: mała aktywność fizyczna, nieprawidłowości w sposobie żywienia, palenie tytoniu, nadmierne spożycie alkoholu, używanie narkotyków, zły stan środowiska naturalnego, niewłaściwe warunki bezpieczeństwa pracy, wypadki drogowe oraz brak powszechnej profilaktyki.

Społeczność lokalna zamieszkująca teren powiatu kutnowskiego ma zapewniony dostęp do opieki szpitalnej, którą sprawuje NZOZ Kutnowski Szpital Samorządowy im. A. Troczewskiego w Kutnie. Na terenie szpitala funkcjonują zarówno oddziały szpitalne (chorób wewnętrznych, neurologiczny, dermatologiczny, pediatrii, endokrynologiczny, chirurgii ogólnej, anestezjologii i intensywnej terapii, rehabilitacyjny, nefrologiczny, ginekologiczny, położniczy, neonatologiczny, chirurgii urazowo-ortopedycznej, ratunkowy), jak również zakłady diagnostyczne, tj.: Zakład Diagnostyki Laboratoryjnej, Zakład Diagnostyki Obrazowej, Zakład Patomorfologii, na miejscu jest także możliwość wykonywania badań w zakresie tomografii komputerowej i mammografii.

NZOZ Kutnowski Szpital Samorządowy w Kutnie nie posiada w swojej strukturze zespołów ratownictwa medycznego, jednak na terenie szpitala mieści się Oddział Wojewódzkiej Stacji Ratownictwa Medycznego w Łodzi, gdzie stacjonuje karetka „R”.

Opiekę w nagłych wypadkach, urazach oraz innych zagrożeniach życia nad mieszkańcami powiatu kutnowskiego sprawuje Wojewódzka Stacja Ratownictwa Medycznego w Łodzi Oddział w Kutnie.

Podstawową opiekę zdrowotną na terenie powiatu zapewnia 36 Niepublicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej usytuowanych w poszczególnych miejscowościach gmin powiatu kutnowskiego, z czego 15 Ośrodków zlokalizowanych jest w mieście Kutno. Poniższa tabela zawiera dane na ich temat.

Tabela 20. Jednostki służby zdrowia w powiecie w 2012 roku

lp.	nazwa i adres placówki	adres
Kutno		
1.	NSZOZ „SALUS” s.c.	99-300 Kutno ul. Sowińskiego 5, Szpitalna 46, Chrobrego 12
2.	NZOZ „Ars – Medica”	99-300 Kutno ul. Zamkowa 6/11
3.	NZOZ „Eskulap”	99-300 Kutno ul. Mickiewicza 2
4.	NZOZ „ISOX”	99-300 Kutno ul. Oporowska 4
5.	NZOZ IKMED	99-300 Kutno ul. Sowińskiego 8
6.	NZOZ Lecznica	99-300 Kutno ul. Kościuszki 52
7.		99-300 Kutno ul. Staszica 11
8.	NZOZ „Rodzina”	99-300 Kutno ul. Kollataja 23
9.	NZOZ „Medicus”	99-300 Kutno ul. Sowińskiego 27
10.	NZOZ „Medyk”	99-300 Kutno ul. Grunwaldzka 2
11.	NZOZ „Panaceum”	99-300 Kutno ul. Słowackiego 12
12.	NZOZ Profilaktyka Medyczna	99-300 Kutno ul. Wyszyńskiego 14
13.		99-300 Kutno ul. Krośniewicka 41
14.	NZOZ „Specjalista”	99-300 Kutno ul. 29 Listopada 37
15.	NZOZ „RED-MED”	99-300 Kutno, ul. Sienkiewicza 40
16.	NZOZ Małgorzata Zielińska	99-300 Kutno, ul. Sowińskiego 8
Gmina Krośniewice		
1.	NZOZ „MEDICAL”	99-340 Krośniewice, ul. Poznańska 18/20
2.	NZOZ „Zdrowie”	99-340 Krośniewice, ul. Kolejowa 23
3.	NZOZ „ELMED”	99-340 Krośniewice, ul. Kolejowa 23
Gmina Żychlin		
1.	NZOZ „PROMED”	99-320 Żychlin, ul. Dobrzelińska 6/8
2.		99-320 Żychlin, ul. Narutowicza 31
3.	NZOZ „ALMAMED”	99-320 Żychlin, ul. Marchlewskiego 1
4.	NZOZ „PROMED”	99-320 Żychlin, Dobrzelin, ul. Działkowa
Gmina Bedlno		
1.	NZOZ „Ars Medica”	99-311 Bedlno 28a
2.		99-311 Bedlno, Żalusin 7
3.	NZOZ „Inter Med.”	99-311 Bedlno 26a
4.	NZOZ „Pro Familia”	99-311 Bedlno Pilecka Dąbrowa
Gmina Dąbrowice		
1.	NZOZ „Zdrowie”	99-352 Dąbrowice, Stary Rynek 31
Gmina Oporów		
1	NZOZ „ALMAMED”	99-322 Oporów
Gmina Krzyżanów		
1	NZOZ „Rodzina”	99-314 Krzyżanów 12/1
Gmina Łanięta		
1	NSZOZ „SALUS” filia w Łaniętach	99-306 Łanięta 9a
Gmina Ostrowy		
1.	NZOZ „Ostrowy” Małgorzata Zielińska	
Gmina Strzelce		

1.	NZOZ „Ormed”	99-307 Strzelec, ul. Leśna 1
Gmina Kutno		
1.	NZOZ „Ars Medica”	99-300 Kutno, ul. Łąkoszyńska 66
2.	NZOZ „DERMEX”	99-300 Kutno, ul. Sienkiewicza 16

Dane Urzędów Gmin i Starostwa Powiatowego w Kutnie.

12. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Bezpieczeństwu publicznemu zagraża przestępczość, która jest zjawiskiem dynamicznym i, podobnie jak społeczeństwo, podlega rozwojowi. Choć stanowi margines życia społecznego, poprzez swą intensywność i częstotliwość może mieć wpływ na formowanie się postaw i zachowań ludności oraz odciskać dotkliwe piętno na jej funkcjonowaniu.

Według danych Komendy Powiatowej Policji w Kutnie, w 2012 roku w powiecie kutnowskim stwierdzono 1 577 przestępstw o charakterze kryminalnym. Najczęściej odnotowywanymi były przestępstwa drogowe (542), przestępstwa polegające na kradzieży cudzej rzeczy (336) oraz włamania (204). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 21. Przestępstwa popełnione w powiecie w 2012 roku

kategoria przestępstwa	liczba przestępstw
zabójstwa	0
uszkodzenie ciała	13
bójka i pobicie	28
zgwałcenie i czyny lubieżne	4
kradzież cudzej rzeczy	336
kradzież samochodu	19
włamania	204
przestępstwa rozbójnicze	25
uszkodzenie mienia	113
przestępstwa narkotykowe	24
przestępstwa drogowe	542
inne przestępstwa	268

Dane Komendy Powiatowej Policji w Kutnie.

Porównując ilość zdarzeń z 2012 roku do roku poprzedniego należy zauważyć, że ogólna dynamika przestępczości wyniosła 80,05%, a więc odnotowano spadek.

W 2012 roku na terenie podległym KPP w Kutnie nieletni popełnili 179 czynów karalnych. Jest to o 5 czynów mniej niż w roku poprzednim. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 22. Przestępstwa popełnione w powiecie przez nieletnich w 2012 roku

kategoria przestępstwa	liczba przestępstw
rozbój, wymuszenie rozbójnicze	7
bójka i pobicie	3
kradzież cudzej rzeczy	12
kradzież z włamaniem	1
Prowadzenie pojazdów w stanie nietrzeźwym	2
uszkodzenia mienia	11
przestępstwo narkotykowe	64

Dane Komendy Powiatowej Policji w Kutnie.

Z powyższych zestawień wynika, iż w analizowanym okresie nieletni najczęściej dokonywali kradzieży cudzej rzeczy oraz przestępstw narkotykowych.

13. POMOC SPOŁECZNA

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

13.1. POMOC SPOŁECZNA W GMINACH

Zadania pomocy społecznej w gminach wchodzących w skład powiatu kutnowskiego wykonuje 11 Ośrodków Pomocy Społecznej, w tym: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kutnie, Miejsko-Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej w Krośniewicach i Żychlinie oraz

Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej w Bedlnie, Dąbrowicach, Krzyżanowie, Kutnie, Łaniętach, Nowych Ostrowach, Oporowie i Strzelcach. Do ich podstawowych obowiązków należy: prowadzenie diagnostyki jednostkowej i środowiskowej, bezpośrednie i pośrednie udzielanie świadczeń, aktywizowanie środowiska lokalnego oraz współpraca z instytucjami i organizacjami, a zwłaszcza z samorządem lokalnym.

Na koniec 2012 roku kadre OPS-ów funkcjonujących w powiecie stanowiło łącznie 159 osób (bez gminy Łanięta), w tym 62 pracowników socjalnych. Dane szczegółowe na temat stanu zatrudnienia w poszczególnych ośrodkach przedstawia poniższa tabela.

Tabela 23. Stan zatrudnienia w OPS-ach w powiecie na koniec 2012 roku

lp.	nazwa jednostki	liczba pracowników ogółem	liczba pracowników socjalnych	liczba mieszkańców przypadająca na 1 pracownika socjalnego
1.	MOPS Kutno (miasto)	86	26	1 768
2.	MGOPS Krośniewice	20	7	1 266
3.	MGOPS Żychlin	16	7	1 794
4.	GOPS Bedlno	6	2	2 874
5.	GOPS Dąbrowice	5	3	660
6.	GOPS Krzyżanów	5	3	1 449
7.	GOPS Kutno (gmina)	7	5	1 748
8.	GOPS Łanięta	brak danych		
9.	GOPS Nowe Ostrowy	5	3	1 209
10.	GOPS Oporów	5	3	886
11.	GOPS Strzelce	4	3	1 362

Dane ośrodków pomocy społecznej w powiecie kutnowskim.

Na koniec 2012 roku jedynie w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Bedlnie nie był zrealizowany zapis ustawy o pomocy społecznej nakładający obowiązek zatrudnienia 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców, nie mniej jednak niż 3 pracowników (2 874 osób na 1 pracownika i tylko 2 pracowników socjalnych). Najbliżej spełnienia tego wskaźnika były Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żychlinie (1 794), Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kutnie (1 768) oraz Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kutnie. Najmniej osób na jednego pracownika socjalnego przypadało w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Dąbrowicach (660 osób) i Oporowie (886 osób).

Ośrodki Pomocy Społecznej realizują zadania wynikające z kilkunastu ustaw, wśród których zasadniczą stanowi ustawa o pomocy społecznej. Prawo do wsparcia udzielanego na jej podstawie mają osoby i rodziny, które spełniają kryterium dochodowe. Obecnie jest ono ustalone na poziomie 477 zł. miesięcznie w przypadku osoby samotnie gospodarującej

i 351 zł. na osobę w rodzinie. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące kwot wydatkowanych przez OPS-y na pomoc społeczną w 2012 roku.

Tabela 24. Środki finansowe wydatkowane przez OPS-y na pomoc społeczną w 2012 roku

lp.	nazwa jednostki	wysokość wydatków na pomoc społeczną w gminie ogółem (w zł)	wysokość wydatków na zadania własne (w zł)	wysokość wydatków na pomoc społeczną na 1 mieszkańca gminy (w zł)
1.	MOPS Kutno (miasto)	2 870 968	2 664 493	62,44
2.	MGOPS Krośniewice	2 061 562	1 949 927	232,57
3.	MGOPS Żychlin	2 505 317	2 466 605	198,89
4.	GOPS Bedlno	264 295	262 295	45,97
5.	GOPS Dąbrowice	156 012	156 012	78,75
6.	GOPS Krzyżanów	168 614	168 614	38,77
7.	GOPS Kutno (gmina)	505 698	505 698	57,84
8.	GOPS Łanięta	brak danych	brak danych	brak danych
9.	GOPS Nowe Ostrowy	425 371	413 059	67,22
10.	GOPS Oporów	143 092	143 092	53,79
11.	GOPS Strzelec	235 928	235 228	57,78

Dane ośrodków pomocy społecznej w powiecie kutnowskim.

Wielkość środków finansowych przeznaczonych w 2012 roku na pomoc społeczną w poszczególnych gminach powiatu kutnowskiego była zróżnicowana. Największe wydatki na 1 mieszkańca poniesiono w miastach Krośniewice (232,57 zł. na 1 mieszkańca) i Żychlin (198,89 zł. na 1 mieszkańca) oraz w gminach Dąbrowice (78,75 zł.) i Nowe Ostrowy (67,22 zł.). Najniższe kwoty przeznaczono z kolei w gminie Krzyżanów (38,77 zł.).

Wielkość środków finansowych przeznaczanych na pomoc społeczną stanowi wypadkową różnych czynników. Częściowo wynika ona z zamożności jednostki samorządu terytorialnego, która może wyasygnować mniej lub więcej pieniędzy na wsparcie ludności, a częściowo jest odzwierciedleniem istniejącego ubóstwa mieszkańców i związanych z nim realnych potrzeb. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące liczby mieszkańców poszczególnych gmin powiatu kutnowskiego objętych przez OPS-y wsparciem z zakresu pomocy społecznej w 2012 roku.

Tabela 25. Beneficjenci pomocy społecznej w gminach powiatu w 2012 roku

lp.	nazwa jednostki	liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie	liczba rodzin	liczba osób w rodzinach	udział liczby osób w rodzinach w ogólnej liczbie ludności gminy (w %)
1.	MOPS Kutno (miasto)	2 753	1 466	3 269	7,1

2.	MGOPS Krośniewice	821	638	1 494	16,8
3.	MGOPS Żychlin	1 156	781	1 774	14,0
4.	GOPS Bedlno	184	138	309	5,3
5.	GOPS Dąbrowice	193	103	344	17,3
6.	GOPS Krzyżanów	274	201	571	11,6
7.	GOPS Kutno (gmina)	449	325	909	10,3
8.	GOPS Łanięta	brak danych			
9.	GOPS Nowe Ostrowy	370	370	1 230	33,9
10.	GOPS Oporów	140	97	268	10,0
11.	GOPS Strzelce	201	123	403	9,8

Dane Ośrodków Pomocy Społecznej w powiecie kutnowskim.

Liczba beneficjentów OPS-ów w poszczególnych gminach powiatu kutnowskiego była podobnie zróżnicowana, jak wielkość środków finansowych przeznaczanych na pomoc społeczną. Największy odsetek osób korzystających ze wsparcia w 2012 roku odnotowano w gminach: Nowe Ostrowy(33,9%), Dąbrowice (17,3%) i Krośniewice (16,8%), a najmniejszy w gminie Bedlno (5,3%) i gminie miejskiej Kutno (7,1%).

Generalnie liczba mieszkańców powiatu kutnowskiego objętych pomocą społeczną w 2012 roku wyniosła 10 574, a ich udział w ogóle ludności 10,4%. Zasadnicze powody korzystania ze wsparcia OPS-ów przedstawia poniższa tabela.

Tabela 26. Najczęstsze powody przyznawania pomocy społecznej w gminach powiatu w 2012 roku

lp.	nazwa jednostki	ubóstwo	potrzeba ochrony macierzyństwa	bezrobocie	niepełnosprawność	długotrwała lub ciężka choroba	bezradność w spraw. opiekuń.-wych.	alkoholizm
1.	MOPS Kutno (miasto)	1 531	413	2 236	1 120	1 127	628	429
2.	MGOPS Krośniewice	1 132	41	979	191	209	49	2
3.	MGOPS Żychlin	893	84	793	249	80	684	30
4.	GOPS Bedlno	296	26	234	67	83	69	0
5.	GOPS Dąbrowice	277	55	245	61	82	45	24
6.	GOPS Krzyżanów	384	159	397	45	127	97	0
7.	GOPS Kutno (gmina)	258	50	765	102	32	32	10
8.	GOPS Łanięta	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych
9.	GOPS Nowe Ostrowy	255	51	325	168	22	65	32

10.	GOPS Oporów	26	57	174	35	33	85	49
11.	GOPS Strzelce	403	68	344	72	10	116	9

Dane ośrodków pomocy społecznej w powiecie kutnowskim.

Najczęstszymi przyczynami przyznawania pomocy społecznej w gminach powiatu kutnowskiego w 2012 roku były bezrobocie i ubóstwo. Liczba osób w rodzinach objętych wsparciem z tych powodów wyniosła odpowiednio 6 492 i 5 455, a ich udział w ogóle beneficjentów OPS-ów odpowiednio 61,3% i 51,5%. Bezrobocie stanowiło główną przyczynę udzielania pomocy w mieście Kutno (2 236 osób w rodzinach), w gminach: Krzyżanów (397 osób), Kutno (765 osób), Nowe Ostrowy (325 osób w rodzinach) i Oporów (174 osoby), ubóstwo z kolei dominowało w miastach: Krośniewice (1 132 osoby) i Żychlin (893 osoby) oraz w gminach: Bedlno (296 osób), Dąbrowice (277 osób) i Strzelce (403 osoby).

Kolejnymi powodami świadczenia wsparcia były niepełnosprawność (2 110 osób w rodzinach) oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (1 870 osób) i długotrwała lub ciężka choroba (1 805 osób). Niepełnosprawność była trzecią przyczyną udzielania pomocy w gminach Kutno i Nowe Ostrowy (odpowiednio 102 i 168 osób), bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych była trzecią przyczyną udzielania pomocy w mieście Żychlin (684 osoby w rodzinach) oraz w gminie Strzelce (116 osób), zaś jako druga w gminie Oporów (85 osób). Z długotrwałą lub ciężką chorobą częściej niż z bezradnością zmagali się mieszkańcy Kutna (1 127 osób) i Krośniewic (209 osób) oraz gminy Bedlno (83 osoby).

Powody przyznania pomocy społecznej w gminach przez OPS-y wpływały na formę udzielanego wsparcia. Najczęściej były nią: zasiłki okresowe, zasiłki stałe, zasiłki celowe i w naturze – posiłek, którym obejmowano głównie dzieci, oraz usługi opiekuńcze.

Infrastruktura socjalna w gminach

Pomoc społeczna polega m.in. na prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej. Składają się na nią zarówno jednostki środowiskowe, jak i instytucjonalne. Do tych, które obok Ośrodków Pomocy Społecznej funkcjonują w gminach wchodzących w skład powiatu kutnowskiego należą m. in.: Środowiskowy Dom Samopomocy w Kutnie, Kompleks Terapeutyczno-Integracyjny „Wspólny Dom” – Mieszkania Chronione w Kutnie. Poniżej zamieszczone karty zasobów przedstawiają szczegółową informację na temat wszystkich jednostek.

Nazwa i adres jednostki:

Środowiskowy Dom Samopomocy w Kutnie,
99-300 Kutno, ul. Wyszyńskiego 11

Podmiot prowadzący jednostkę:

MOPS w Kutnie,
99-300 Kutno, ul. Warszawskie Przedmieście 10a

Zakres usług oferowanych przez jednostkę:

- zajęcia rekreacyjno-kulturalne,
- praca socjalna,
- wsparcie grupy samopomocowej,
- posiłek.

Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategoria i liczba klientów objętych wsparciem w 2012 r.):

Osoby przewlekłe chore psychicznie, upośledzone umysłowo oraz wykazujące inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych, dorosłe i małoletnie powyżej 16 roku życia, które nie wymagają leczenia szpitalnego.

W 2012 roku wsparciem objęto 355 osób.

Propozycje w zakresie rozwoju jednostki (potrzeby):

- świetlica – zakup mebli, sprzętu, materiałów do prowadzenia zajęć,
- kuchnia – remont pomieszczenia oraz zakup profesjonalnego sprzętu, zatrudnienie pracownika,
- remont pomieszczeń biurowych, magazynowych i pomocniczych,
- zwiększenie współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Nazwa i adres jednostki:

Kompleks Terapeutyczno-Integracyjny „Wspólny Dom” – Mieszkania Chronione,
99-300 Kutno, ul. Wyszyńskiego 11B

Podmiot prowadzący jednostkę:

MOPS w Kutnie,
99-300 Kutno, ul. Warszawskie Przedmieście 10a

Zakres usług oferowanych przez jednostkę:

Działalność terapeutyczno-wspierająca, której celem jest nauka lub przywrócenie umiejętności samodzielnego zaspokajania podstawowych potrzeb oraz umożliwienie samorealizacji i zapewnienie oparcia społecznego

Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategoria i liczba klientów objętych wsparciem w 2012 r.):

Osoby chore psychicznie oraz z nieprawnością intelektualną

W 2012 roku liczba mieszkańców wynosiła 38

Propozycje w zakresie rozwoju jednostki (potrzeby):

Rozszerzenie usług w zakresie pracy socjalnej, psychologicznej i pedagogicznej

Nazwa i adres jednostki:

Noclegownia

Podmiot prowadzący jednostkę:

MOPS w Kutnie,

99-300 Kutno, ul. Warszawskie Przedmieście 10a

Zakres usług oferowanych przez jednostkę:

Tymczasowe miejsce noclegowe

Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategoria i liczba klientów objętych wsparciem w 2012 r.):

Osoby bezdomne

W roku 2012 liczba osób objętych wsparciem wynosiła 80

Propozycje w zakresie rozwoju jednostki (potrzeby):

Nazwa i adres jednostki:

Noclegownia w Krośniewicach,

ul Łęczycka 15a/4, 99-340 Krośniewice

Podmiot prowadzący jednostkę:

MGOPS w Krośniewicach

Zakres usług oferowanych przez jednostkę:

Nocleg w godz. 21⁰⁰-07⁰⁰.

Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategoria i liczba klientów objętych wsparciem w 2012 r.):

Bezdomni mężczyźni.

13.2. POMOC SPOŁECZNA W POWIECIE

Pomoc społeczną o charakterze powiatowym realizuje w powiecie kutnowskim Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kutnie. Poza zadaniami pomocy społecznej jednostka ta wykonuje zadania z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych, jest organizatorem pieczy zastępczej, a także sprawuje nadzór nad powiatowymi jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej.

Na koniec 2012 roku kadre PCPR stanowiło 20 osób. Dane szczegółowe na temat stanu zatrudnienia w Centrum przedstawia poniższa tabela.

Tabela 27. Stan zatrudnienia w PCPR na koniec 2012 roku

rodzaj stanowiska	liczba etatów
dyrektor, zastępca dyrektora	2
pracownicy socjalni	5
kierownik działu	2
główny specjalista	1
pozostali pracownicy	14,63

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kutnie.

Na koniec 2012 roku, wykształcenie wyższe wśród kadry kierowniczej i pracowników socjalnych PCPR posiadały 4 osoby (kierunkowe) oraz 5 pracowników socjalnych (kierunkowe). Ponadto 2 osoby z kadry kierowniczej i 1 pracownik socjalny posiadali ukończoną specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej.

W uzupełnieniu powyższych danych, warto dodać, iż w latach 2010-2012, w ramach doksztalcenia kadry z powiatu, PCPR zorganizował odpowiednio 3, 13 i 7 szkoleń i porad. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące kwot wydatkowanych przez PCPR na realizację zadań w latach 2010-2012.

Tabela 28. Środki finansowe wydatkowane przez PCPR na realizację zadań w latach 2010-2012

rodzaj wydatków	wielkość wydatków (w zł) w latach		
	2010 r.	2011 r.	2012 r.
na zadania własne powiatu	4 701 833,85	4 227 659,87	4 856 678,18
na zadania zlecone powiatowi	-	11 990,08	14 998,10
z PFRON	1 783 931,68	1 712 724,18	2 475 023,97
ogółem	6 485 765,53	5 952 374,13	7 346 700,25

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kutnie.

Wysokość kwot przeznaczonych przez PCPR na wykonanie zadań w latach 2010-2012 ulegała wahaniom. Wpływ na taki stan rzeczy miało zróżnicowanie kwot wydatkowanych zarówno na zadania własne powiatu, jak i zadania zlecone powiatowi. Warto przy tym podkreślić, iż w roku 2012 wyraźnie wzrosła wielkość środków otrzymanych z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Dziecko pozbawione opieki rodziny i usamodzielniane

Dzieciom pozbawionym częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej zapewnia się pieczę zastępczą w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, natomiast osobom opuszczającym, po osiągnięciu pełnoletności, rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną, a także dom pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schronisko dla nieletnich, zakład poprawczy, specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy i młodzieżowy ośrodek wychowawczy, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze udzielana jest pomoc mająca na celu życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem.

Rodzina zastępcza zapewnia dziecku opiekę, wychowanie i możliwości rozwoju odpowiednie do jego stanu zdrowia i poziomu rozwoju. Przyjęcie dziecka do rodziny przez małżeństwo lub osobę samotną następuje najczęściej bez zrywania więzi z rodziną biologiczną dziecka. Pełnienie funkcji rodziny zastępczej ustaje natomiast z mocy prawa w momencie osiągnięcia przez dziecko pełnoletności (wychowankowie mają również możliwość pozostania w rodzinie do czasu ukończenia szkoły, którą rozpoczęli przed osiągnięciem pełnoletności).

W roku 2012 na rodziny zastępcze w powiecie kutnowskim przeznaczono większe środki finansowe niż w latach 2010-2011 roku (odpowiednio 2 695 237,09 zł. w stosunku do 2 334 927,23 zł. i 2 373 865,01 zł.). Dane szczegółowe na temat typów rodzin zastępczych funkcjonujących w powiecie w analizowanym okresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 29. Rodziny zastępcze w powiecie w latach 2010-2012

typ rodziny zastępczej	liczba rodzin			liczba dzieci umieszczonych w rodzinach		
	2010 r.	2011 r.	2012 r.	2010 r.	2011 r.	2012 r.
rodzina spokrewniona z dzieckiem	130	136	97	172	177	130
rodziny niezawodowe	17	18	49	23	25	60
rodziny zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	2	2	2	11	13	11
rodziny zawodowe specjalistyczne	0	0	0	0	0	0
rodziny zawodowe	4	6	6	29	41	41
liczba rodzin i dzieci w rodzinach ogółem	153	162	154	235	256	242

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kutnie.

W latach 2010-2012 liczba rodzin zastępczych w powiecie kutnowskim wahała się (ze 157 w 2010 r. poprzez 168 w 2011 r. do 160 w 2012 r.). Także liczba umieszczanych w nich dzieci ulegała wahaniom (z 264 w 2010 r. poprzez 297 w 2011 r. do 283 w 2012 r.). Wśród rodzin zastępczych dominowały rodziny spokrewnione z dzieckiem (mają one pierwszeństwo przy doborze rodziny dla dziecka). Na terenie powiatu mieszkają także rodziny zawodowe, wielodzietne niespokrewnione z dzieckiem, których liczba - w latach 2010-2012 nieznacznie się zwiększyła (z 4 w 2010 do 6 rodzin w 2012).

Dziecku pozbawionemu częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej zapewnia się również opiekę i wychowanie w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu interwencyjnego, rodzinnego i socjalizacyjnego. Dziecko może zostać umieszczone zarówno w placówce opiekuńczo-wychowawczej właściwej dla jego miejsca zamieszkania, jak również działającej w innym powiecie. W tym drugim wypadku powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka ponosi wydatki na jego utrzymanie na podstawie porozumienia zawartego z powiatem prowadzącym placówkę. Dane szczegółowe dotyczące dzieci z powiatu kutnowskiego umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2010-2012 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 30. Dzieci z powiatu umieszczone w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba dzieci umieszczonych w placówkach w powiecie	103	116	112
liczba dzieci umieszczonych w placówkach poza powiatem	8	4	4
liczba dzieci ogółem	111	120	116

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kutnie.

W latach 2010-2012 liczba dzieci z powiatu kutnowskiego umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych nieznacznie się zmieniała (ze 111 w 2010 r. poprzez 120 w 2011 r. do 116 w 2012 r.).

Jak już wspomniano, pełnoletnim wychowankom rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych udzielana jest pomoc mająca na celu życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem. Wsparcie to polega na: pracy socjalnej, wyznaczeniu opiekuna osoby usamodzielniającej się, opracowaniu indywidualnego programu usamodzielnienia się, udzieleniu pomocy w znalezieniu zatrudnienia, przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego, przyznaniu pomocy na usamodzielnienie, na kontynuowanie nauki, na zagospodarowanie oraz na pobyt w mieszkaniu chronionym, udzieleniu pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych oraz zapewnieniu mieszkania chronionego dla pełnoletnich

wychowanków opuszczających rodziny zastępcze lub placówki opiekuńczo-wychowawcze, którzy z różnych względów nie mogą powrócić do domów rodzinnych. Dane szczegółowe dotyczące dzieci usamodzielnianych z powiatu kutnowskiego w latach 2010-2012 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 31. Dzieci usamodzielniane w powiecie w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba dzieci usamodzielnianych z rodzin zastępczych	81	82	78
liczba dzieci usamodzielnianych z placówek opiekuńczo-wychowawczych	39	41	41
liczba dzieci ogółem	120	123	119

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kutnie.

W latach 2010-2012 liczba dzieci usamodzielnianych sukcesywnie się zmieniła (ze 120 w 2010 r. poprzez 123 w 2011 r. do 119 w 2012 r.). Wysokość środków przeznaczonych na pomoc dzieciom usamodzielnionym zmieniła się w poszczególnych latach (w 2010 r. – 538 872,61 zł., w 2011 r. – 521 253,58 zł., w 2012 r. – 614 965,27 zł.). Poniższa tabela przedstawia dane szczegółowe dotyczące form wsparcia udzielonego dzieciom usamodzielnianym w latach 2010-2012.

Tabela 32. Formy wsparcia udzielonego dzieciom usamodzielnianym w powiecie w latach 2010-2012

formy pomocy	liczba dzieci usamodzielnianych w latach		
	2010 r.	2011 r.	2012 r.
pomoc pieniężna na usamodzielnienie	4	3	10
pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki	39	41	41
pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych	7	9	7
pomoc w uzyskaniu zatrudnienia	0	0	0

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kutnie.

Najczęstszą formą wsparcia udzieloną dzieciom usamodzielnianym w powiecie kutnowskim w latach 2010-2012 była pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki. Liczba dzieci nią objętych w latach 2010-2012 nieznacznie zwiększyła się (z 39 w 2010 r. do 41 w 2012 r.). Istotne formy wsparcia stanowiły również pomoc pieniężna na usamodzielnienie oraz pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych. Pierwszą z nich w kolejnych latach objęto 4, 3 i 10 osób, a drugą odpowiednio 7, 9 i 7 osób.

Całodobowa opieka w Domach Pomocy Społecznej

Osobom wymagającym całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącym samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domach pomocy społecznej. Jednostki te dzielą się na domy dla osób w podeszłym wieku, przewlekle somatycznie chorych, przewlekle psychicznie chorych, dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie, dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie oraz osób niepełnosprawnych fizycznie. Prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym oraz umieszczanie w nich skierowanych osób należy do zadań powiatu.

Dane dotyczące osób przebywających w domach pomocy społecznej na terenie powiatu kutnowskiego i oczekujących na ich umieszczenie w latach 2010-2012 przedstawiają poniższe tabele.

Na dzień 31.12.2010 roku w tych placówkach zamieszkiwało 574 osoby, w tym 197 osób przyjętych na podstawie nowych zasad finansowania. Całoroczny ruch mieszkańców przedstawia poniższa tabela.

Tabela 33. Ruch mieszkańców DPS w ciągu 2010 roku

l.p.	Nazwa DPS	Stan na dz. 31.01	Stan na dz. 28.02	Stan na dz. 31.03	Stan na dz. 30.04	Stan na dz. 31.05	Stan na dz. 30.06	Stan na dz. 31.07	Stan na dz. 31.08	Stan na dz. 30.09	Stan na dz. 31.10	Stan na dz. 30.11	Stan na dz. 31.12
1.	w Kutnie, ul. Krzywoustego 11	60	61	62	61	62	64	63	67	73	74	75	73
2.	w Kutnie, ul. Oporowska 27	141	141	139	139	140	139	139	136	138	138	139	137
3.	w Pniewie	71	74	71	71	73	74	71	73	72	72	70	72
4.	w Wojszycach	132	132	132	129	132	132	132	133	134	134	134	135
5.	w Woli Chruścińskiej	95	97	96	94	98	97	97	96	95	96	97	97
6.	w Kutnie, ul. Sobieskiego 49	60	58	54	51	52	58	59	60	60	60	59	60
razem		559	563	554	545	557	564	561	565	572	574	574	574

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kutnie.

Na ruch mieszkańców DPS od 01.01 – 31.12.2010 r. wpłynęły takie zdarzenia jak:

- przyjęcie nowych mieszkańców 88 osób
  - w tym: wg starych zasad 11 osób
  - wg nowych zasad 77 osób
- zgony 61 osób
- rezygnacje 3 osoby
- przeniesienia do innych placówek 7 osób

Na dzień 31.12.2010 roku na przyjęcie do domu pomocy społecznej oczekiwało 10 osób.

Na dzień 31.12.2011 roku w tych placówkach zamieszkiwało 557 osoby, w tym 218 osób przyjętych na podstawie nowych zasad finansowania. Całoroczny ruch mieszkańców przedstawia poniższa tabela.

Tabela 34. Ruch mieszkańców DPS w ciągu 2011 roku

Lp.	Nazwa DPS	Stan na dz. 31.01	Stan na dz. 28.02	Stan na dz. 31.03	Stan na dz. 30.04	Stan na dz. 31.05	Stan na dz. 30.06	Stan na dz. 31.07	Stan na dz. 31.08	Stan na dz. 30.09	Stan na dz. 31.10	Stan na dz. 30.11	Stan na dz. 31.12
1.	w Kutnie, ul. Krzywoustego 11	71	69	66	68	68	68	70	70	71	70	71	70
2.	w Kutnie, ul. Oporowska 27	135	135	136	137	138	139	138	139	138	137	138	136
3.	w Pniewie	71	69	68	64	63	65	65	67	69	69	70	72
4.	w Wojszycach	135	134	134	135	135	133	131	130	128	128	131	129
5.	w Woli Chruścińskiej	95	96	96	96	96	96	94	93	94	95	95	94
6.	w Kutnie, ul. Sobieskiego 49	60	59	60	60	59	60	58	56	55	52	54	56
razem		567	562	560	560	559	561	556	555	555	551	559	557

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kutnie.

Na ruch mieszkańców DPS od 01.01 – 31.12.2011 r. wpłynęły takie zdarzenia jak:

- przyjęcie nowych mieszkańców 73 osoby
  - w tym: wg starych zasad 5 osób
  - wg nowych zasad 68 osób
- zgony 77 osób
- rezygnacje 6 osób

- przeniesienia do innych placówek 7 osób

Na dzień 31.12.2011 roku na przyjęcie do domu pomocy społecznej oczekiwało 7 osób.

Na dzień 31.12.2012 roku w tych placówkach zamieszkiwało 558 osób, w tym 249 osób przyjętych na podstawie nowych zasad finansowania. Całoroczny ruch mieszkańców przedstawia poniższa tabela.

Tabela 35. Ruch mieszkańców DPS w ciągu 2012 roku

l.p.	Nazwa DPS	Stan na dz. 31.01	Stan na dz. 28.02	Stan na dz. 31.03	Stan na dz. 30.04	Stan na dz. 31.05	Stan na dz. 30.06	Stan na dz. 31.07	Stan na dz. 31.08	Stan na dz. 30.09	Stan na dz. 31.10	Stan na dz. 30.11	Stan na dz. 31.12
1.	w Kutnie, ul. Krzywoustego 11	70	69	68	67	63	64	65	65	66	64	64	64
2.	w Kutnie, ul. Oporowska 27	136	136	136	136	135	135	138	139	140	139	139	138
3.	w Pniewie	71	73	71	69	69	66	65	66	65	67	69	70
4.	w Wojszycach	130	127	129	127	126	126	130	130	131	131	131	129
5.	w Woli Chruścińskiej	93	93	93	93	95	95	93	91	91	93	96	97
6.	w Kutnie, ul. Sobieskiego 49	58	56	56	59	61	59	58	58	57	57	57	59
razem		558	554	553	551	549	545	549	549	550	551	556	558

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kutnie.

Na ruch mieszkańców DPS od 01.01 – 31.12.2012 r. wpłynęły takie zdarzenia jak:

- przyjęcie nowych mieszkańców 85 osób
  - w tym: wg starych zasad 2 osoby
  - wg nowych zasad 83 osoby
- zgony 65 osób
- rezygnacje 11 osób
- przeniesienia do innych placówek 7 osób (w tym 1 osoba pomiędzy domami w powiecie kutnowskim)
- pójście do więzienia 1 osoba

Na dzień 31.12.2012 roku na przyjęcie do domu pomocy społecznej oczekiwało 7 osób.

Zestawiając dane za lata 2010-2012, należy zauważyć, że liczba osób z powiatu przebywających w domach pomocy społecznej zmieniała się (z 574 w 2010 r. zmalała do 557 w 2011 r., by wzrosnąć do 558 w 2012 r.). Przy tym, choć liczba mieszkańców była najwyższa według stanu na koniec 2010 r., to z analizy danych za poszczególne miesiące tego roku wynika, że taka sytuacja miała miejsce tylko w ostatnich miesiącach roku. Było to spowodowane przyjęciem w ciągu 2010 r. rekordowej liczby 88 nowych mieszkańców (w tym 77 według nowych zasad). W ciągu roku zrezygnowały 3 osoby, do innych placówek przeniesiono 7. Na koniec marca odnotowano najmniejszą liczbę mieszkańców (454 osób).

Na zmniejszenie się ogólnej liczby mieszkańców domów pomocy społecznej w 2011 r. wpływ miała odnotowana w tym roku liczba zgonów, która była najwyższa w całym analizowanym okresie (77 zgonów w porównaniu z 61 zgonami w 2010 r. oraz 65 zgonami w 2012 r.). Biorąc pod uwagę dane za kolejne miesiące, należy stwierdzić, że liczba mieszkańców zmniejszała się w ciągu 2011 r. stopniowo, z miesiąca na miesiąc od stycznia do października, kiedy osiągnęła najniższą wartość (551 osób), natomiast wzrosła dopiero w listopadzie. W ciągu roku przyjęto 73 osoby (w tym 68 wg nowych zasad), zrezygnowało 6 osób, a do innych placówek przeniesiono 7.

Wartym podkreślenia jest fakt, że w 2012 r. została odnotowana najwyższa w analizowanym okresie liczba rezygnacji (11 rezygnacji wobec 3 w 2010 r. oraz 6 w 2012 r.). Porównując te liczby należy zauważyć iż liczba rezygnacji systematycznie zwiększała się z roku na rok, co mogło by świadczyć o niezadowoleniu z oferowanych usług, gdyby nie to, iż jednocześnie na stałym poziomie utrzymywała się liczba oczekujących osób, wymagających umieszczenia w DPS-ie, dla których nie znaleziono miejsca (w 2010 r. na miejsce oczekiwało 10 osób, a w 2011 i 2012 r. po 7 osób). W 2012 r. liczba mieszkańców DPS-ów była najwyższa na koniec stycznia i na koniec grudnia (po 558 osób), gdy w ciągu roku zmieniała się w ten sposób, że systematycznie malała z miesiąca na miesiąc do końca czerwca, a następnie systematycznie wzrastała. W ciągu roku przyjęto 85 osób (w tym 83 wg nowych zasad), do innych placówek przeniesiono 7 (w tym jedną osobę do innego DPS na terenie powiatu), a jeden mieszkaniec DPS poszedł do więzienia.

Zestawienie podstawowych danych za lata 2010-2012 w układzie porównawczym zawiera poniższa tabela.

Tabela 36. Osoby przebywające i oczekujące na umieszczenie w DPS-ach w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.

łączna liczba osób przebywających w DPS-ach	574	557	558
liczba osób przyjętych do DPS-ów	88	73	85
liczba osób oczekujących na umieszczenie w DPS-ach	10	7	7
liczba osób, które zrezygnowały z pobytu DPS-ach	3	6	11
zgony mieszkańców DPS-ów	61	77	65

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kutnie.

Infrastruktura socjalna w powiecie

Na infrastrukturę socjalną prowadzoną przez powiat kutnowski lub organizacje pozarządowe, którym samorząd powiatowy zlecił prowadzenie jednostki, składają się, obok Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kutnie inne instytucje. Poniżej zamieszczone karty zasobów przedstawiają szczegółową informację na temat większości z tych jednostek.

Nazwa i adres jednostki:

Dom Pomocy Społecznej w Kutnie,
ul. Krzywoustego 11, 99-300 Kutno

Podmiot prowadzący jednostkę:

Powiat kutnowski

Zakres usług oferowanych przez jednostkę:

Usługi bytowe, opiekuńcze i wspomagające świadczone osobom wymagającym całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności

Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategoria i liczba klientów objętych wsparciem w 2012 r.):

Osoby w podeszłym wieku i przewlekle somatycznie chore

W 2012 roku wsparciem objęto – 85 osób

Propozycje w zakresie rozwoju jednostki (potrzeby):

- doposażenie sali rehabilitacyjnej
- wyposażenie sali terapii zajęciowej
- termomodernizacja budynku
- zakup nowych mebli i sprzętów
- podjęcie działań promocyjnych Domu

Nazwa i adres jednostki:

Dom Pomocy Społecznej w Kutnie,

ul Oporowska 27, 99-300 Kutno

Podmiot prowadzący jednostkę:

Powiat Kutnowski

Zakres usług oferowanych przez jednostkę:

Usługi bytowe, opiekuńcze i wspomagające

Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategoria i liczba klientów objętych wsparciem w 2012 r.):

Osoby dorosłe niepełnosprawne intelektualnie

Do 31.12.2011 roku 137 osób (od 2013 roku dla 130 osób).

Nazwa i adres jednostki:

Dom Pomocy Społecznej

Pniewo 91, 99-311 Bedlno

Podmiot prowadzący jednostkę:

Powiat Kutnowski

Zakres usług oferowanych przez jednostkę:

Całodobowe usługi bytowe, opiekuńcze i wspomagające dla 72 osób w podeszłym wieku

Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategoria i liczba klientów objętych wsparciem w 2012 r.):

Wsparcia udzielono 86 osobom

Propozycje w zakresie rozwoju jednostki (potrzeby):

Poprawa jakości świadczonych usług poprzez:

- wymię sprzętu
- zamontowanie monitoringu
- remont i zakup wyposażenia świetlicy
- prace remontowo-modernizacyjne

Nazwa i adres jednostki:

Dom Pomocy Społecznej w Wojszycach

Wojszyce 47, 99-311 Bedlno

Podmiot prowadzący jednostkę:

Powiat Kutnowski

Zakres usług oferowanych przez jednostkę:

Całodobowa opieka poprzez zaspokajanie potrzeb bytowych, opiekuńczych, pielęgnacyjnych i wspomagających

Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategoria i liczba klientów objętych wsparciem w 2012 r.):

Dom przeznaczony jest dla 130 osób przewlekle psychicznie chorych (kobiet i mężczyzn)

Propozycje w zakresie rozwoju jednostki (potrzeby):

- doksztalcanie kadry
- remont budynku
- współpraca z organizacjami pozarządowymi
- rozbudowa strony internetowej
- doposażenie Sali rehabilitacyjnej i terapii zajęciowej
- utworzenie pracowni komputerowej
- wymiana zużytego sprzętu i mebli

Nazwa i adres jednostki:

Dom Pomocy Społecznej

Wola Chruścińska 4, 99-306 Łanięta

Podmiot prowadzący jednostkę:

Powiat Kutnowski

Zakres usług oferowanych przez jednostkę:

Całodobowa opieka dla 95 osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie poprzez zaspokajanie potrzeb bytowych, opiekuńczych, pielęgnacyjnych i wspomagających

Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategoria klientów objętych wsparciem w 2012 r.):

Osoby niepełnosprawne intelektualnie

Propozycje w zakresie rozwoju jednostki (potrzeby):

Zmiana obecnego profilu DPS na Dom dla Osób Przewlekle Psychicznie Chorych

Nazwa i adres jednostki:

Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Kutnie

ul. Oporowska 27, 99-300 Kutno

Podmiot prowadzący jednostkę:

Powiat Kutnowski

Zakres usług oferowanych przez jednostkę:

- porady wczesnej interwencji
- doradztwo i poradnictwo
- terapia krótkoterminowa
- pomoc psychologiczna i terapia długoterminowa
- porady prawne
- porady socjalno-bytowe
- terapia pedagogiczna

- konsultacje psychiatryczne

Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategoria i liczba klientów objętych wsparciem w 2012 r.):

Pomoc osobom dorosłym i dzieciom, które zostały dotknięte:

- przemocą domową 741 osób
- traumatycznym wydarzeniem życiowym
- kryzysem małżeńskim/konflikty rodzinne
- utratą, osieroceniem, żałobą
- problemem samobójstwa, zaburzeniem osobowości
- trudnościami wychowawczymi
- ubóstwem, bezrobociem, przewlekłą chorobą

Nazwa i adres jednostki:

Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Tęcza” w Kutnie,
ul. Karłowicza 1, 99-300 Kutno

Podmiot prowadzący jednostkę:

Powiat Kutnowski

Zakres usług oferowanych przez jednostkę:

- zapewnienie całodobowej opieki i wychowania
- realizowanie planu pomocy dziecku
- umożliwienie kontaktu dziecka z rodzicami i osobami bliskimi
- zapewnienie dziecku dostępu do kształcenia odpowiedniego do wieku i możliwości rozwojowych
- objęcie dziecka działaniami terapeutycznymi
- zapewnienie korzystania z przysługujących świadczeń

Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategoria i liczba klientów objętych wsparciem w 2012 r.):

- wychowankowie placówki – 52
- rodziny naturalne – 28
- rodziny zastępcze – 7
- wychowankowie usamodzielnieni - 15

Propozycje w zakresie rozwoju jednostki (potrzeby):

- zmniejszenie liczby dzieci w placówce – dostosowanie do standardów
- remont piwnicy
- ukierunkowanie działań na zwiększenie samodzielności wychowanków

Nazwa i adres jednostki:

Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza we Franciszkowie

Francyszków 1, 99-306, Łanięta

Podmiot prowadzący jednostkę:

Powiat Kutnowski

Zakres usług oferowanych przez jednostkę:

Zapewnienie całodobowej opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionych opieki rodzicielskiej. Placówka realizuje zadania z zakresu instytucjonalnej pieczy zastępczej

Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategoria i liczba klientów objętych wsparciem w 2012 r.):

- stan dzieci na koniec 2011 roku wynosił - 39 osób
- w 2012 r. placówka przyjęła 18 osób
- w 2012 r. odeszło 16 osób z czego 10 powróciło do domów rodzinnych, pozostałych 6 osób trafiło do innych form opieki

Nazwa i adres jednostki:

Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy

Warsztat Terapii Zajęciowej

Zespół Rehabilitacyjno-Terapeutyczny

Podmiot prowadzący jednostkę:

Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym

Kolo nr 1, 99-300 Kutno, ul 29 Listopada 27

Zakres usług oferowanych przez jednostkę:

- Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy
- Warsztat Terapii Zajęciowej
- Zespół Rehabilitacyjno-Terapeutyczny

Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategoria i liczba klientów objętych wsparciem w 2012 r.):

Osoby upośledzone umysłowo w stopniu umiarkowanym, znacznym i głębokim.

W roku 2012: 76 osób.

Propozycje w zakresie rozwoju jednostki (potrzeby):

- poszerzenie Warsztatu Terapii Zajęciowej o jedną pracownię terapeutyczną,
- dofinansowanie działalności Zespołu Rehabilitacyjno-Terapeutycznego.

Nazwa i adres jednostki:

Warsztat Terapii Zajęciowej

Podmiot prowadzący jednostkę:

Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym,

Koło w Żychlinie

Zakres usług oferowanych przez jednostkę:

Rehabilitacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych

Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategoria i liczba klientów objętych wsparciem w 2012 r.):

Osoby z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym i znacznym.

W roku 2012: 30 osób.

Propozycje w zakresie rozwoju jednostki (potrzeby):

Pozyskanie środków na zwiększenie liczby zajęć i wprowadzenie nowych technik w terapii.

Nazwa i adres jednostki:

Rodzinny Dom Dziecka CARITAS Diecezji Łowickiej

Strzegocin 1, 99-300 Kutno

Podmiot prowadzący jednostkę:

CARITAS Diecezji Łowickiej

Stary Rynek 20, 99-400 Łowicz

Zakres usług oferowanych przez jednostkę:

Prowadzenie Rodzinnego Domu Dziecka dla dzieci pozbawionych częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej

Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategoria i liczba klientów objętych wsparciem w 2012 r.):

Dzieci objęte opieką zastępczą oraz ich rodziny.

W roku 2012: 8 dzieci.

Propozycje w zakresie rozwoju jednostki (potrzeby):

- remont wentylacji i ogrzewania,
- kursy i szkolenia dla dzieci (językowe i zawodowe) oraz dla prowadzących.

Nazwa i adres jednostki:

Dom Pomocy Społecznej prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Albertynek,

ul. Sobieskiego 49, 99-300 Kutno.

Podmiot prowadzący jednostkę:

Zgromadzenie Sióstr Albertynek Prowincja Warszawska

Zakres usług oferowanych przez jednostkę:

Usługi w zakresie potrzeb bytowych oraz usługi opiekuńcze (mieszkanie, wyżywienie, ubranie, leki, opieka pielęgnacyjna i pielęgnarska).

Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategoria i liczba klientów objętych wsparciem w 2012 r.):

Dla 60 kobiet przewlekłe somatycznie chorych

W roku 2012: 72 osoby

W uzupełnieniu powyższych danych warto dodać, iż mieszkańcy powiatu kutnowskiego są również objęci wsparciem instytucji spoza powiatu, których listę przedstawia poniższa tabela.

Tabela 37. Instytucje wsparcia spoza powiatu, z oferty których korzystają mieszkańcy powiatu

lp.	nazwa instytucji i miejscowość	kategoria klienta i liczba osób
1.	Rodzinny Dom Dziecka Nr 1 w Płocku	1 dziecko
2.	Powiatowy Zespół Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Gostyninie	2 dzieci
3.	MOPS Gdańsk	1 rodzina zastępcza 1 dziecko
4.	PCPR Zgierz	2 rodziny zastępcze 2 dzieci
5.	PCPR Poznań	2 rodziny zastępcze 2 dzieci
6.	PCPR Gostynin	3 rodziny zastępcze 4 dzieci
7.	PCPR Koło	1 rodzina zastępcza 1 dziecko
8.	PCPR Włocławek	2 rodziny zastępcze 2 dzieci
9.	PCPR Pruszków	1 rodzina zastępcza 1 dziecko
10.	PCPR Łęczycza	1 rodzina zastępcza 1 dziecko

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kutnie.

Dzieci i młodzież z terenów powiatu kutnowskiego objęte są wsparciem Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Kutnie. Poradnia wspomaga wszechstronny rozwój dzieci i młodzieży, efektywność uczenia się, nabywania i rozwijania umiejętności negocjacyjnego rozwiązywania konfliktów i problemów. Do innych zadań Poradni należy m.in.: wczesna interwencja i wspomaganie rozwoju dziecka od urodzenia do 7 roku życia, udzielanie pomocy dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej, profilaktyka uzależnień i innych problemów dzieci i młodzieży, terapia zaburzeń rozwojowych i zachowań dysfunkcyjnych, pomoc uczniom w dokonywaniu wyboru kierunku kształcenia, zawodu i planowaniu kariery zawodowej, prowadzenie edukacji prozdrowotnej wśród uczniów, rodziców i nauczycieli, pomoc rodzicom i nauczycielom w diagnozowaniu i rozwijaniu potencjalnych możliwości oraz

mocnych stron uczniów, wspomaganie wychowawczej i edukacyjnej funkcji zarówno rodziny jak i szkoły.

W zakresie diagnozy w roku szkolnym 2011/2012 w Poradni wykonano 2 107 badań, w tym: 1 067 badań psychologicznych, 843 badania pedagogiczne i 197 badań logopedycznych. Poradnia wydała 253 orzeczenia, wśród których najwięcej (78) dotyczyło potrzeby kształcenia specjalnego dla dzieci z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim. Poniższa tabela przedstawia dane szczegółowe dotyczące rodzajów orzeczeń.

Tabela 38. Rodzaje orzeczeń wydanych przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w roku szkolnym 2011/2012

rodzaj wydanego orzeczenia	liczba orzeczeń
z niepełnosprawnością ruchową	10
z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim	78
z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym	33
z niepełnosprawnościami sprzężonymi	11
zagrożonych niedostosowaniem społecznym	7
z autyzmem	17
niesłyszących i słabo słyszących	26
niewidomych i słabo widzących	3
o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych	30
o potrzebie indywidualnego nauczania	58

Dane Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Kutnie.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna wydała także 641 opinii, wśród których najwięcej dotyczyło: objęcia dziecka pomocą psychologiczno-pedagogiczną w szkole lub placówce (151 opinii), dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających w programu nauczania do indywidualnych potrzeb edukacyjnych ucznia (132 opinie), dostosowania warunków i formy sprawdzianu przeprowadzanego w ostatnim roku nauki w szkole podstawowej do indywidualnych potrzeb ucznia (103) dostosowania warunków i formy egzaminu gimnazjalnego do indywidualnych potrzeb ucznia (50 opinii). Ogółem w roku szkolnym 2011/2012 Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kutnie objęła wsparciem 1 134 dzieci i młodzieży.

14. SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Niepelnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Schorzeniami, które najczęściej przyczyniają się do niepełnosprawności są choroby układu krążenia oraz dysfunkcje narządu ruchu.

Z uwagi na to, że jedynym pełnym badaniem, którego wyniki pozwalają ustalić liczbę osób niepełnosprawnych oraz umożliwiają ich charakterystykę, są narodowe spisy powszechne, w analizie sytuacji tej grupy ludności powiatu kutnowskiego i gmin wchodzących w jego skład wykorzystano dane z ostatniego spisu przeprowadzonego w 2002 roku.

W 2002 roku w powiecie kutnowskim było 15 357 osób niepełnosprawnych (8 153 mężczyzn i 7 204 kobiety), w tym 10 878 osób niepełnosprawnych prawnie i 4 479 osób niepełnosprawnych tylko biologicznie. Udział osób dotkniętych niepełnosprawnością w ogóle ludności powiatu wynosił 14,3%. W poszczególnych gminach powiatu odsetek osób niepełnosprawnych w wieku 15 lat i więcej w gronie mieszkańców będących w tym przedziale wiekowym oscylował między 12,6% a 21,5%. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 39. Osoby niepełnosprawne w wieku 15 lat i więcej w gminach powiatu w 2002 roku

lp.	nazwa jednostki	liczba osób niepełnosprawnych w wieku 15 lat i więcej	udział osób niepełnosprawnych w grupie mieszkańców gminy w wieku 15 lat i więcej (w %)
1.	Kutno miasto	6 755	13,8
2.	Krośniewice	1 179	12,6
3.	Żychlin	1 814	13,5
4.	Bedlno	927	14,5
5.	Dąbrowice	404	18,6
6.	Krzyżanów	680	14,3
7.	Kutno gm. wiejska	1 286	15,2
8.	Lanięta	584	21,5
9.	Nowe Ostrowy	654	16,0
10.	Oporów	402	14,9
11.	Strzelce	672	15,5

Dane Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002.

W 2002 roku problem niepełnosprawności w największym stopniu dotyczył gminę Lanięta, w której osoby niepełnosprawne w wieku 15 lat i więcej stanowiły 21,5% ogółu

mieszkańców w tym przedziale wiekowym. Duży odsetek osób dotkniętych niepełnosprawnością mieszkał także w gminach Dąbrowice (18,6%) i Nowe Ostrowy (16,0%), mniejszy w gminach Strzelce (15,5%) i Kutno gmina wiejska (15,2%). W najmniejszym zakresie problem niepełnosprawności występował w gminie Krośnice (12,6%) oraz Żychlin (13,5%).

Orzecznictwo w sprawie niepełnosprawności prowadzi w powiecie kutnowskim Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności. Wydaje on orzeczenia o zaliczeniu (lub niezaliczeniu osoby) powyżej 16 lat do jednego z trzech stopni niepełnosprawności: lekkiego, umiarkowanego lub znacznego.

Według danych statystycznych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kutnie w latach 2010-2012 orzeczenie o niepełnosprawności, w przedziale wiekowym 0-16 lat, otrzymało odpowiednio 312, 275 i 267 dzieci. Wśród głównych przyczyn niepełnosprawności były: choroby układów oddechowych i krążenia, choroby neurologiczne i upośledzenie umysłowe. W przedziale wiekowym powyżej 16 roku życia, orzeczenie o stopniu niepełnosprawności otrzymało odpowiednio 2 488, 2 899 oraz 2 801 osób. W tej grupie wiekowej głównymi przyczynami zakwalifikowania do określonego stopnia niepełnosprawności były: choroby neurologiczne, choroby układów oddechowego i krążenia oraz upośledzenia narządu ruchu.

W przypadku osób niepełnosprawnych szczególnych wysiłków wymaga rehabilitacja, w tym rehabilitacja społeczna. Ma ona na celu umożliwianie osobom dotkniętym niepełnosprawnością uczestnictwa w życiu społecznym. Jest ona realizowana przez Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie i polega przede wszystkim na:

- wyrabianiu zaradności osobistej i pobudzaniu aktywności społecznej,
- wyrabianiu umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych;
- likwidacji barier, w szczególności architektonicznych, urbanistycznych, transportowych, technicznych, w komunikowaniu się i dostępie do informacji;
- kształtowaniu w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi.

Poniższe tabele zawierają dane na temat realizowanych w powiecie kutnowskim zadań z zakresu rehabilitacji społecznej. W pierwszej kolejności odnoszą się one do środków finansowych przeznaczonych na ten cel w latach 2010-2012.

Tabela 40. Środki finansowe przeznaczone na rehabilitację społeczną w powiecie w latach 2010-2012

środki finansowe przeznaczone na:	2010 r.	2011 r.	2012 r.

dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych	222 660 zł.	189 603 zł.	381 421 zł.
dofinansowanie zakupu sprzętu ortopedycznego i środków pomocniczych	429 622 zł.	499 359 zł.	716 809 zł.
dofinansowanie zakupu sprzętu rehabilitacyjnego	16 418,65 zł.	0 zł.	101 960,36 zł.
likwidację barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się	25 523,65 zł.	46 678,64 zł.	210 357,32 zł.
Program Aktywny Samorząd	-	-	79 642 zł.
Program Wyrównywania Różnic	-	48 823,51 zł.	230 000 zł.
razem	694 224,30 zł.	784 464,15 zł.	1 720 189,68 zł.

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kutnie.

Tabela 41. Zakres rehabilitacji społecznej w powiecie w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba osób uczestniczących w turnusach rehabilitacyjnych	319	295	556
<i>w tym liczba dzieci i młodzieży</i>	<i>40</i>	<i>31</i>	<i>37</i>
liczba osób, którym dofinansowano zakup sprzętu ortopedycznego i środków pomocniczych	989	756	1772
<i>w tym liczba dzieci i młodzieży</i>	<i>113</i>	<i>90</i>	<i>159</i>
liczba osób, którym dofinansowano zakup sprzętu rehabilitacyjnego	31	0	62
<i>w tym liczba dzieci i młodzieży</i>	<i>6</i>	<i>0</i>	<i>4</i>
liczba osób, którym zlikwidowano bariery architektoniczne, techniczne i w komunikowaniu się	17	9	60
<i>w tym liczba dzieci i młodzieży</i>	<i>4</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
Program Aktywny Samorząd	-	-	15
Program Wyrównywania Różnic Między Regionami II	-	1	2

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kutnie.

W latach 2010-2012 wysokość wydatków na rehabilitację społeczną w powiecie rosła z roku na rok (z 694 224,30 zł. w 2010 r. do 1 720 189,68 zł. w 2012 r.). Generalnie w analizowanym okresie stale zwiększały się środki finansowe przeznaczone na likwidację barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się, zakup sprzętu ortopedycznego i środków pomocniczych oraz dofinansowanie zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, wahaniom ulegała natomiast wielkość środków wydatkowanych na dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych.

W latach 2010-2012 wydatkowano także środki finansowe przeznaczone na dofinansowanie rehabilitacji społecznej w zakresie sportu, kultury i turystyki, których wartość ulegała zmianom (odpowiednio z 65 569,96 zł. w 2010 r. poprzez 44 081,04 zł. w 2011 r. do 61 987,44zł. w 2012 r.).

Posiadane środki finansowe wpływały na zakres świadczonej rehabilitacji społecznej oraz liczbę osób nią objętych. W latach 2010-2012 liczba osób, którym dofinansowano uczestnictwo w turnusach rehabilitacyjnych wahała się, wykazując jednak tendencję wzrostową, podobnie liczba osób, którym zlikwidowano bariery architektoniczne, techniczne i w komunikowaniu się, rosła natomiast liczba osób, którym dofinansowano zakup sprzętu ortopedycznego i środków pomocniczych oraz sprzętu rehabilitacyjnego.

Innym, równie ważnym rodzajem rehabilitacji prowadzonej w odniesieniu do osób niepełnosprawnych jest rehabilitacja zawodowa. Jej celem jest ułatwienie osobie dotkniętej niepełnosprawnością uzyskania i utrzymania odpowiedniego zatrudnienia i awansu zawodowego poprzez umożliwienie jej korzystania z poradnictwa zawodowego, szkolenia zawodowego i pośrednictwa pracy. Rehabilitacja zawodowa realizowana jest przez Powiatowe Urzędy Pracy i obejmuje:

- prowadzenie poradnictwa pracy i poradnictwa zawodowego dla osób niepełnosprawnych, ich szkolenie oraz przekwalifikowanie,
- zwracanie osobie niepełnosprawnej wydatków na instrumenty lub usługi rynku pracy,
- zwracanie pracodawcy kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej,
- refundację pracodawcy wynagrodzenia oraz składek na ubezpieczenie społeczne zatrudnionej osoby niepełnosprawnej,
- zwracanie pracodawcy kosztów zatrudnienia pracownika pomagającego pracownikowi niepełnosprawnemu,
- przyznawanie osobie niepełnosprawnej jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej,
- dofinansowanie do wysokości 50% oprocentowania kredytu bankowego zaciągniętego przez osobę niepełnosprawną na kontynuowanie działalności gospodarczej albo własnego lub dzierżawionego gospodarstwa rolnego.

Poniższa tabela zawiera dane dotyczące dofinansowania rehabilitacji zawodowej oraz zatrudnienia osób niepełnosprawnych w powiecie kutnowskim w latach 2010-2012.

Tabela 42. Dofinansowanie rehabilitacji zawodowej oraz zatrudnienia osób niepełnosprawnych w powiecie w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
wykorzystane środki	1 784 353,00	1 712 798,00	2 583 243,00

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Kutnie.

Na podstawie zaprezentowanych danych można stwierdzić, iż dofinansowanie rehabilitacji zawodowej oraz zatrudnienia osób niepełnosprawnych w powiecie wyraźnie wzrosło w 2012 roku w porównaniu do lat poprzednich.

Na terenie powiatu kutnowskiego na rzecz osób niepełnosprawnych działa 17 organizacji pozarządowych:

1. Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym, Koło w Kutnie
2. Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Żychlinie
3. Polski Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów, Zarząd Rejonowy w Kutnie
4. Polski Związek Głuchych, Koło Terenowe w Kutnie
5. Polski Związek Niewidomych Koło Terenowe w Kutnie
6. Polskie Towarzystwo Walki z Kalectwem Oddział w Kutnie
7. Stowarzyszenie „Złoty Wiek” w Kutnie
8. Stowarzyszenie Hospicjum Kutnowskie
9. Polskie Stowarzyszenie Diabetyków Koło Miejsko – Powiatowe w Kutnie
10. Stowarzyszenie Kutnowski Klub Amazonki
11. Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Młodzieży „BLISKO DZIECKA” w Żychlinie
12. Stowarzyszenie Aktywizacji Zawodowej i Społecznej Osób Niepełnosprawnych „ACTIVUS” w Kutnie
13. PKPS Zarząd Rejonowy w Kutnie
14. Stowarzyszenie Lokalne Salezjańskiej Organizacji Sportowej „SALOS” w Woźniakowie
15. SKS Słabosłyszących „LWY” w Kutnie
16. Stowarzyszenie Pomocy ‘LARIS” w Kutnie, ul. Krzywoustego 11
17. Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci i Młodzieży z wadą słuchu „Tęczowe dźwięki”

15. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO

Ważnym elementem każdego postępowania diagnostycznego są badania, których celem jest poznanie opinii środowiska lokalnego na temat przedmiotu diagnozy. W ramach diagnozy problemów społecznych powiatu kutnowskiego badania takie zostały przeprowadzone przy zastosowaniu ankiety rozesyłanej do osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej (m.in. starosty, burmistrzów i wójtów, radnych, naczelników wydziałów Starostwa Powiatowego, kierowników jednostek pomocy społecznej, przedstawicieli placówek oświatowo-wychowawczych, kulturalnych, służby zdrowia, policji, organizacji

pozarządowych, kościoła) oraz mieszkańców powiatu. Do analizy przedłożono w sumie 198 wypełnionych anonimowo ankiet, w których badani odnieśli się do wybranych zagadnień dotyczących sytuacji społecznej w powiecie.

Atuty powiatu

W pierwszej kolejności zapytano przedstawicieli środowiska lokalnego o największe atuty powiatu. Wskazując je, respondenci zwrócili szczególną uwagę na warunki naturalne powiatu oraz bardzo dobre położenie geograficzne w samym centrum Polski. Duże znaczenie w tym kontekście przywiązywali do przebiegających przez teren powiatu ważnych szlaków komunikacyjnych – autostrada i dogodne drogi dojazdowe do wielu miast. Mieszkańcy dopatrywali się także atutów w funkcjonowaniu Łódzkiej Strefy Ekonomicznej, bogatej oferty szkół wyższych, dobrze rozwiniętego rolnictwa, właściwym funkcjonowaniu urzędów i instytucji publicznych oraz możliwości tworzenia infrastruktury przemysłowej. Nieliczni nie potrafili wskazać żadnych atutów powiatu.

Słabe strony powiatu

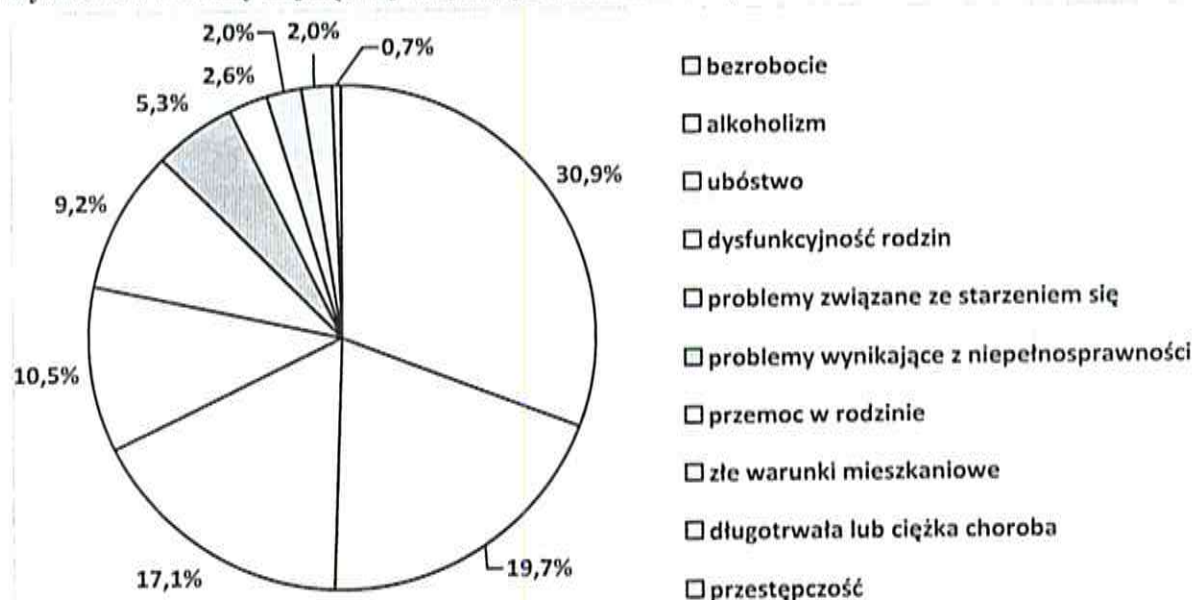
Odpowiadając na następne pytanie, ankietowani identyfikowali słabe strony powiatu. Najistotniejszymi mankamentami podkreślanymi przez respondentów są: duże bezrobocie, niewystarczająca liczba miejsc pracy i brak perspektyw na rychłą poprawę tej sytuacji. W zakresie infrastruktury drogowej badani wskazywali na złą jakość dróg. Według ankietowanych bolączką powiatu jest także zła sytuacja mieszkaniowa, szczególnie młodych rodzin.

Analizując słabe strony powiatu, respondenci wspominali także o trudnym dostępie do usług medycznych oraz miejsc, w których młodzież mogłaby atrakcyjnie spędzić czas wolny, a także niewystarczającej ilości terenów rekreacyjnych. Wskazywali także ogólnie niski poziom życia jego mieszkańców, starzenie się społeczeństwa, a także takie niekorzystne zjawiska, jak dziedziczenie biedy i uzależnianie się mieszkańców od świadczeń z pomocy społecznej.

W badaniu respondenci wskazali również na zmiany, jakie ich zdaniem winny zostać dokonane, aby jakość życia mieszkańców uległa poprawie. Najczęściej wspominali o pilnej potrzebie zmniejszenia bezrobocia m.in. poprzez tworzenie nowych miejsc pracy i dogodnych warunków dla potencjalnych inwestorów. Uznali również, że należy unowocześnić infrastrukturę komunikacyjną, poprawić stan dróg, zwiększyć liczbę miejsc parkingowych oraz likwidować architektoniczne bariery dla osób niepełnosprawnych.

W kolejnym pytaniu poproszono badanych o wskazanie problemów, które najczęściej dotyczą mieszkańców powiatu. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 1. Problemy najczęściej dotykające mieszkańców powiatu

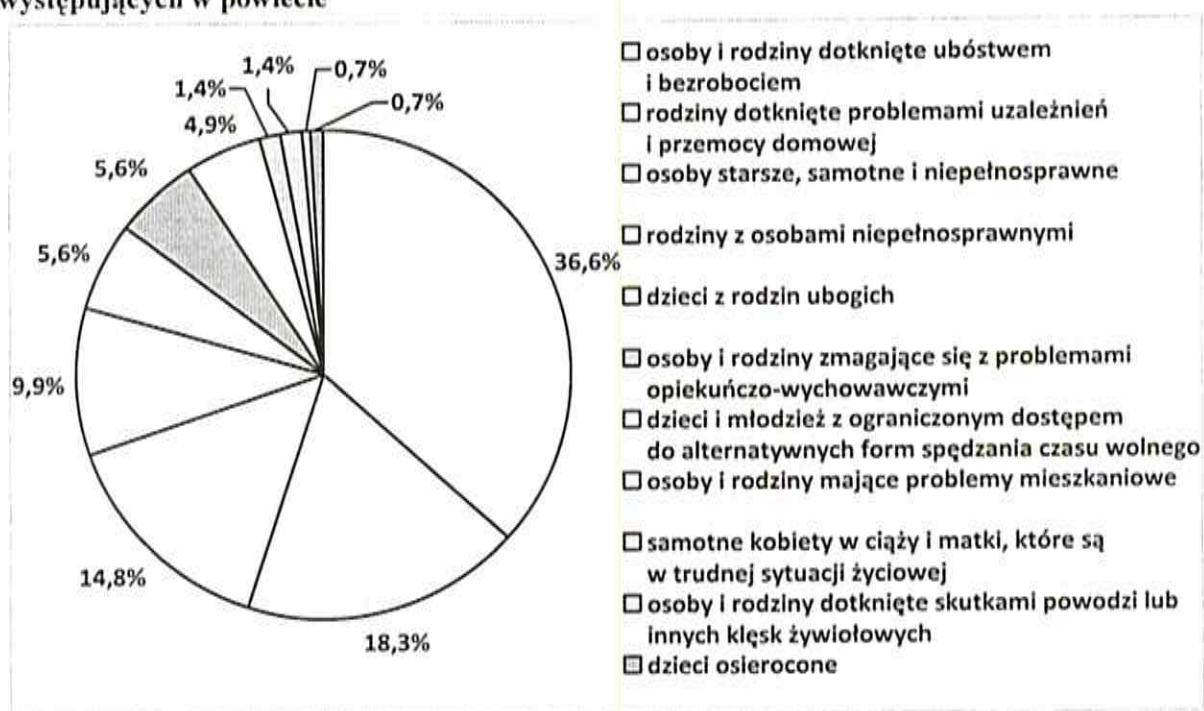

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Do problemów, które najczęściej dotykają mieszkańców powiatu, respondenci zaliczyli bezrobocie (30,9%) oraz będące jego konsekwencją ubóstwo (17,1%). Prawie wszyscy spodziewają się intensyfikacji problemu w najbliższej przyszłości. Jedynie pojedyncze głosy wskazywały na to, że negatywne zjawisko można by ograniczyć wskutek intensywnych działań władz lokalnych. Ważkim problemem w środowisku lokalnym jest także alkoholizm – dostrzegany przez blisko jedną piątą respondentów. Dysfunkcyjność rodzin oraz starzenie się społeczeństwa to także często wskazywane kłopoty mieszkańców (wymieniło je odpowiednio 10,5% oraz 9,2% badanych).

Odpowiadając na następne pytanie, ankietowani podali kategorie osób i grup, które najbardziej odczuwają skutki problemów społecznych występujących w powiecie. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 2. Kategorie osób i grup najbardziej odczuwających skutki problemów społecznych występujących w powiecie

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Najwięcej badanych stwierdziło, że grupą, która najbardziej odczuwa skutki problemów społecznych w powiecie, są osoby i rodziny dotknięte bezrobociem oraz ubóstwem (36,6%). W dalszej kolejności ankietowani dostrzegali sytuację rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy domowej (18,3%). Zdaniem respondentów z ciężarem problemów społecznych zmagają się także rodziny z osobami niepełnosprawnymi (9,9%). Odpowiednio 14,8% oraz 5,6% wskazało, że są to osoby starsze, samotne i niepełnosprawne oraz dzieci z rodzin ubogich.

Największe trudności w funkcjonowaniu rodzin w powiecie

W trakcie badań ankietowani wypowiedzieli się również na temat największych trudności w funkcjonowaniu rodzin. Zdecydowana większość odpowiedzi wskazywała bezrobocie jako zjawisko dominujące. Wśród częściej udzielanych odpowiedzi pojawiały się także: ubóstwo rodzin oraz niskie zarobki i złe warunki mieszkaniowe. Według badanych przeszkody w prawidłowym funkcjonowaniu rodzin stanowią także dotyczące mieszkańców patologie społeczne, wśród nich najczęściej wymieniane uzależnienia i przemoc w rodzinie. Ponadto zwrócili uwagę na problemy opiekuńczo-wychowawcze, utrudniony dostęp do wsparcia specjalistycznego oraz trudności komunikacyjne.

Bariery i problemy, które ograniczają możliwości prawidłowego funkcjonowania dzieci i młodzieży w powiecie

W kolejnym pytaniu poproszono badanych o wskazanie barier i problemów, które w sposób najistotniejszy ograniczają możliwości prawidłowego funkcjonowania dzieci i młodzieży w powiecie. W odpowiedziach ankietowani najczęściej wymieniali ograniczony dostęp do alternatywnych form spędzania czasu wolnego, w tym do zajęć pozalekcyjnych, świetlic, obiektów sportowo-rekreacyjnych, dóbr kultury. Wspominali o problemach, z którymi zmagają się rodziny, a które rzutują na sytuację dziecka, tj. o ubóstwie, bezrobociu, dysfunkcjach opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizmie, przemocy w rodzinie. Podnosili również problem uzależnień wśród młodzieży.

Co zrobić, aby skuteczniej pomagać osobom niepełnosprawnym w powiecie?

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające badanym wskazać działania, jakie należałoby podjąć w powiecie w celu poprawy sytuacji osób niepełnosprawnych. Na pierwszym miejscu ankietowani wskazali, że winno to być usunięcie barier architektonicznych, a więc przystosowanie budynków, chodników, przystanków i przejść dla pieszych do specyficznych potrzeb osób niepełnosprawnych.

Skuteczna pomoc osobom niepełnosprawnym to, w opinii badanych, także więcej miejsc pracy i rozwój systemu edukacji i przygotowania zawodowego pod kątem potrzeb rynku pracy. Ankietowani wskazali także, że pomocne mogłoby być organizowanie imprez integracyjnych. Właściwa pomoc osobom niepełnosprawnym, jak wynika z ankiety, to również łatwiejszy dostęp do lekarzy specjalistów, rehabilitacji i terapii.

Do ważnych działań respondenci zaliczyli także wdrożenie ułatwień w dziedzinie załatwiania spraw urzędowych.. Pojedyncze wskazania dotyczyły prawa do bezpłatnego leczenia i rehabilitacji, zapewnienia dostępu do pomocy prawnej, stworzenia placówek wsparcia i warsztatów terapii w każdej gminie.

Instytucje i organizacje działające w powiecie, które mogą przyczynić się do zniwelowania lokalnych problemów społecznych

W następnym pytaniu poproszono ankietowanych o podanie instytucji i organizacji działających w powiecie, które mogą w największym stopniu przyczynić się do zniwelowania lokalnych problemów społecznych. Wśród nich badani najczęściej wskazywali: Ośrodki Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy, Starostwo Powiatowe i urzędy gmin, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, placówki oświatowo-wychowawcze i kulturalne, gminne świetlice i punkty konsultacyjne. Ponadto respondenci wymienili także: Kutnowski Komitet Obrony Bezrobotnych i Harcerstwo.

Na czym powinny się skupić instytucje i organizacje działające w powiecie?

Niejako w uzupełnieniu poprzedniego pytania, w kolejnym ankietowani wskazywali najistotniejsze pola działania instytucji i organizacji funkcjonujących w powiecie. W opinii badanych powinny się one skupić przede wszystkim na społecznej ochronie rodzin najuboższych (i pochodzących z nich dzieci; w ich przypadku najczęściej podkreślano potrzebę zwiększenia dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego), aktywizacji osób bezrobotnych oraz dostosowaniu kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy. Ważną płaszczyzną działalności instytucji i organizacji powinna być również pomoc osobom niepełnosprawnym (tak w zakresie rehabilitacji społecznej, jak i zawodowej) oraz starszym.

Zdaniem respondentów szczególną uwagę należy zarazem zwrócić na wsparcie rodzin zmagających się na co dzień z dysfunkcjami opiekuńczo-wychowawczymi oraz różnego rodzaju patologiami (np. alkoholizmem i przemocą domową). Nie należy również zapominać o pobudzaniu środowisk o niskim statusie społecznych, które są zagrożone wykluczeniem społecznym. W opinii badanych należy dołożyć wszelkich starań, by pomoc udzielania powyższym grupom (np. w formie pracy socjalnej, wsparcia finansowego, rzeczowego czy specjalistycznego), miała charakter interdyscyplinarny i skoordynowany. Podkreślano także niezwykle ważną rolę właściwej diagnozy społecznej, jako podstawy podejmowanych działań społecznych. Wskazując pola działalności instytucji i organizacji w powiecie, respondenci podkreślali również konieczność powiększania zasobów mieszkaniowych, likwidowania barier komunikacyjnych, rozszerzenia poradnictwa psychologicznego i prawnego oraz utrzymania poczucia wspólnoty mieszkańców. W opinii badanych bardzo ważną sprawą dla realizacji działań jest skuteczne pozyskiwanie środków finansowych z zewnątrz, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Możliwość przyczynienia się instytucji i organizacji w powiecie do zmniejszenia skali lokalnych problemów społecznych

W ostatniej części ankiety respondenci wskazywali, w jaki sposób instytucja lub organizacja, którą reprezentują, może przyczynić się do zmniejszenia skali lokalnych problemów społecznych. Ankietowani najczęściej deklarowali możliwość podejmowania działań zmierzających do lepszego rozpoznania potrzeb lokalnej społeczności, w tym także dzieci i młodzieży, organizowania im dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego. Widzieli jednocześnie konieczność aktywizacji zawodowej osób dotkniętych bezrobociem, organizowania wszelkiego rodzaju kursów i szkoleń.

Badani wyrażali również gotowość prowadzenia pracy socjalnej, pedagogizacji rodziców, udzielania potrzebującym wsparcia finansowego, rzeczowego (w tym w formie dożywiania), świadczenia im usług opiekuńczych. Ponadto oferowali pomoc w uzyskaniu wsparcia specjalistycznego (psychologa, prawnika, terapeuty) oraz zgłaszali chęć opracowywania i realizowania projektów socjalnych (m.in. przy wykorzystaniu środków finansowych pozyskanych z zewnątrz), programów profilaktycznych oraz podejmowania współpracy z przedstawicielami innych instytucji i organizacji.

16. SEKTOR POZARZĄDOWY

Organizacje pozarządowe są przejawem społeczeństwa obywatelskiego, jedną z form aktywności społecznej. Odgrywają ważną rolę nie tylko w konsolidacji lokalnej społeczności, organizacyjnym wzmacnianiu władz lokalnych, lecz również zwiększają szanse rozwoju małych i średnich miejscowości. Dobrze zorganizowane środowisko może sprzyjać aktywizowaniu nie tylko pojedynczych osób i marginalizowanych grup społecznych, ale ich lokalnego otoczenia, sprzyja budowaniu samowystarczalności społeczności lokalnych poprzez uruchomienie i wykorzystanie jej zasobów.

W 2012 roku w powiecie kutnowskim funkcjonowało wiele organizacji pozarządowych działających w różnych obszarach życia społecznego. Poniższe tabele przedstawiają dane szczegółowe na temat sektora pozarządowego funkcjonującego w gminach powiatu.

Tabela 43. Organizacje pozarządowe w powiecie

lp.	nazwa i adres organizacji
1.	Zespół Pieśni i Tańca Ziemi Kutnowskiej, 99-301 Kutno, ul. Chrobrego 10/7

	tel. 695-732-549 www.folklor-kutno.pl , e-mail: zespol@folklor-kutno.pl
2.	Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Kutnowskiej 99-300 Kutno, ul. Narutowicza 20, tel. 24 25-47-437 www.tpzk.eu , poczta@tpzk.eu
3.	Stowarzyszenie „Kutnowskie Centrum Europejskie” 99-300 Kutno, ul. Żółkiewskiego 5 lok 4, tel. 24 253-35-72
4.	Stowarzyszenie Ruch Społeczny Radość Macierzyństwa 99-300 Kutno, ul. Kościuszki 16 tel. 24 355-47-22
5.	Stowarzyszenie Kutnowski Klub Amazonek 99-300 Kutno, ul. Kościuszki 52, PREZES Dorota Pasińska-Swendrowska tel. 515-192-107, www.amazonki-kutno.weppark.pl
6.	Oddział Powiatowy Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej w Kutnie, 99-300 Kutno, ul. Grunwaldzka 1, tel. 601 252 805
8.	Zakład Doskonalenia Zawodowego w Płocku 09-402 Płock, ul. Ułańska 1, tel. (024) 262 - 86 -89, fax. (024) 264 - 22 -77, e-mail: biuro@zdz-plock.com.pl , www: www.zdz-plock.com.pl
9.	Katolickie Stowarzyszenie Wychowania w Trzeźwości Regionu Kutnowskiego przy Sanktuarium Maryjnym Głogowiec, Stanisław Czarnecki ul. Warszawskie Przedmieście 10/21 99-300 Kutno, tel. 24 254-69-44; 254-81-03, 721-301-039
10.	Stowarzyszenie Hospicjum Kutnowskie 99-300 Kutno, Al. ZHP 8, tel. 253 - 73 -10
11.	Ruch Samorządowy „Akcja dla Kutna i Powiatu” w Kutnie 99-300 Kutno, ul. Narutowicza 20, tel. 254-74-37
12.	Stowarzyszenie Klubu Abstynentów – „Trzeźwość” 99-300 Kutno, ul. Wilcza 5a, tel. 24 254-64-60 po 16:00
13.	Stowarzyszenie „Oratorium im. bł. Michała Rúa” w Kutnie Woźniaków 56, tel. 253-36-44, fax. 253-36-44
14.	Stowarzyszenie Rodzinny Klub Abstynenta „Przystań Życia” w Żychlinie 99-320 Żychlin, Os. Traugutta 8
15.	Stowarzyszenie „Centrum Rozwoju Biznesu” w Kutnie 99-300 Kutno, ul. Wyszyńskiego 11
16.	Stowarzyszenie Polskich Przedsiębiorstw Gospodarki Odpadami w Kutnie 99-300 Kutno, ul. Grunwaldzka 1, tel. 24 355-13-33, fax. 24 253-67-96
17.	Stowarzyszenie „Kutnowski Komitet Obrony Bezrobotnych” w Kutnie 99-300 Kutno, ul. Kilińskiego 1, tel. 24 254-90-10
18.	Stowarzyszenie Wędkarskie „Zalew” w Kutnie 99-300 Kutno, ul. Narutowicza 46
19.	Stowarzyszenie Inicjatyw Lokalnych Dybów 99-300 Kutno, ul. Błuszczowa 22, e-mail: edyta.zachorska@onet.pl , tel. 691-302-122
20.	Stowarzyszenie Kupców „Centrum” w Kutnie 99-300 Kutno, ul. Podrzeczna 32/36
21.	Stowarzyszenie Przyjaciół Bedlna 99 -311 Bedlno, Florianów 24
22.	Ogólnopolskie Stowarzyszenie Świadczące Pomoc Osobom Poszkodowanym w Wypadkach Komunikacyjnych „Trzeźwy kierowca” w Kutnie 99 -300 Kutno, ul. Ks. Kordeckiego 2
23.	Stowarzyszenie Wędkarskie „Dobrzelin” w Dobrzelinie
24.	Stowarzyszenie „Żyjmy zdrowo” w Kutnie 99 -300 Kutno, ul. H. Kołłątaja 23

25.	Stowarzyszenie „Centrum” w Kutnie 99 - 300 Kutno, ul. Grunwaldzka 5
26.	Stowarzyszenie „Integracja” w Krośniewicach 99 - 340 Krośniewice, ul. Kolejowa 2
27.	Krośniewickie Stowarzyszenie Bezrobotnych 99 - 300 Kutno, ul. Targowa 14, tel. 24 252-50-92
28.	Stowarzyszenie „Wspólnota Bez Granic” w Dąbrowicach 99 - 352 Dąbrowice, ul. Nowy Rynek 17
30.	Stowarzyszenie Zieloni - Człowiek, Praca, Środowisko w Kutnie 99 - 301 Kutno, ul. B. Chrobrego 4/29
31.	Stowarzyszenie na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju Obszarów Wiejskich Regionu Kutnowskiego „Siewca” 99 - 307 Strzelce, Muchnice Nowe 12
32.	Środkowoeuropejskie Stowarzyszenie Społeczno - Kulturalne „ŚRODEK” 99-300 Kutno, 29 Listopada 3/35 tel. 600 473 491, e-mail: wandea@onet.pl. www.srodek.pl
33.	Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Orątki i Okolice z siedzibą w Orątkach 99 - 320 poczta Żychlin, Orątki
34.	Stowarzyszenie Pamięci Generała Władysława Andersa i Jego Żołnierzy w Kutnie 99-300 Kutno, ul. Łąkoszyńska 11
35.	Stowarzyszenie Sursum Corda 99-300 Kutno, ul. Zamoyskiego 2
36.	Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Młodzieży „Blisko Dziecka” 99-320 Żychlin, ul. Krasickiego 14, Kutno Al. ZHP 3/15, tel. 24 285-13-06
37.	Oświatowe Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych 99-314 Krzyżanów, Mieczysławów 5
38.	Robotnicze Stowarzyszenie Twórców Kultury 99-300 Kutno, ul. Wojska Polskiego 5
39.	Kutnowskie Stowarzyszenie „Nowe Życie” 99-300 Kutno, ul. Kollątaja 10/14
40.	Stowarzyszenie Aktywizacji Bezrobotnych Rejonu Żychlińskiego 99 - 320 Żychlin, ul. Dobrzyńska 6
41.	Stowarzyszenie Aktywizacji Zawodowej i Społecznej Osób Niepełnosprawnych „Activus” 99-300 Kutno, ul. Podrzeczna 42/44
42.	Stowarzyszenie Rozwoju Gmin „Centrum” 99-350 Ostrowy, Nowe Ostrowy 80
43.	Stowarzyszenie Przyjaciół Dąbrowic 99-352 Dąbrowice, ul. Sienkiewicza 36
44.	Stowarzyszenie „Clonovia” w Klonowcu Klonowice Stary, 99-306 Łanięta, Anna Baranowska tel. 501-579-067, e-mali: a.baranowska@vp.pl
45.	Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom z Domów Dziecka i Rodzin Zastępczych „Wyspa skarbów” 99-300 Kutno, ul. Karłowicza 1
46.	Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Gminy Nowe Ostrowy 99-350 Ostrowy, Ostrowy Cukrownia 15
47.	Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną „Jesteśmy dla was” w Kutnie 99-300 Kutno, ul. Przemysłowa 6, jestesmydlawas@onet.eu, tel. 24 254-74-39

48.	Stowarzyszenie Klub Biznesu w Kutnie 99-300 Kutno, ul. Łęczycka 8
49.	Stowarzyszenie Ogólnopolska Inicjatywa Obywatelska w Kutnie 99-300 Kutno, ul. Warszawskie Przedmieście 14/43
50.	Stowarzyszenie Wspierające Rozwój Gminy Krzyżanów 6 99-314 Krzyżanów
51.	Stowarzyszenie AMISTAD 99-300 Kutno, ul. Warszawskie Przedmieście 3/15
52.	Stowarzyszenie na Rzecz Wspierania Inicjatyw Lokalnych „Mikształ” Mikształ 26, 99-350 Ostrowy, stowarzyszenie-miksztal@o2.pl, tel. 512-106-865
53.	Klub Kariera im. Alfonsa Dubińskiego 99-300 Kutno, ul. Reymonta 34
55.	Stowarzyszenie Koło Gospodyń Wiejskich Wymysłów Wymysłów 35, 99-340 Krośniewice
56.	Stowarzyszenie Gospodyń Wiejskich Szubsk Duży Szubsk Duży 19, ul. 99-340 Krośniewice
57.	Stowarzyszenie Koło Gospodyń Wiejskich Teresin Teresin 21, 99 340 Krośniewice
58.	Stowarzyszenie Kół Gospodyń w Chocholowie Chochółów 19, 99-320 Żychlin
59.	Stowarzyszenie Rodzin z Chorobą Gauchera w Żychlinie 99-320 Żychlin, ul. Łukasińskiego 6/20
60.	Stowarzyszenie Historyczne Pułk 37 w Grabkowie Grabków 30, 99-300 Kutno, kontakt@odusejahistoryczna.org.pl, rafm72@poczta.onet.pl, Cezary Waleczak 605-557-829, Rafał Ambroziak, 505-042-102
61.	Stowarzyszenie „Visol” w Stanisławicach Stanisławice 12, 99-311 Bedlno, stanczukpawel@gmail.com 888-563-515
62.	Stowarzyszenie „Aktywna Kobieta” w Kutnie 99-300 Kutno, ul. Warszawskie Przedmieście 10A, prezes Katarzyna Rossa, tel. 601-349-722, 24 253-44-46 wew.11, kasia.rossa1@wp.pl
63.	Stowarzyszenie Sieć Osiedlowa Wyzwolenie „Enter” w Żychlinie 99-320 Żychlin, ul. Hanki Sawickiej 3/21
64.	Kutnowskie Towarzystwo Historyczne 99-300 Kutno, ul. Pl. Piłsudskiego 20
65.	Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Gołębiew, Gołębiew Stary 56, 99-300 Kutno
66.	Stowarzyszenie Ochotnicza Straż Pożarna „Dąbrowszczak” w Kutnie, ul. Dąbrowskiego 1, 99-300 Kutno
67.	Stowarzyszenie Krośniewickie Towarzystwo Wędkarskie, ul. B. Prusa 16, 99-340 Krośniewice
68.	Stowarzyszenie „Złoty Wiek” w Kutnie, ul. Jagielly 6, 99-300 Kutno
69.	Stowarzyszenie Komitet Obywatelski. Pl w Kutnie, ul. Narutowicza 11, 99-300 Kutno
70.	Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło Żychlin, ul. Dobrzelińska 6, 99-320 Żychlin
71.	Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Gminy Żychlin ul. 1-go Maja 23/25, 99-320 Żychlin
72.	Polski Czerwony Krzyż, ul. Narutowicza 71, 99-320 Żychlin
73.	Polski Komitet Pomocy Społecznej, ul. Barlickiego 4, 99-320 Żychlin

74.	Stowarzyszenie Rodzinnego Klubu Abstynenta „Przystań Życia”, ul. 1-go Maja 36, 99-320 Żychlin

Dane Starostwa Powiatowego w Kutnie.

17. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT (jej nazwa to akronim angielskich słów: Strengths – mocne strony, Weaknesses – słabe strony, Opportunities – szanse i Threats – zagrożenia) jest jedną z najpopularniejszych heurystycznych technik analitycznych służących porządkowaniu informacji. Bywa stosowana we wszystkich obszarach planowania strategicznego. W przypadku strategii rozwiązywania problemów społecznych stanowi efektywną metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu pomocy społecznej oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej.

Przedstawiona poniżej analiza została przeprowadzona z udziałem przedstawicieli samorządu powiatu, który jest podmiotem analizy, i obejmuje następujące obszary:

- bezrobocie,
- rodzina, dziecko i młodzież,
- uzależnienia i przemoc w rodzinie,
- bezdomność,
- starość,
- niepełnosprawność,
- kapitał społeczny i ludzki.

Obszar BEZROBOCIE I UBÓSTWO	
mocne strony	słabe strony
• prowadzenie działań mających na celu ograniczenie zjawiska bezrobocia w powiecie, w tym wśród kobiet • prowadzenie przez pracowników socjalnych działań służących aktywizacji osób bezrobotnych, w tym osób w wieku 45 lat i więcej • upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach • pozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych na przeciwdziałanie	• niedostosowywanie kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy • brak działań służących ograniczeniu zjawiska nielegalnego zatrudnienia

bezrobociu (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej) • zachęcanie inwestorów do tworzenia nowych miejsc pracy • przeciwdziałanie zjawisku dziedziczenia bezrobocia	
szanse	zagrożenia
• korzystanie przez osoby bezrobotne z dostępu do europejskich rynków pracy • możliwość ograniczania bezrobocia dzięki środkom finansowym z funduszy zewnętrznych (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej) • wzrost liczby nowych inwestorów tworzących miejsca pracy • sieć organizacji pozarządowych działających na rzecz osób bezrobotnych	• wzrastający poziom bezrobocia w powiecie, w tym wśród kobiet oraz osób w wieku 45 lat i więcej • niewystarczająca wiedza osób bezrobotnych o dostępnych ofertach pracy i wolnych miejscach pracy • niewystarczająca wiedza osób bezrobotnych o usługach poradnictwa zawodowego oraz szkoleniach • brak możliwości znalezienia zatrudnienia na lokalnym rynku pracy przez kończącą edukację młodzież • występowanie zjawiska dziedziczenia bezrobocia • wzrost liczby osób bezrobotnych wymagających aktywizacji • wzrost poziomu nielegalnego zatrudnienia

Obszar RODZINA, DZIECKO, MŁODZIEŻ	
mocne strony	słabe strony
• prowadzenie działań zapobiegających dysfunkcjom rodzin • rozwijanie zastępczej opieki rodzinnej • prowadzenie działań na rzecz rozwoju szkolnictwa ponadgimnazjalnego • prowadzenie działań mających na celu podniesienie poziomu nauczania • współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży • propagowanie wśród dzieci i młodzieży idei wolontariatu • prowadzenie działań profilaktycznych w obszarze zdrowia • prowadzenie działań mających na celu zwiększenie dostępności opieki medycznej dla mieszkańców • dostosowywanie do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży oferty spędzania czasu wolnego	• nieefektywna praca socjalna • brak analiz potrzeb rodzin, dzieci i młodzieży • nierozwijanie sieci placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży • nie rozwijanie szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego • ograniczony dostęp do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia • brak działań inicjujących powstawanie grup i ośrodków wsparcia dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci • brak dostatecznego wsparcia dzieciom usamodzielnianym, w tym brak w powiecie stosownych lokali • brak koordynacji działań instytucji wspierających rodziny, dzieci i młodzież
szanse	zagrożenia
• odpowiednia dostępność szkół podstawowych i gimnazjalnych • możliwość kontynuowania przez młodzież nauki na poziomie ponadgimnazjalnym • zadowalający poziom nauczania w placówkach oświatowych	• brak skoordynowanych działań instytucji wspierających rodziny dzieci i młodzież • niewystarczająca dostępność opieki medycznej • wzrost liczby rodzin dysfunkcyjnych • utrudnione warunki do prowadzenia pracy

• istnienie organizacji pozarządowych działających na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży • wzrost świadomości zdrowotnej mieszkańców • dostateczny dostęp do opieki przedszkolnej • wzrastająca liczba dzieci i młodzieży korzystających z oferty spędzania czasu wolnego • wzrastająca liczba wolontariuszy wśród dzieci i młodzieży	• socjalnej • niedostateczne rozpoznanie potrzeb rodzin, dzieci i młodzieży • wzrost liczby rodzin wymagających wsparcia w formie poradnictwa specjalistycznego • brak grup i ośrodków wsparcia dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci • niedostateczna liczba rodzin zastępczych

Obszar UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE	
mocne strony	słabe strony
• prowadzenie działalności terapeutycznej i rehabilitacyjnej w obszarze uzależnień • prowadzenie działań edukacyjno-szkoleniowych w zakresie uzależnień • prowadzenie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród dzieci i młodzieży • współpraca z organizacjami pozarządowymi w obszarze uzależnień i przemocy w rodzinie • kierowanie sprawców przemocy w rodzinie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych • duża różnorodność działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie • tworzenie zespołów interdyscyplinarnych	• niezapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy prawnej i psychospołecznej • brak ośrodków leczenia odwykowego w powiecie • brak diagnozowania kwestii inicjacji alkoholowej i narkotykowej wśród dzieci i młodzieży • nieinicjowanie powstawania grup wsparcia i instytucji wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych • niepodjęcie działań w celu pozyskania kadry do pracy z osobami uzależnionymi i dotkniętymi przemocą w rodzinie • ograniczona dostępność miejsc w ośrodkach wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie
szanse	zagrożenia
• zwiększająca się świadomość rodziców, nauczycieli i sprzedawców napojów alkoholowych co do zagrożeń uzależnieniami • funkcjonowanie grup wsparcia i instytucji wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych • wzrastająca wśród dzieci i młodzieży świadomość zagrożenia uzależnieniami • sieć organizacji pozarządowych działających w obszarze uzależnień • zwiększająca się liczba rodzin korzystających ze wsparcia psychospołecznego i prawnego • zwiększająca się liczba osób uzależnionych i współuzależnionych objętych leczeniem odwykowym • zaprogramowane działania, których celem jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz ochrona ofiar przemocy w rodzinie	• niewzrastająca liczba osób wyleczonych z uzależnień • obniżanie się wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej • niewystarczająca ilość kadry pracującej z osobami uzależnionymi, współuzależnionymi i dotkniętymi przemocą w rodzinie • brak organizacji pozarządowych działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie • wzrost liczby osób w stosunku do których istnieje potrzeba podjęcia działań interdyscyplinarnych • zwiększająca się liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie wymagających umieszczenia w ośrodkach wsparcia

Obszar BEZDOMNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony

• diagnozowanie problemu bezdomności • prowadzenie działań na rzecz osób bezdomnych • informowanie bezdomnych o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy • zapewnianie osobom bezdomnym schronienia • zapewnianie wsparcia osobom wychodzącym z bezdomności • współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze bezdomności • działalność w zakresie zapobiegania bezdomności • opracowywanie indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności • prowadzenie działań uwrażliwiających mieszkańców na problemy osób bezdomnych • prowadzenie działań mających na celu zwiększenie akceptacji społecznej osób bezdomnych	• ograniczone działania na rzecz reintegracji zawodowej osób bezdomnych
szanse	zagrożenia
• posiadanie przez bezdomnych wiedzy o przysługujących im prawach i dostępnych formach wsparcia • sieć organizacji pozarządowych działających na rzecz osób bezdomnych • wzrastająca liczba osób wychodzących z bezdomności • realizowanie indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności • niewystępujące zjawisko minimalizowania problemów osób bezdomnych	• zwiększająca się liczba osób zagrożonych bezdomnością i bezdomnych • wzrastająca liczba osób bezdomnych wymagających schronienia • istnienie problemu bezdomności • wzrastająca liczba osób bezdomnych zmagających się z bezrobociem • niski poziom społecznej akceptacji osób bezdomnych

Obszar STAROŚĆ	
mocne strony	słabe strony
• informowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy • inicjowanie powstawania grup wsparcia i instytucji działających na rzecz osób starszych • zapewnianie osobom starszym wsparcia w ramach małych form pomocy (kluby seniora, dom dziennego pobytu) • kierowanie osób wymagających całodobowej opieki do domów pomocy społecznej • prowadzenie wśród osób starszych działań prozdrowotnych • podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych • prowadzenie działań mających na celu poprawę sfery technicznej ułatwiającej osobom starszym codzienne życie	• brak badania liczebności osób starszych • niepodjęcie działań zmierzających do większego zaangażowania rodzin w sprawowanie opieki nad osobami starszymi • nieinicjowanie w powiecie wolontariatu na rzecz osób starszych • niezapewnianie osobom młodym warunków do pozostania w powiecie • brak działań umożliwiających osobom starszym kontynuowanie aktywności zawodowej
szanse	zagrożenia
• możliwość uzyskania przez osoby starsze	• marginalizowanie problemów i potrzeb osób

wsparcia i organizacji pozarządowych mogących świadczyć pomoc mieszkańcom • zmieniający się na korzyść wizerunek sektora pomocy społecznej • niepopadanie w rutynę i doznawanie syndromu wypalenia zawodowego przez pracowników pomocy społecznej • dostatecznie rozwinięta sieć placówek pomocy społecznej	na jednego pracownika socjalnego • niewystarczająca wiedza na temat problemów społecznych w gminie • niedofinansowany system pomocy społecznej • mała liczba wolontariuszy świadczących pomoc osobom wymagającym wsparcia • niedostatecznie rozwinięta sieć organizacji pozarządowych • ograniczony udział przedstawicieli kościołów i związków wyznaniowych w działaniach pomocowych

18. PODSUMOWANIE DIAGNOZY

Diagnoza przeprowadzona w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kutnowskiego obejmowała kilkanaście zagadnień i pozwoliła wskazać poniżej przedstawione obszary problemowe.

Zmiany demograficzne, problem starzenia się ludności

Zachodzące w powiecie kutnowskim procesy demograficzne mają niekorzystny charakter. Od kilku lat odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym ulega zmniejszeniu (na koniec 2012 roku odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym wynosił 16,3%, a osób w wieku produkcyjnym – 63,7%), powiększa się natomiast grupa seniorów (na koniec 2012 r odsetek wynosił 19,9%), coraz liczniej zasilana przez osoby kończące aktywność zawodową.

Na koniec 2012 roku problem starzenia się w największym stopniu dotyczył mieszkańców gmin Bedlno, Dąbrowice i Żychlin, w których osoby w wieku poprodukcyjnym stanowiły odpowiednio 22,0%, 21,8% i 20,8% ogółu ludności. Z perspektywy systemu zabezpieczenia społecznego jest to o tyle ważne, że wymaga dostosowania do potrzeb osób starszych oferty usług społecznych, w tym pomocy materialnej i rzeczowej, usług medycznych, opiekuńczych i rehabilitacyjnych oraz oferty spędzania czasu wolnego.

Niepelnosprawność

Wzrost udziału osób starszych w ogóle populacji może przyczynić się do zwiększenia liczby osób niepełnosprawnych. Starsze grupy wiekowe są bowiem bardziej narażone na ryzyko niepełnosprawności. W 2012 roku z powodu niepełnosprawności z pomocy

	ortopedycznych • istnienie barier utrudniających osobom niepełnosprawnym codzienne życie • niedostateczny dostęp osób niepełnosprawnych do imprez sportowych, kulturalnych, rekreacyjnych i turystycznych • niewystarczająca wiedza osób niepełnosprawnych o dostępnych ofertach pracy i wolnych miejscach pracy • niezwiększająca się liczba osób niepełnosprawnych podejmujących pracę • niewystarczająca liczba wolontariuszy wspierających osoby niepełnosprawne w codziennym życiu

Obszar KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	
mocne strony	słabe strony
• podnoszenie przez pracowników pomocy społecznej kwalifikacji zawodowych poprzez udział w szkoleniach i różnych formach doskonalenia zawodowego • informowanie beneficjentów systemu pomocy społecznej o możliwościach uzyskania wsparcia • poprawianie jakości obsługi klientów pomocy społecznej • pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej • uświadamianie władzom powiatu roli i potrzeb sektora pomocy społecznej • przeciwdziałanie negatywnym stereotypom postrzegania sektora pomocy społecznej • podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz przedstawicielami kościołów i związków wyznaniowych • odpowiednia do potrzeb liczba pracowników socjalnych • prowadzenie działań zapobiegających wypaleniu zawodowemu pracowników pomocy społecznej • posiadanie bazy danych o instytucjach wsparcia i organizacjach pozarządowych mogących świadczyć pomoc mieszkańcom • inicjowanie wolontariatu	• brak diagnozowania problemów społecznych w powiecie • nieinicjowanie powstawania nowych placówek pomocy społecznej
szanse	zagrożenia
• dobrze wykwalifikowana kadra pomocy społecznej • rosnąca świadomość mieszkańców pozwalająca na lepsze rozpoznanie ich potrzeb społecznych • posiadanie przez pracowników pomocy społecznej wiedzy na temat instytucji	• nieposiadanie przez beneficjentów systemu pomocy społecznej wiedzy o dostępnych formach wsparcia • brak świadomości władz powiatu co do roli i potrzeb sektora pomocy społecznej • zwiększająca się liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej przypadających

pomocy ze strony rodziny • odpowiedni dostęp osób starszych do małych form pomocy (kluby seniora, dom dziennego pobytu) • dobra dostępność domów pomocy społecznej z odpowiednim standardem usług • zwiększający się udział osób starszych w działaniach prozdrowotnych • istnienie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób starszych • wystarczająca wiedza osób starszych o dostępnych formach pomocy • odpowiednia do potrzeb osób starszych infrastruktura techniczna	starszych • migracja osób młodych, wykształconych do większych jednostek administracyjnych • wzrost liczby osób starszych • niewystarczająca liczba środowiskowych form wsparcia osób starszych • rosnąca liczba osób wymagających całodobowej opieki • niewystarczająca liczba wolontariuszy wspierających osoby starsze w codziennym życiu

Obszar NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
• informowanie osób niepełnosprawnych o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy • inicjowanie powstawania grup wsparcia i instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych • prowadzenie działań mających na celu zwiększenie uczestnictwa osób niepełnosprawnych w sporcie, kulturze i rekreacji • podejmowane działania mające na celu zwiększenie wśród mieszkańców powiatu akceptacji osób niepełnosprawnych • podejmowanie działań inicjujących wolontariat na rzecz osób niepełnosprawnych • udział w likwidowaniu barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym • działania służące tworzeniu miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych • uwrażliwianie społeczności lokalnej na problemy i potrzeby osób niepełnosprawnych • podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych	• brak ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi • nieupowszechnianie wśród osób niepełnosprawnych ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy • brak działań mających na celu zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do sprzętu rehabilitacyjnego i przedmiotów ortopedycznych
szanse	zagrożenia
• funkcjonowanie grup wsparcia i instytucji wsparcia dla osób niepełnosprawnych • wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych • istnienie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych	• nieposiadanie przez osoby niepełnosprawne wiedzy o przysługujących im prawach i dostępnych formach wsparcia • występowanie zjawiska marginalizacji problemów i potrzeb osób niepełnosprawnych • wzrost liczby osób niepełnosprawnych • wrastająca liczba osób niepełnosprawnych wymagających opieki i wsparcia • niedostateczna baza rehabilitacyjna oraz dostęp osób niepełnosprawnych do sprzętu rehabilitacyjnego i przedmiotów

społecznej w powiecie skorzystało 2 110 osób. Była to trzecia, co do liczby beneficjentów, przyczyna udzielania wsparcia. Czwartą była długotrwała lub ciężka choroba. Z tego powodu z pomocy społecznej skorzystało w 2012 roku 1 805 osób w rodzinach.

Nie ulega wątpliwości, że w związku z zakresem kompetencji samorządu powiatowego należy zaprogramować działania, które z jednej strony będą łagodziły skutki niepełnosprawności, np. poprzez systematyczne łamanie barier architektonicznych, komunikacyjnych i w porozumiewaniu się, a z drugiej ułatwiały poprzez rehabilitację powrót, przynajmniej części osób niepełnosprawnych, na rynek pracy.

Rodzina, sytuacja dziecka

Analiza sytuacji rodzin mieszkających w powiecie kutnowskim wykazała, że do problemów, z którymi najczęściej się zmagają należą: bezrobocie – jako zjawisko dominujące, a także: ubóstwo. Przeszkody w prawidłowym funkcjonowaniu rodzin stanowią również dotyczące mieszkańców patologie społeczne, wśród nich najczęściej wymieniane uzależnienia i przemoc w rodzinie, a także problemy wynikające z rozłąki rodzin w związku z poszukiwaniem i podejmowaniem pracy za granicą, trudności opiekuńczo-wychowawcze czy z dostępem do wsparcia specjalistycznego.

Jeśli chodzi o sytuację dzieci i młodzieży, grupie tej najbardziej doskwiera ograniczona liczba alternatywnych form spędzania czasu wolnego, w tym zajęć pozalekcyjnych, świetlic, obiektów sportowo-rekreacyjnych, dóbr kultury. Na sytuację dziecka w powiecie rzutują również problemy, z którymi zmagają się rodziny, tj. ubóstwo, bezrobocie, dysfunkcje opiekuńczo-wychowawcze, alkoholizm, przemoc w rodzinie.

W działaniach samorządu powiatu kutnowskiego szczególne znaczenie powinny mieć również inicjatywy zabezpieczające sytuację dziecka, które musiało opuścić rodzinę. Należy stawiać na opiekę rodzinną (rodziny zastępcze), a dopiero, gdy ta będzie niewystarczająca na instytucjonalną (placówki opiekuńczo-wychowawcze).

Ubóstwo i bezrobocie, problemy zagrożenia marginalizacją i wykluczeniem społecznym

Pomimo ogólnego wzrostu poziomu dochodów i wydatków, corocznie coraz większy odsetek ludności znajduje się poniżej granic ubóstwa – zarówno opartych na miarach absolutnych, jak również relatywnych. Oznacza to, że coraz więcej rodzin nie jest w stanie zaspokoić swoich potrzeb oraz że zwiększa się stopień zróżnicowania dochodowego w społeczeństwie. Długotrwałe ubóstwo (ubóstwo było w 2012 roku drugim powodem

korzystania z pomocy społecznej w powiecie kutnowskim – 5 455 osób w rodzinach) wymusza zmianę stylu życia rodziny, powoduje wzrost poczucia beznadziejności i negatywnie wpływa na kierunek podejmowanych decyzji. Ograniczone możliwości zapewnienia potrzeb powoduje drastyczny spadek poziomu życia rodziny i może prowadzić do powstawania następnych niekorzystnych zjawisk: alkoholizmu, przemocy w rodzinie, osłabienia więzi rodzinnych czy nawet przestępczości. Szczególne niepokojącym następstwem tego zjawiska jest dziedziczenie biedy.

Łagodzeniem problemu ubóstwa zajmują się przede wszystkim jednostki organizacyjne pomocy społecznej funkcjonujące na poziomie gminnym, ale konieczne jest ich metodyczne i merytoryczne wsparcie w tych działaniach.

Problem ubóstwa częstokroć wiąże się z pozycją członków rodziny na rynku pracy, która to z kolei silnie wpływa na sytuację finansową gospodarstw domowych i relacje wewnątrz rodzin. Wśród problemów społecznych wymienianych przez respondentów w badaniach przeprowadzonych dla potrzeb strategii, czołowe miejsce zajmował kompleks problemów wynikających z funkcjonowania członków rodzin na rynku pracy. Nie tylko w subiektywnym odczuciu bezrobocie znalazło się najwyżej w hierarchii problemów. Również obiektywne wskaźniki wskazują na wysoką rangę tego problemu – na koniec 2012 roku stopa bezrobocia w powiecie kutnowskim wynosiła 17,6%, udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wynosił 11,4%, a brak pracy był pierwszym powodem korzystania z pomocy społecznej (6 492 osoby w rodzinach). Największy odsetek osób pozostających bez pracy w ogóle będących w wieku produkcyjnym odnotowano w gminie miejsko-wiejskiej Krośnice (16,2%).

Odrębna kategoria problemów dotyczy poszczególnych grup społecznych, które z racji niekorzystnie toczących się kolei losu, czynników mniej lub bardziej zawinionych doświadczają szczególnie silnej ekspozycji na zagrożenie wykluczeniem społecznym. W powiecie kutnowskim, poza osobami i rodzinami zmagającymi się z ubóstwem, bezrobociem, bezradnością opiekuńczo-wychowawczą czy też problemami wynikającymi ze starości i niepełnosprawności, można wskazać m.in. osoby i rodziny dotknięte problemami uzależnień i przemocy w rodzinie.

Aktywność społeczna i obywatelska

W pośredni sposób na funkcjonowanie lokalnych społeczności wpływa kondycja i działalność organizacji pozarządowych oraz jakość kadr i służb pomocowych. Samorząd powiatu kutnowskiego powinien rozwijać współpracę z sektorem pozarządowym, aby móc

w skuteczny sposób realizować nowatorskie rozwiązania i występować o fundusze wspomagające rozwiązywanie lokalnych problemów społecznych. Nie należy równocześnie zapominać o dalszej profesjonalizacji służb publicznych, a w szczególności pracowników zatrudnionych w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie oraz Ośrodkach Pomocy Społecznej, którzy powinni stać się liderami i animatorami rozwiązywania lokalnych problemów społecznych. Szkolenia, rozwój zawodowy i zwiększone nakłady na służby społeczne powinny zaowocować zwiększoną efektywnością zawieranych kontraktów socjalnych, programowanych i realizowanych projektów socjalnych, m.in. przy wykorzystaniu środków finansowych z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Uzyskane wyniki diagnozy problemów społecznych posłużyły do opracowania założeń polityki powiatu kutnowskiego na lata 2014-2020. Zostały one przedstawione w części programowej strategii.

III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

1. MISJA, CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ

Misja samorządu, sformułowana w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kutnowskiego na lata 2014-2020, jest następująca:

**Powiat Kutnowski sprzyja zrównoważonemu rozwojowi społeczności
dzięki działaniom samorządu lokalnego
we współpracy z partnerami społecznymi**

Wypełnienie przyjętej misji jest uwarunkowane realizacją przedstawionych na kolejnych stronach celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań.

Cel strategiczny 1.:

Wspieranie rodzin oraz zapewnianie opieki dzieciom i młodzieży.

Cel operacyjny:

1. Wsparcie rodzin w wypełnianiu podstawowych funkcji oraz pomoc dla dzieci pozbawionych opieki.
2. Wsparcie kształcenia i wszechstronnego rozwoju dzieci i młodzieży (w tym dotkniętych niepełnosprawnością).
3. Pomoc w życiowym usamodzielnieniu i integracji ze środowiskiem osobom, które opuszczają, po osiągnięciu pełnoletności: placówkę opiekuńczo-wychowawczą, rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka, regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną, a także dom pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, schronisko dla nieletnich, zakład poprawczy, specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy, specjalny ośrodek wychowawczy, młodzieżowy ośrodek wychowawczy, młodzieżowy ośrodek socjoterapii zapewniający całodobową opiekę.
4. Przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy w rodzinie.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Wspieranie rodzin biologicznych w środowisku zamieszkania oraz udzielanie im pomocy w przezwyciężaniu problemów, w tym opiekuńczo-wychowawczych i materialnych, w szczególności poprzez współpracę z gminnymi jednostkami pomocy społecznej.
2. Zintensyfikowanie i rozwijanie form pracy socjalnej z rodzinami; upowszechnianie funkcji asystenta rodzinnego.

3. Zapewnienie rodzinom i osobom samotnie wychowującym dzieci szerszego dostępu do specjalistycznego poradnictwa (w szczególności, psychologicznego, pedagogicznego, terapeutycznego i prawnego).
4. Opracowywanie i realizowanie programów i projektów na rzecz rodziny i dziecka, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy Unii Europejskiej.
5. Kontynuowanie i zintensyfikowanie działań w zakresie propagowania idei rodzicielstwa zastępczego oraz rozwijanie zastępczej opieki rodzinnej poprzez stałe pozyskiwanie nowych rodzin zastępczych.
6. Zwiększenie liczby żłobków i placówek przedszkolnych w gminach powiatu.
7. Propagowanie w powiecie inicjatyw wspierających osoby samotnie wychowujące dzieci, m.in. grup wsparcia, samopomocy.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Podnoszenie jakości kształcenia w placówkach oświatowych, m.in. poprzez doskonalenie kadr nauczycielskich oraz doposażenie szkół w niezbędny sprzęt (w tym komputerowy) i programy nauczania.
2. Zwiększenie dostępności wsparcia specjalistycznego (pedagogicznego, psychologicznego, logopedycznego, terapeutycznego) dla dzieci i młodzieży.
3. Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci z rodzin ubogich w gminach powiatu, m.in. poprzez organizowanie dla nich dożywiania w szkołach, wypoczynku letniego i zimowego, wyposażenie ich w podręczniki i pomoce szkolne oraz odzież, a także zapewnienie im dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
4. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży oraz organizowanie oferty edukacyjnej dla uczniów uzdolnionych.
5. Rozwijanie w gminach powiatu sieci placówek opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.
6. Zwiększenie dostępności kształcenia dla uczniów niepełnosprawnych m.in. poprzez tworzenie grup i klas integracyjnych, prowadzenie nauczania indywidualnego oraz likwidowanie barier architektonicznych.
7. Zapewnienie rodzinom dzieci niepełnosprawnych szerszego dostępu do poradnictwa.
8. Promowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz zwiększanie do nich dostępu, m.in. poprzez poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych.
9. Zintegrowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w powiecie poprzez stałą współpracę placówek oświatowo-wychowawczych, kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych, jednostek

pomocy społecznej i służby zdrowia, sądu rejonowego i kuratorów sądowych, policji, organizacji pozarządowych i kościoła.

Kierunki działań do celu operacyjnego 3.:

1. Przyznawanie osobom usamodzielnianym pomocy, w tym pieniężnej na usamodzielnienie i kontynuowanie nauki, rzeczowej na zagospodarowanie oraz w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych.
2. Udzielanie osobom usamodzielnianym pomocy w uzyskaniu zatrudnienia.
3. Zintensyfikowanie pracy socjalnej z osobami usamodzielnianymi oraz zapewnienie im dostępu do wsparcia psychologiczno-pedagogicznego.
4. Określenie potrzeb w zakresie mieszkań chronionych dla osób usamodzielnianych oraz możliwości ich zabezpieczenia; podejmowanie współpracy na tym polu z samorządami gminnymi.

Kierunki działań do celu operacyjnego 4.:

1. Zwiększenie w gminach powiatu dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków.
2. Zapewnienie w gminach powiatu szerszego dostępu do wsparcia psychologicznego, prawnego i społecznego dla rodzin dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie.
3. Zintensyfikowanie w gminach powiatu profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie, w szczególności skierowanej do dzieci i młodzieży.
4. Wspieranie i rozwój ruchów samopomocowych i grup wsparcia dla osób dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie.
5. Opracowanie i realizacja programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.
6. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.
7. Prowadzenie w gminach powiatu poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
8. Zintensyfikowanie działalności zespołów interdyscyplinarnych ds. przemocy w rodzinie w gminach powiatu.
9. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób i rodzin dotkniętych uzależnieniami i przemocą.

Czas realizacji działań:

Działania ciągle w latach 2014-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Starosta Powiatu, Rada Powiatu, Starostwo Powiatowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i inne jednostki organizacyjne powiatu, placówki oświatowe szczebla ponadgimnazjalnego.

Partnerzy w realizacji działań:

Ośrodki pomocy społecznej, placówki przedszkolne, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego, żłobki, placówki służby zdrowia, gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, ośrodki leczenia uzależnień, ośrodki wsparcia, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, Policja, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (powiatowy, gminne) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Efekty realizacji działań:

Sprawnie funkcjonujący system wsparcia rodzin, dzieci i młodzieży, uprzedzający sytuacje kryzysowe i zapewniający różnorodne formy pomocy, m.in. w kształceniu i wszechstronnym rozwoju. W momencie wystąpienia kryzysu w rodzinie, system przyjmuje funkcje ratownicze i opiekuńcze, nie pozostawiając rodziny i dziecka z własnymi problemami; wspiera również osoby usamodzielniane. Efektem realizacji działań powinien być także sprawny system profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba rodzin objętych przez OPS-y wsparciem, w tym liczba rodzin objętych pracą socjalną,
- liczba osób i rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym oraz liczba porad,

- liczba opracowanych i realizowanych programów i projektów na rzecz rodziny i dziecka oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba rodzin zastępczych,
- liczba żłobków i placówek przedszkolnych,
- liczba nauczycieli doskonalących swoje kwalifikacje zawodowe,
- liczba doposażonych placówek oświatowych,
- liczba dzieci objętych wsparciem specjalistycznym,
- liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem,
- liczba przedsięwzięć służących wyrównywaniu szans edukacyjnych dzieci i młodzieży,
- liczba zajęć edukacyjnych dla uczniów uzdolnionych oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba świetlic oraz liczba dzieci z nich korzystających,
- liczba grup i klas integracyjnych oraz liczba osób do nich uczęszczających,
- liczba uczniów objętych nauczaniem indywidualnym,
- liczba zlikwidowanych barier architektonicznych,
- liczba rodzin dzieci niepełnosprawnych korzystających z poradnictwa,
- liczba dzieci usamodzielnianych objętych pracą socjalną, wsparciem pieniężnym i rzeczowym, pomocą w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych oraz pomocą psychologiczno-pedagogiczną,
- liczba osób usamodzielnianych, którym udzielono pomocy w uzyskaniu zatrudnienia,
- liczba potrzebnych i dostępnych mieszkań chronionych,
- liczba osób objętych pomocą terapeutyczną i rehabilitacyjną,
- liczba rodzin objętych wsparciem psychologicznym, prawnym oraz z systemu pomocy społecznej z powodu alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie,
- liczba przedsięwzięć realizowanych w ramach działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej,
- liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie objętych pomocą w ramach ośrodków wsparcia,
- liczba udzielonych porad i przeprowadzonych interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- liczba zespołów interdyscyplinarnych oraz liczba osób objętych ich oddziaływaniem,
- liczba przedsięwzięć realizowanych przy współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Cel strategiczny 2.:

Aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Cele operacyjne:

1. Wsparcie osób bezrobotnych i poszukujących pracy.
2. Pomoc ubogim, zagrożonym bezdomnością i bezdomnym.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2.:

1. Udzielanie przez Powiatowy Urząd Pracy pomocy w znalezieniu pracy bezrobotnym i poszukującym pracy (w szczególności osobom młodym i osobom powyżej 45 lat) poprzez pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe i informację zawodową oraz pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy.
2. Podejmowanie przez Powiatowy Urząd Pracy współpracy z gminami w zakresie upowszechniania ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach oraz organizacji robót publicznych, prac interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego.
3. Prowadzenie w gminach powiatu pracy socjalnej z osobami bezrobotnymi, ubogimi i bezdomnymi, w tym w oparciu o kontrakt socjalny.
4. Zmniejszanie skutków bezrobocia, ubóstwa i bezdomności poprzez przyznawanie i wypłacanie przez Powiatowy Urząd Pracy zasiłków oraz innych świadczeń z tytułu bezrobocia oraz udzielanie przez Ośrodki Pomocy Społecznej pomocy finansowej i rzeczowej (w tym w postaci dożywiania i odzieży) z tytułu bezrobocia, ubóstwa i bezdomności.
5. Opracowanie i realizacja powiatowego programu promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy.

6. Opracowanie, realizacja lub współudział w realizacji programów celowych i osłonowych na rzecz zagrożonych i dotkniętych ubóstwem.
7. Wspieranie lokalnych programów na rzecz aktywizacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
8. Opracowywanie i realizacja w gminach powiatu indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności.
9. Tworzenie w gminach powiatu noclegowni i schronisk dla osób bezdomnych.
10. Promowanie w powiecie podmiotów ekonomii społecznej (spółdzielnie socjalne, centra integracji społecznej, zakłady aktywności zawodowej).
11. Tworzenie w gminach powiatu mieszkań socjalnych.
12. Dostosowywanie kierunków kształcenia w powiecie do potrzeb lokalnego rynku pracy oraz promowanie, szczególnie wśród młodzieży, idei planowania rozwoju zawodowego.
13. Udzielanie przez Powiatowy Urząd Pracy pomocy pracodawcom w pozyskiwaniu pracowników poprzez pośrednictwo pracy oraz poradnictwo zawodowe i informację zawodową.
14. Promowanie powiatu w celu pozyskania inwestorów mogących utworzyć nowe miejsca pracy; przygotowywanie terenów pod pozarolniczą działalność gospodarczą, oferowanie ulg podatkowych dla inwestorów.
15. Opracowywanie i realizacja przez instytucje integracji i pomocy społecznej oraz rynku pracy projektów w zakresie aktywizacji grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Pracy.
16. Podnoszenie jakości obsługi osób bezrobotnych w Powiatowym Urzędzie Pracy poprzez organizowanie szkoleń dla jego pracowników oraz zintegrowanie systemu informatycznego, pozwalającego w łatwy i szybki sposób pozyskać informację o wolnych miejscach pracy oraz nawiązać kontakt z instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania bezrobociu.
17. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezrobotnych, ubogich i bezdomnych oraz z kościołem.

Czas realizacji działań:

Działania ciągle w latach 2014-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Starosta Powiatu, Rada Powiatu, Starostwo Powiatowe, Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i inne jednostki organizacyjne powiatu, w tym placówki oświatowe szczebla ponadgimnazjalnego.

Partnerzy w realizacji działań:

Ośrodki pomocy społecznej, inwestorzy, lokalni przedsiębiorcy, noclegownie i schroniska, organizacje pozarządowe, kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (powiatowy, gminne) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Efekty realizacji celu:

Wzrost liczby osób zaktywizowanych. Wzrost liczby inwestorów tworzących nowe miejsca pracy. Wzrost liczby osób wychodzących z bezdomności. Podniesienie jakości usług świadczonych przez Powiatowy Urząd Pracy.

Wskaźniki monitoringowe:

- wielkość stopy bezrobocia,
- liczba osób bezrobotnych w powiecie,
- liczba osób bezrobotnych i poszukujących pracy objętych różnymi formami wsparcia przez Powiatowy Urząd Pracy,
- liczba osób bezrobotnych, ubogich i bezdomnych objętych pracą socjalną oraz liczba osób objętych kontraktami socjalnymi,
- liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezrobocia, ubóstwa i bezdomności,
- ilość żywności pozyskanej z banków żywności,
- liczba osób objętych indywidualnymi programami wychodzenia z bezdomności,
- liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie,
- liczba działających podmiotów ekonomii społecznej,
- liczba mieszkań socjalnych,
- liczba pracodawców, którym Powiatowy Urząd Pracy udzielił wsparcia,

- liczba nowych inwestorów,
- liczba nowych podmiotów gospodarczych,
- liczba opracowanych i realizowanych projektów oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba pracowników Powiatowego Urzędu Pracy objętych szkoleniami,
- liczba przedsięwzięć realizowanych przy współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Cel strategiczny 3.:

Zwiększenie udziału osób starszych i niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym.

Cele operacyjne:

1. Usprawnianie osób starszych i zapewnienie im właściwej opieki.
2. Ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami starszymi.
2. Udzielanie przez Ośrodki Pomocy Społecznej pomocy finansowej i rzeczowej osobom starszym.
3. Rozwijanie środowiskowych form wsparcia osób starszych, w tym poprawianie dostępności i jakości usług opiekuńczych, zaspokajanie potrzeb kulturalno-społecznych, rekreacyjnych i edukacyjnych m.in. poprzez organizowanie spotkań integracyjnych, propagowanie kultury fizycznej, tworzenie klubów seniora, utworzenie dziennego domu pobytu, filii Uniwersytetu III Wieków lub innych form kształcenia i samokształcenia.
4. Inicjowanie i wspieranie programów na rzecz wyrównywania szans osób starszych w środowisku lokalnym.
5. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych oraz z Kościołem.
6. Pozyskiwanie wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze w codziennym życiu.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami niepełnosprawnymi.
2. Udzielanie przez Ośrodki Pomocy Społecznej pomocy finansowej i rzeczowej osobom niepełnosprawnym.
3. Poprawianie dostępu i jakości usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych.
4. Zwiększanie dostępu osób niepełnosprawnych do turnusów rehabilitacyjnych, sprzętu rehabilitacyjnego, ortopedycznego i środków pomocniczych.
5. Zwiększanie udziału osób niepełnosprawnych w sporcie, kulturze i turystyce.
6. Przeciwdziałanie izolacji osób niepełnosprawnych, m.in. poprzez podejmowanie inicjatyw umożliwiających ich integrację z pełnosprawnymi mieszkańcami powiatu –organizowanie pogadanek, spotkań, zajęć, wycieczek.
7. Likwidowanie barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się, w tym w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych oraz w obiektach użyteczności publicznej.
8. Zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do różnorodnych form poradnictwa specjalistycznego, w tym psychologicznego, prawnego i zawodowego.
9. Wspieranie pracodawców w tworzeniu i wyposażaniu stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych; wskazywanie im korzyści wynikających z zatrudnienia tych osób.
10. Promowanie w powiecie podmiotów ekonomii społecznej, np. spółdzielni socjalnych.
11. Rozwijanie oferty funkcjonujących w powiecie Warsztatów Terapii Zajęciowej.
12. Zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do informacji o prawach i uprawnieniach m.in. poprzez wykorzystanie sieci Internet.
13. Opracowanie i realizacja projektów z zakresu aktywizacji i integracji społecznej osób niepełnosprawnych, w tym współfinansowanych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz Europejskiego Funduszu Społecznego.
14. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych oraz z kościołem.
15. Pozyskiwanie wolontariuszy mogących świadczyć pomoc osobom niepełnosprawnym.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kutnie od 2008 roku realizuje systemowy Projekt pn. „Lepsze jutro” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Priorytet 7 - Promocja integracji społecznej; Działanie 7.1 – Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji; Poddziałanie

7.1.2 – Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie.

Czas realizacji działań:

Działania ciągle w latach 2014-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Starosta Powiatu, Rada Powiatu, Starostwo Powiatowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i inne jednostki organizacyjne powiatu, w tym Powiatowy Urząd Pracy.

Partnerzy w realizacji działań:

Ośrodki pomocy społecznej, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, placówki kulturalne i służby zdrowia, jednostki sportowo-rekreacyjne, lokalni pracodawcy, organizacje pozarządowe, kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (powiatowy, gminne) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Efekty realizacji celu:

Zwiększenie udziału seniorów i osób dotkniętych niepełnosprawnością w życiu społecznym i zawodowym. Podniesienie jakości świadczonych im usług. Ułatwienie dostępu do informacji o możliwych formach wsparcia. Zwiększenie liczby osób usprawnionych i zatrudnionych. Rozszerzenie wolontariatu.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba osób w wieku poprodukcyjnym i ich udział w ogóle mieszkańców,
- liczba osób dotkniętych niepełnosprawnością,
- liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych pracą socjalną,
- liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej,
- liczba osób objętych usługami opiekuńczymi oraz specjalistycznymi usługami opiekuńczymi,

- liczba osób starszych objętych ofertą klubów seniora, domu dziennego pobytu, różnych form kształcenia i samokształcenia (np. Uniwersytetu III Wiek),
- liczba osób objętych dofinansowaniem na zakup sprzętu rehabilitacyjnego, ortopedycznego i środków pomocniczych,
- liczba osób niepełnosprawnych uczestniczących w sporcie, kulturze i turystyce,
- liczba osób korzystających z wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego,
- liczba zlikwidowanych barier architektonicznych, technicznych i komunikacyjnych,
- liczba ośrodków wsparcia środowiskowego oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba osób niepełnosprawnych objętych poradnictwem specjalistycznym,
- liczba utworzonych i wyposażonych stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych,
- liczba osób objętych pomocą w ramach Warsztatów Terapii Zajęciowej,
- liczba opracowanych i zrealizowanych projektów z zakresu aktywizacji i integracji społecznej osób niepełnosprawnych oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba przedsięwzięć realizowanych przy współpracy z organizacjami pozarządowymi,
- liczba wolontariuszy.

Cel strategiczny 4.:

Podniesienie poziomu bezpieczeństwa w powiecie.

Cele operacyjne:

1. Przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich.
2. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2.:

1. Opracowywanie i realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowych; włączanie w ich realizację policjantów.
2. Podejmowanie w powiecie przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych poświęconych przestępczości i jej skutkom (akcje, kampanie, turnieje).
3. Patrolowanie i wizytowanie miejsc publicznych w powiecie.
4. Podejmowanie przez jednostki powiatowe i gminne oraz mieszkańców powiatu współpracy z policją, prokuraturą rejonową, sądem rejonowym, kuratorami sądowymi i organizacjami pozarządowymi na rzecz przeciwdziałania przestępczości.
5. Zapewnienie dzieciom i młodzieży alternatywnych form spędzania czasu wolnego.

6. Zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa na drodze, m.in. poprzez remont ulic i dróg gminnych, budowę przydrożnych chodników, przejść dla pieszych i oświetlenia.

Czas realizacji działań:

Działania ciągle w latach 2014-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Starosta Powiatu, Rada Powiatu, Starostwo Powiatowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i inne jednostki organizacyjne powiatu, w tym placówki oświatowe szczebla ponadgimnazjalnego.

Partnerzy w realizacji działań:

Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, ośrodki pomocy społecznej, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego, placówki służby zdrowia, organizacje pozarządowe, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (powiatowy, gminne) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba popełnionych i wykrytych przestępstw, w tym przestępstw nieletnich,
- liczba opracowanych i realizowanych programów profilaktyczno-edukacyjnych oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych,
- liczba wspólnych przedsięwzięć różnych podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania przestępczości,
- liczba alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz liczba osób z nich korzystających,
- liczba zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa na drodze,
- stopień poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

Cel strategiczny 5.:

Zwiększenie aktywności społecznej i obywatelskiej.

Cele operacyjne:

1. Rozwój kadr i służb pomocowych oraz rozwijanie infrastruktury socjalnej.
2. Wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Rozwijanie kadr pomocy społecznej w powiecie i w gminach, m.in. poprzez utrzymanie zgodnej z zapisami ustawy o pomocy społecznej liczby pracowników socjalnych zatrudnionych w OPS-ach.
2. Ustawiczne dokształcanie kadr pomocy społecznej w powiecie i w gminach (szkolenia, warsztaty, kursy, konferencje) oraz zachęcanie do podjęcia specjalizacji w zawodzie pracownika socjalnego.
3. Świadczenie doradztwa metodycznego dla kierowników i pracowników jednostek pomocy społecznej z powiatu.
4. Rozwijanie infrastruktury socjalnej w powiecie i w gminach wchodzących w jego skład poprzez poszerzenie oferty już działających jednostek oraz utworzenie, w razie potrzeby, nowych.
5. Przekształcenie funkcjonujących placówek opiekuńczo-wychowawczych zgodnie z wprowadzonymi standardami w zakresie bazy lokalowej z przeznaczeniem dla nie więcej niż 14 dzieci.

6. Projektowanie i wdrażanie nowych instrumentów i usług służących podniesieniu jakości świadczonej pomocy.
7. Upowszechnianie informacji o możliwościach uzyskania i dostępnych formach świadczeń pomocowych, m.in. przez sieć Internet.
8. Podniesienie standardu usług w istniejących domach pomocy społecznej i placówkach opiekuńczo-wychowawczych.
9. Utworzenie instytucji świadczącej kompleksowe usługi dla rodziny (tzn. pomoc prawna, psychologiczna, terapeutyczna, pedagogiczna).

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Nawiązywanie i rozwijanie współpracy z sektorem pozarządowym oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego (także na poziomie gminnym), w szczególności działającymi w obszarze polityki społecznej.
2. Zlecanie przez samorządy gminne i powiatowy zadań z zakresu polityki społecznej organizacjom pozarządowym i podmiotom prowadzącym działalność pożytku publicznego.
3. Wspieranie lokalowe organizacji pozarządowych, promowanie ich działalności oraz udzielanie im pomocy w nawiązaniu współpracy międzynarodowej oraz w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet powiatu źródeł finansowania.
4. Zachęcanie mieszkańców powiatu do udziału w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych oraz wspieranie inicjatyw społecznych
5. Propagowanie idei wolontariatu oraz pozyskiwanie wolontariuszy do udziału w realizacji zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2014-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Starosta Powiatu, Rada Powiatu, Starostwo Powiatowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, inne powiatowe jednostki pomocy społecznej.

Partnerzy w realizacji działań:

Ośrodki pomocy społecznej i inne gminne jednostki pomocy społecznej, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej, organizacje pozarządowe i inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (powiatowy, gminne, wojewódzki) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Efekty realizacji działań:

Profesjonalna kadra pomocy społecznej. Wysoka jakość świadczonych usług. Zróżnicowane formy współpracy z silniejszym sektorem pozarządowym. Większa aktywność mieszkańców powiatu, wzrost świadomości własnych możliwości i potencjału (wzrastająca liczba inicjatyw lokalnych).

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba pracowników socjalnych,
- liczba szkoleń, w których uczestniczyła kadra pomocy społecznej,
- liczba osób, które ukończyły specjalizację w zawodzie pracownika socjalnego,
- liczba nowych instrumentów i usług służących podniesieniu jakości świadczonej pomocy oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba jednostek pomocy społecznej, które poszerzyły ofertę świadczonych usług oraz liczba nowo powstałych jednostek pomocy społecznej,
- liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących w obszarze polityki społecznej,
- liczba organizacji pozarządowych, z którymi nawiązano współpracę,
- liczba wspieranych przez samorządy organizacji pozarządowych,
- liczba inicjatyw społecznych,
- liczba wolontariuszy.

Tabela 43. Ramy finansowe strategii na lata 2014-2020

szacunkowa wielkość wydatków (w złotych) w latach:

2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
9.143.771	9.363.222	9.587.939	9.818.050	10.053.683	10.294.971	10.542.050

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kutnie.

2. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE JEJ REALIZACJI

Koordynatorem realizacji działań wyznaczonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kutnowskiego na lata 2014-2020 będzie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kutnie. Działania te będą podejmowane przez wskazane powyżej podmioty zgodnie ze szczegółowym harmonogramem, ujętym w opracowywanych corocznie planach działań.

Monitoring zapisów strategicznych, polegający na systematycznym zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już działań, będzie prowadzony przez zespół oceniający strategię. Gromadzone dane pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić, czy wyznaczone działania zmierzają w słusznym kierunku i przynoszą zakładane zmiany.

Zespół oceniający zostanie powołany zarządzeniem starosty, a w jego skład wejdą m.in.: przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji, w tym pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie oraz jednostek mu podległych. Zasady działania zespołu zostaną określone zarządzeniem starosty.

Zespół oceniający strategię będzie ocenił poziom wdrożenia zapisów strategicznych raz na rok, a następnie przygotowuje raport monitoringowy. Zawartą w nim ocenę skuteczności polityki społecznej prowadzonej w powiecie przekaze staroście i radzie, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań (np. programów celowych) oraz, w przypadku stwierdzenia

istotnych zmian społecznych, podjęcie ewentualnych działań korygujących i wszelkich prac mających na celu aktualizację obowiązującej strategii.

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych działań zostaną wykorzystane m.in. sformułowane pod każdym celem strategicznym wskaźniki monitoringowe. W większości są one dostępne w zbiorach statystyki publicznej oraz w zasobach informacyjnych instytucji i organizacji realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji. W przypadku części danych może zaistnieć potrzeba przeprowadzenia badań ankietowych wśród mieszkańców powiatu oraz w kluczowych dla rozwiązywania lokalnych problemów społecznych podmiotach.

Przygotowany wykaz nie wyczerpuje wszystkich wskaźników, jakie mogą być zastosowane w procesie monitorowania realizacji strategii. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań.

3. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kutnowskiego będzie skuteczna, o ile przedstawiciele samorządu lokalnego znajdą zasoby umożliwiające opracowanie i realizację programów i projektów zgodnych z przyjętymi w dokumencie działaniami. Programy i projekty można realizować w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych, w zależności od ich charakteru. Mogą one być przyjmowane stosownymi uchwałami przez radę lub zarząd powiatu i powinny stanowić załączniki do niniejszej strategii.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kutnowskiego na lata 2014-2020 będzie realizowana w szczególności poprzez poniżej wymienione programy:

- Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych,
- Powiatowy Program Promocji Zatrudnienia i Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy,
- Powiatowy Program Pomocy Dziecku i Rodzinie.

3.2. PROJEKTY

Prezentowane poniżej projekty powstały w trakcie prac nad strategią. Ich autorami są przedstawiciele instytucji i organizacji pozarządowych działających w powiecie w obszarze polityki społecznej. Projekty stanowią „bank pomysłów”, tzn. ich realizacja jest wskazana, ale

możliwa będzie dopiero wtedy, gdy ich wnioskodawcy pozyskają niezbędne środki finansowe.

Projekt 1.

„Integracyjny Piknik Rodzinny”

Wnioskodawca projektu

Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom z Domów Dziecka i Rodzin Zastępczych „Wyspa skarbów”

Cel główny projektu

Propagowanie rodzicielstwa zastępczego

Cele szczegółowe projektu

- promocja rodzicielstwa zastępczego oraz integracja rodzin zastępczych
- rozwój pieczy zastępczej
- wsparcie rodzin zastępczych
- integracja środowiska związanego z rodzinną pieczą zastępczą
- organizacja czasu wolnego dla dzieci i ich rodzin

Miejsce realizacji projektu

Mała Liga, Kutno, ul. Małej Ligi 1

Beneficjenci projektu

- wychowankowie i rodziny zastępcze z powiatu kutnowskiego
- wychowankowie domów dziecka
- kandydaci na rodziców zastępczych

Partnerzy w realizacji projektu

PCPR w Kutnie, PO-W „Tęcza” w Kutnie

Czas realizacji projektu

Impreza cyklicznie odbywa się około 30 maja z okazji Dni Rodzicielstwa Zastępczego

Projekt 2.

„Organizacja wypoczynku letniego”

Wnioskodawca projektu

Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom z Domów Dziecka i Rodzin Zastępczych „Wyspa skarbów”

Cel główny projektu

Umożliwienie wypoczynku dzieci z rodzin zastępczych i domów dziecka z terenu powiatu Kutnowskiego

Cele szczegółowe projektu

- stworzenie możliwości wypoczynku dzieci i młodzieży
- integracja całej społeczności biorącej udział w obozie
- uwolnienie od stresu po roku szkolnym
- ciekawe i aktywne spędzanie czasu wolnego
- poprawa funkcjonowania emocjonalnego i społecznego
- rozwijanie zainteresowań i uzdolnień
- zapobieganie marginalizacji i niedostosowaniu społecznemu
- kształtowanie charakteru i pożądanych postaw w działaniu grupowym

Beneficjenci projektu

- wychowankowie rodzin zastępczych powiatu kutnowskiego
- wychowankowie domu dziecka

Partnerzy w realizacji projektu

PCPR w Kutnie, PO-W „Tęcza” w Kutnie

Czas realizacji projektu

Okres wakacji.

Projekt 3.

„Szufladki Kultury”. Program edukacyjno-kulturalny

Wnioskodawca projektu

Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom z Domów Dziecka i Rodzin Zastępczych „Wyspa skarbów”

Cel główny projektu

Nabycie umiejętności korzystania bogactwa oferty instytucji kulturalnych

Cele szczegółowe projektu

- wyrobienie nawyku kulturalnego zachowania się w miejscach publicznych
- rozbudzanie zainteresowań
- pokazanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu
- nabycie wiedzy o tradycjach i historii naszego kraju
- ukształtowanie umiejętności społecznych u dzieci
- wsparcie rozwoju osobistego dzieci
- wsparcie rozwoju sfery emocjonalnej

Beneficjenci projektu

- wychowankowie rodzin zastępczych powiatu kutnowskiego
- wychowankowie domu dziecka

Partnerzy w realizacji projektu

PCPR w Kutnie, PO-W „Tęcza” w Kutnie

Czas realizacji projektu

2014-2016.

Projekt 4.

„Razem w Rodzinie”. Trening umiejętności wychowawczych

Wnioskodawca projektu

Tomasz Lemański pedagog rodzinny POW „Tęcza” w Kutnie

Cel główny projektu

Integracja oraz wsparcie rodzin zastępczych borykających się z problemami wychowawczymi, mających trudności w nawiązywaniu prawidłowej współpracy z rodzinami naturalnymi, poszukujących rozwiązań pedagogicznych związanych z dysfunkcjami dzieci

Cele szczegółowe projektu

- poznanie wybranych zagadnień problematyki opiekuńczo-wychowawczej
- wzmocnienie funkcji opiekuńczo-wychowawczej rodziny
- rozwijanie indywidualnych predyspozycji rodziców zastępczych
- wzajemna wymiana doświadczeń

Miejsce realizacji projektu

POW „Tęcza” w Kutnie, ul. Karłowicza 1, Ośrodek Poradnictwa Rodzinnego

Beneficjenci projektu

Rodzice zastępczy z rodzin zastępczych spokrewnionych i niespokrewnionych z terenu powiatu kutnowskiego

Partnerzy w realizacji projektu

PCPR w Kutnie

Czas realizacji projektu

2014-2020.

Projekt 5.

„Kurs Polskiego Języka Migowego”

Wnioskodawca projektu

PZG Oddział Łódzki, Terenowy ORiWSN w Kutnie

Cel główny projektu

Rozwiązać problem komunikowania się z głuchymi w urzędach

Miejsce realizacji projektu

Terenowy ORiWSN w Kutnie,
ul. Narutowicza 20

Beneficjenci projektu

Wolontariusze, rodziny osób głuchych, urzędnicy

Partnerzy w realizacji projektu

PCPR w Kutnie, PZG Oddział Łódzki

Czas realizacji projektu

Jeden tydzień jesienią 2014 roku

Projekt 6.

„Zakład Opiekuńczo-Leczniczy dla gmin powiatu kutnowskiego (z dużą ilością miejsc)”

Wnioskodawca projektu

Dom Pomocy Społecznej prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Albertynek

Cel główny projektu

Zabezpieczenie wzmożonej opieki medycznej dla osób tego zabezpieczenia wymagających

Miejsce realizacji projektu

Kutno

Beneficjenci projektu

Osoby wymagające wzmożonej opieki medycznej

Partnerzy w realizacji projektu

Wszystkie gminy powiatu kutnowskiego

Czas realizacji projektu

Od 2014 roku

Projekt 7.

„Aktywizacja społeczna osób niepełnosprawnych”

Wnioskodawca projektu

Polski Związek Niewidomych. Koło Terenowe nr 10 w Kutnie,
99-Kutno, ul. Wyszyńskiego 11

Cel główny projektu

Szkolenie z zakresu obsługi komputera i oprogramowania dla osób niewidomych i niedowidzących oraz głuchoniewidomych

Cele szczegółowe projektu

- doskonalenie umiejętności społecznych
- alternatywne metody komunikacji i rozwoju osobistego

Miejsce realizacji projektu

W kooperacji: PCPR, PUP, siedziba PZN

Beneficjenci projektu

Osoby z dysfunkcją narządu wzroku

Partnerzy w realizacji projektu

Instytut Edukacji ALFA PRIM

Czas realizacji projektu

25 – 40 godzin.

Projekt 8.

„Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób niepełnosprawnych”.

Prowadzenie rehabilitacji dzieci niepełnosprawnych

Wnioskodawca projektu

Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Młodzieży „Blisko Dziecka”,
99-320 Żychlin, ul. Krasickiego 14

Cel główny projektu

Rozwój zawodowy i społeczny osób niepełnosprawnych

Cele szczegółowe projektu

- zintegrowanie środowiska osób niepełnosprawnych
- rehabilitacja społeczna, zawodowa i medyczna osób niepełnosprawnych
- nabycie umiejętności życia codziennego osób niepełnosprawnych

Miejsce realizacji projektu

Żychlin, ul. Ściegiennego 5

Beneficjenci projektu

Osoby niepełnosprawne – szczególnie młodzież

Partnerzy w realizacji projektu

OPS, Urząd Marszałkowski, PCPR

Czas realizacji projektu

Lata 2014-2016.

Projekt 9.

„Pomoc – aktywizacja bezrobotnych”

Wnioskodawca projektu

GOPS w Krzyżanowie

Cel główny projektu

Rozwój aktywnej integracji wśród osób wykluczonych społecznie i upowszechnianie pracy socjalnej

Cele szczegółowe projektu

- wzrost potencjału społeczno-zawodowego uczestników projektu
- poprawa sytuacji materialno-bytowej

Miejsce realizacji projektu

Krzyżanów 10

Beneficjenci projektu

Osoby bezrobotne korzystające z pomocy społecznej

Czas realizacji projektu

Projekt realizowany jest od 2008 do 2015 roku

Projekt 10.

„Świetlica środowiskowa”

Wnioskodawca projektu

Świetlica środowiskowa „Wspólny Dom”,
99-Kutno, ul. Wyszyńskiego 11B

Cel główny projektu

Integracja emerytów, inwalidów i rencistów

Cele szczegółowe projektu

Pokonywanie barier komunikacyjnych, nawiązywanie współpracy, wzajemnej pomocy i przyjaźni

Miejsce realizacji projektu

Świetlica środowiskowa „Wspólny Dom”, Kutno, ul. Wyszyńskiego 11B

Beneficjenci projektu

Emeryci, renciści, inwalidzi oraz osoby mające orzeczenie o niepełnosprawności

Partnerzy w realizacji projektu

PZERI, PCPR, MOPS w Kutnie

Czas realizacji projektu

Grudzień 2013 – marzec 2014 rok.

Projekt 11.

„Dzień Godności Osoby z Niepełnosprawnością Intelektualną”. Impreza integracyjna

Wnioskodawca projektu

Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Żychlinie

Cel główny projektu

Integracja, zwiększenie uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i kulturalnym.

Cele szczegółowe projektu

- prezentacja umiejętności wokalnych i tanecznych,
- wyrobienie aktywnego i twórczego spędzania czasu,
- rozwijanie wrażliwości i wyobraźni.

Beneficjenci projektu

- członkowie Polskiego Stowarzyszenia na rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Żychlinie,
- mieszkańcy powiatu kutnowskiego.

Partnerzy w realizacji projektu

PCPR w Kutnie, Urząd Marszałkowski w Łodzi, sponsorzy, Gmina Żychlin

Czas realizacji projektu

2014-2020.

Projekt 12.

Impreza Integracyjna – VII Ogólnopolski Przegląd Twórczości Muzycznej osób niepełnosprawnych pod hasłem „Wiosna radosna”

Wnioskodawca projektu

Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Żychlinie

Cel główny projektu

Działania na rzecz integracji i zwiększenie uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym wpłyną na podniesienie poziomu funkcjonowania społecznego i wzrostu kompetencji społecznych osób niepełnosprawnych – uczestników spotkania.

Cele szczegółowe projektu

- prezentacja umiejętności wokalnych i tanecznych
- nabycie umiejętności wystąpień publicznych i prezentowania własnych talentów
- rozwijanie wyobraźni i wrażliwości
- nabycie umiejętności odnoszenia sukcesów

Beneficjenci projektu

- członkowie Polskiego Stowarzyszenia na rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Żychlinie
- mieszkańcy powiatu kutnowskiego

Partnerzy w realizacji projektu

PCPR w Kutnie, Urząd Marszałkowski w Łodzi, sponsorzy, Gmina Żychlin

Czas realizacji projektu

2014-2020.

Projekt 13.

Wojewódzka Spartakiada Osób z Niepełnosprawnością Inteluktualną

Wnioskodawca projektu

Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Kutnie

Cel główny projektu

Rozbudzenie i kształtowanie czynnych zainteresowań sportowych wśród osób niepełnosprawnych

Cele szczegółowe projektu

- kształtowanie charakteru i właściwych postaw
- kształtowanie nawyków etycznego postępowania w życiu sportowym i codziennym
- akceptacja i szacunek dla osób niepełnosprawnych intelektualnie

Beneficjenci projektu

- członkowie Polskiego Stowarzyszenia na rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Kutnie
- mieszkańcy powiatu kutnowskiego

Partnerzy w realizacji projektu

PCPR w Kutnie, Urząd Marszałkowski w Łodzi, sponsorzy, Miasto Kutno

Czas realizacji projektu

2014-2020.

Projekt 14.

Dzień godności Osoby z Niepełnosprawnością Inteligektualną

Wnioskodawca projektu

Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Kutnie

Cel główny projektu

Przyczynienie się do uznania osób niepełnosprawnych intelektualnie za osoby nieumniejszone pod żadnym względem

Cele szczegółowe projektu

Promowanie osób niepełnosprawnych, ich dorobku artystycznego, umiejętności, włączenie ich w nurt życia społecznego, a także integrowanie różnych środowisk osób niepełnosprawnych.

Beneficjenci projektu

- członkowie Polskiego Stowarzyszenia na rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Kutnie
- mieszkańcy powiatu kutnowskiego

Partnerzy w realizacji projektu

PCPR w Kutnie, Urząd Marszałkowski w Łodzi, sponsorzy, Miasto Kutno

Czas realizacji projektu

2014-2020.

Projekt 15.

„Papieromania”. Program arteterapeutyczny

Wnioskodawca projektu

Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Tęcza” w Kutnie

Cel główny projektu

Ekspresja emocji wychowanków w społecznie akceptowany sposób

Cele szczegółowe projektu

- obniżanie wewnętrznego napięcia wychowanków, relaksacja,
- rozwój samopoznania,
- wzmacnianie poczucia własnej wartości,
- rozwój osobowości wychowanków poprzez działalność plastyczną,
- pobudzanie kreatywności, wyobraźni,
- rozwój hobby i zainteresowań wychowanków,
- kształtowanie kultury estetycznej i wrażliwości,
- zdobycie twórczych umiejętności w zakresie pracy z papierem,
- poznanie techniki scrapbookingu – jej wykorzystanie w praktyce,
- kształcenie tolerancji i poszanowania pomysłów innych oraz indywidualnej postawy wobec sztuki,
- integracja uczestników.

Beneficjenci projektu

Dzieci i młodzież z Placówki Opiekuńczo- Wychowawczej „Tęcza” w Kutnie

Partnerzy w realizacji projektu

Holenderska Fundacja „Janek”

Czas realizacji projektu

2014-2018.

Projekt 16.

„SMOK”- Sztukę Może Odkrywać Każdy. Program artystyczno-edukacyjny

Wnioskodawca projektu

Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Tęcza” w Kutnie

Cel główny projektu

Rozwijanie zainteresowań dzieci poprzez wzmacnianie ich wrażliwości artystycznej oraz umiejętności manualnych i ruchowych poprzez organizację zajęć plastycznych, arteterapeutycznych, tanecznych oraz wycieczkach do instytucji kulturalnych

Cele szczegółowe projektu

- kształtowanie postawy i inwencji twórczej dziecka
- rozwijanie różnych form myślenia i postrzegania

- uświadamianie odpowiedzialności za własne wypowiedzi artystyczne
- doskonalenie umiejętności praktycznych
- rozwijanie umiejętności pracy w zespole
- rozwijanie własnego ciała poprzez ruch
- poznanie ludzi związanych z omawianymi dziedzinami sztuki
- uczestnictwo w życiu kulturalnym

Beneficjenci projektu

Dzieci i młodzież z Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej „Tęcza” w Kutnie

Holenderska Fundacja „Janek”

Czas realizacji projektu

2014-2018.

IV. UWAGI KOŃCOWE

Zapisy zawarte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kutnowskiego na lata 2014-2020 będą realizowane w ramach przyjętych działań w zależności od posiadanych i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych. Dla osiągnięcia wyznaczonych w dokumencie celów konieczne będzie współdziałanie różnych podmiotów funkcjonujących w obszarze polityki społecznej, w tym tych, które działają na wyższym i niższym szczeblu administracyjnym.

Autorzy dokumentu pragną złożyć serdeczne podziękowania wszystkim tym, którzy uczestniczyli w jego budowie, przyczyniając się do identyfikacji problemów społecznych występujących w powiecie. Jednocześnie chcą wyrazić nadzieję na dalszą współpracę w realizacji zapisów strategii.

PRZEWODNICZĄCY
RADY POWIATU

Rafał Józwiak

